

ROK XLVII

Nr 149 (14308)

Wydanie I,

DZIENNIK POLSKI

KRAKÓW

Poniedziałek 1 VII 1991

Cena 800 zł

Kryzys jugosłowiański daleki od rozwiązania

Racje przeciw czołgom

(Czesław T. Niemczyński i Przemysław Osuchowski przekazują z Chorwacji)

Wojna trwa tu również w eterze. Radiostacje i ośrodki telewizyjne przekazują często nie tylko informacje mało precyzyjne, ale również sprzeczne. Belgrad, Zagrzeb i Lubljana mają swoje, niezależne kanały TV. Słuchając i oglądając rela-

cje z dramatycznych wydarzeń musi się dojść do wniosku, że nie są one przekazywane rzetelnie. Można nawet ich autorów posadzić o kłamstwa. Jesteśmy więc świadkami „wojny propagandowej”.

W Słowenii panuje stan stra-

chu. Przestrzeń powietrzna w całości kontrolowana jest przez armię federalną. Nad Lublana stale latają samoloty, na szczęście jeszcze nie bombardują miasta. Słowacy nie posiadają ani jednego czołgu, helikoptera, samolotu.

W Chorwacji obserwujemy stan wycofania. Z uwagą i niepokojem śledzi się tu wydarzenia w Słowenii. Dla Chorwatów Polska jest wzorem moralnym. Bez użycia siły — podkreślają tu — wyzwoliła się z komunistycznych rządów. Nie bardzo tu ludzie rozumieją dlaczego stanowisko naszego MSZ wobec wydarzeń w Jugosławii jest tak zachowawcze. „Tak jak Polska zrzuciła z siebie totalitarną przemoc, tak my — mówią Chorwaci — chcemy uwolnić się od wielkoserbkiej dominacji, komunizmu”.

Przejechaliśmy drogami Chorwacji kilkaset kilometrów. Są one praktycznie puste. Hotele po-

(Dokończenie na str. 2)

50. rocznica śmierci Paderewskiego

Uroczystości w Arlington

Na uroczystości na cmentarzu wojskowym w Arlington pod Waszyngtonem, gdzie spoczywa prochy Ignacego Paderewskiego, przedstawiciele władz USA i Polski i Polonii amerykańskiej uczcili w sobotę pamięć wielkiego pianisty i męża stanu. Ambasador Kazimierz Dziwianowski i generał Edward Rowny, członek amerykańskiej prezydenckiej Komisji Paderewskiego, złożyli wieniec u wejścia do rotundy, w której znajduje się trumna polskiego pianisty — umieszczona tam w 1941 r. tym-

czasowo na wózku w oczekiwaniu na uroczysty pogrzeb w kraju po wojnie. W niedzielę na frontonie domu przy paryskiej Avenue Victor Hugo pod numerem 94, odsłonięto tablicę pamiątkową ku czci Ignacego Paderewskiego. Mieszkał on tutaj w latach 1889—1906 i tu też powstało wiele jego utworów. Odsłonięcia tablicy dokonał ambasador RP Jerzy Łukaszewski.

Dziś pożegnanie Układu Warszawskiego

Poniedziałkowe definitywne pożegnanie ze stalinowsko-brezniewowskim dziedzictwem, jakim był Układ Warszawski, nie może być rozumiane wyłącznie jako koniec zimnej wojny i podziału Europy, lecz jako początek budowy nowych, równoprawnych stosunków między krajami postkomunistycznymi i ich uczestnictwem w życiu całej Europy — oświadczył 30 bm. Václav Havel.

Prezydent RP Lech Wałęsa weźmie udział w spotkaniu Doradczego Komitetu Politycznego Układu Warszawskiego, które odbędzie się dzisiaj w Pradze w sprawie ostatecznego rozwiązania tego układu.

Bush ostrzega Irak

Wyciągniemy broń

Prezydent George Bush ponownie zażądał od Bagdadu udostępnienia Komisji ONZ wszelkich instalacji jądrowych, znajdujących się na terenie Iraku. W czasie spotkania z dziennikarzami Bush nie wykluczył możliwości wznowienia akcji militarnych sił sojuszniczych przeciwko Irakowi — celem takiej operacji byłoby zniszczenie urządzeń, mogących służyć do produkcji broni jądrowej w Iraku.

Obradujący w Sardawie na północy Iraku przywódcy głównych ugrupowań kurdyjskich odrzucili w sobotę projekt układu w sprawie autonomii Kurdystanu, wynegocjowany z rządem

w Bagdadzie przez Masuda Barzaniego. Oceniono, iż proponowane porozumienie zawiera szereg warunków wstępnych nie do przyjęcia przez Kurdów, a ponadto proponowany obszar przyszłego autonomicznego Kurdystanu został ograniczony.

Francuska agencja prasowa w sobotę wieczorem (29 ub. m.) poinformowała z Bagdadu o uroczystym otwarciu zamkniętej od lutego br. ambasady Stanów Zjednoczonych w Iraku. Otwarcia dokonali dyplomaci polscy, którzy na mocy porozumienia amerykańsko-polskiego mają reprezentować w Iraku interesy USA. (PAP)

Diagnoza Konferencji Obywatelskiej jednoznaczna:

Korupcja wyniszcza kraj

Jarosław Kaczyński: Wrogowie państwa muszą poczuć ciężką rękę

Prezydent Lech Wałęsa napisał w liście skierowanym do obradującej wczoraj w Warszawie Konferencji Obywatelskiej, iż korupcja osiągnęła obecnie w Polsce rozmiary nigdy przedtem nie znane i trwa obrażająca prawo i poczucie sprawiedliwości próba przejmowania majątku narodowego przez ludzi nieuczciwych.

Prezydent podkreślił, że zjawiska te mają swe źródło w polityce stosowania grubych kreski, zamiast sprawiedliwości. Lech Wałęsa zaznaczył w swym liście, że w aparacie państwowym nie może być miejsca dla ludzi, którzy blokują zmiany i nie chcą pracować dla nowej Polski. Oto środki zaradcze, jakie mają położyć kres rozkładowi pań-

stwa, zaproponowane uczestnikom Konferencji Obywatelskiej przez lidera Porozumienia Centrum Jarosława Kaczyńskiego. Musi być skonstruowany silny, odpowiednio legitymizowany społecznie, centralny ośrodek decyzyjny, w polskich warunkach można go konstruować tylko wokół prezydenta. Ten ośrodek musi opanować główne czynniki siły państwa, a więc wojsko i policję. Niezbędne jest ostateczne zerwanie ciągłości między RP a PRL. Aparat państwowy musi być oczyszczony z elementów komunistycznych, ale w ramach zorganizowanego procesu, po którym w tym aparacie powinna nastąpić stabilizacja. Muszą nastąpić takie zmiany w prawie, które pozwolą aparatowi państwowemu strzec zwykłych obywateli przed atakami jednostek zdemoralizowanych. Trzeba wyeliminować luki prawne, które są pozostałościami taktyki „okragłego stołu”, nakazującej chronić interesy obu stron, a godzące w interesy państwa. Wzrost rodzaju przestępcy, wrogowie państwa — powiedział Kaczyński — muszą poczuć jego sprawiedliwą, ale ciężką rękę. (Dokończenie na str. 2)

Burzliwy Kongres PSL

Nie chcą Bartoszcze

Józef Zych przewodniczącym Rady Naczelnej PSL, Waldemar Pawlak prezesem NKW. Rozbrat z Romanem Bartoszcze. Dotychczasowy prezes stronnictwa, nie uczestniczący w obradach Nadzwyczajnego Kongresu, uzyskał votum zaufania tylko od 30 delegatów — na 500 biorących udział w burzliwym sobotnim forum.

W przyjętym przez Kongres PSL programie politycznym i społeczno-gospodarczym podkreślono, iż „reprezentuje on narodowe interesy na pierwszym miejscu, nie zaś interesy innych państw lub wspólnot międzynarodowego kapitału”. Opowiedziano się w nim za „uprzywilejowaniem rodzinnego, rodzającego się kapitału, społecznie akceptowanym procesem prywatyzacji i przeciw reperywizacji, za równymi szansami rozwoju wsi i miast, niedopuszczeniem do masowego bezrobocia. Zaakcentowano rolę bezpieczeństwa żywnościowego, interwencji w rolnictwie, wspieranie chłopskiej gospodarki rodzinnej, a nie rolnictwa ziemiańskiego.

Nad Kongresem, który w swych założeniach miał być przede wszystkim programowym, zwyciężyła atmosfera wielomiesięcznych sporów, zwłaszcza w naczelnych władzach stronnictwa. Na klimat rzutowały także wydarzenia poza salą obrad. W liście otwartym do delegatów R. Bartoszcze stwierdził, iż „ostre konflikty w stronnictwie wywołało jego wezwanie do dekomunizacji PSL oraz zawarcie sojuszu wyborczego (ze słynnym już aneksem, do tej umowy) z PSL „Solidarność” i NSZZ RI „Solidarność”.

Z prezydentem i premierem

Święto Morza

Obchodząca 65-lecie otrzymania praw miejskich Gdynia była w sobotę gospodarzem centralnych uroczystości Święta Morza, organizowanego tradycyjnie od 1931 r. w dniu św. Piotra — patrona ludzi morza. Na uroczystości przybył prezydent RP Lech Wałęsa i premier Jan Krzysztof Bielecki. Prezydent wziął udział w ceremonii odsłonięcia tablicy pamiątkowej ku czci polskich marynarzy poległych podczas II wojny światowej i spotkał się z dowódcą marynarki wojennej, uczestniczył również w okolicznościach mszy w intencji ludzi morza. Premier rozmawiał z zasłużonymi pracownikami i menadżerami gospodarki morskiej oraz działaczami samorządowymi — założycielami Związku Miast i Gmin Morskich.

Kilkaset łodzi i kutrów rybackich oraz wiele turystycznych

sportowych żaglówek wzięło wczoraj udział w morskiej pielgrzymce z portów i przystani Półwyspu Hełskiego do kościoła farnego pod wezwaniem św. Piotra — patrona rybaków — w Pucku. Pielgrzymka morska rybaków ma wielowiekową tradycję. W okresie powojennym nie odbywała się, lub też rybak przybywali na puckie uroczystości w sposób nieorganizowany. Od kilku lat ma znowu bardzo uroczystą oprawę. (PAP)

Bank pożyczył...

Bank Światowy zamknął swój rok finansowy 1991, zakończony 30 czerwca, rekordową sumą 22,7 miliarda dolarów pożyczonych krajom członkowskim na 229 przedsięwzięć inwestycyjnych i innych. Jest to o 2 mld dolarów więcej niż w 1990 i o 1,4 mld dol. więcej niż w rekordowym dotychczas roku 1989.

Na Polskę przypadło z tego 1,4 mld dol., co dało jej 5. miejsce na liście największych pożyczkobiorców, po Indiach, Meksyku, Indonezji i Chinach, a trzecie wśród krajów nie korzystających z pożyczek nisko oprocentowanych, które są przyznawane państwom o najniższym dochodzie per capita, m. in. Indiom i Chinom. Indie pożyczyły w Banku Światowym w ciągu minionych 12 miesięcy 2 mld dol., Meksyk — 1,9 mld dol., Indonezja — 1,6 mld dol., a Chiny 1,5 mld dol. (PAP)

Komu żal dużego fiata?

W sobotę z taśmy montażowej Zakładu nr 1 Fabryki Samochodów Osobowych na Żeraniu zjechał ostatni fiat 125p, nazywany później FSO 1500. Pierwszy polski fiat 125 zjechał z taśmy montażowej 28 listopada 1967 r. Przez ponad 23 lata wyprodukowano 1.444.791 tych samochodów. Ponad 1/3 pojazdów wyeksportowano, w tym prawie 350 tys. na rynki zachodnie. Jak poinformował rzecznik prasowy FSO, Zakład nr 1 będzie teraz produ-

kował poloneza caro, ale już w przyszłym roku montowane będą nowe auta. Z tym jednak trzeba poczekać na rządową decyzję — który z wielkich zachodnich koncernów samochodowych będzie partnerem FSO.

Istotna informacja dla tych, którzy jeżdżą samochodami FSO 1500: Nie będzie żadnych kłopotów z częściami zamiennymi, bo jeszcze przez 10 lat będziemy je produkować — dodał rzecznik.

OMON na cenzurowanym

W deklaracji końcowej Rada Europejska wyraziła głębokie zaniepokojenie „powtarzającymi się aktami zastraszania i przemocy” w republikach bałtyckich. W szczególności wskazano na wydarzenia w Wilnie 26 czerwca. Przywódcy państw i rządów dwunastki wezwali władzę radziecką do położenia kresu wszelkim aktom tego rodzaju, poprzednie incydenty powinny stać się przedmiotem szczerego i obiektywnego śledztwa. Rada Europejska przyjęła z zadowoleniem najnowszą deklarację radzieckiego prezydenta w tej sprawie.

Odmaszerowali do domu

W stolicy ZSRR podano wczoraj oficjalnie do wiadomości, że został całkowicie zakończony proces wycofywania wojsk radzieckich z Czecho-Słowacji i Węgier, zgodnie z podpisanymi wcześniej dwustronnymi porozumieniami państwowymi.

HURTOWNIA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH P.H. KRAKAUER

poleca pełny wybór podstawowych artykułów spożywczych w stałej sprzedaży:

- CUKIER ● HERBATA ● SOKI I NAPOJE w kartonikach 1,0 i 0,25 l Hortex-u ● SERY topione, twarogowe, twarde firmy HOCHLAND ● WYROBY CZEKOLADOWE z Francji ● HERBATNIKI duńskie ● MAKARON włoski firmy PASTA ZARA

PRZYJDŹ — ZOBACZ!!! ZADZWOŃ — ZAMÓW!!!

Magazyn ul. Wadowicka 48a, tel. 66-52-48, 66-48-12, tlx 0322585 roha
TOWAR DOSTARCZAMY SWOIM TRANSPORTEM — NIEODPŁATNIE

Na marginesie DNIA

KOSZTOWNE ŁACHMANY

Wprawdzie w drelichowym kombinie i butach zdrowotnych nie idzie się na bal, ale to nie musi oznaczać wykonywania tej odzieży w partacki sposób. Tymczasem Państwowa Inspekcja Handlowa zbadała 178 partii odzieży roboczej i okazało się, że więcej niż trzecia ich część to buble, wartości 2 mld zł. Bezrobocie, jak widać, nie jest strasznym zakładem produkującym kosztowne łachmany.

PRUDERIA W USA

Stosunkiem głosów 5:4 Sąd Najwyższy USA orzekł, że władze stanowe i lokalne mają prawo zakazu prezentowania w barach i lokalach nocnych tańców przez kompletnie nagie tancerki. Najwyższa instancja wymiaru sprawiedliwości w Stanach Zjednoczonych orzekła, że obowiązujący w Indianie taki zakaz zgodnie z przepisami dotyczącymi przestrzegania w miejscach publicznych norm przyzwoitości, w żadnej mierze nie stanowi naruszenia pierwszej poprawki do amerykańskiej Konstytucji, zapewniającej obywatelom wolność słowa i swobodę wyrażania poglądów.

DEPRESJA

Według studium opublikowanego w „British Medical Journal”, stany depresji wśród kobiet posiadających bliźnięta zdarzają się częściej niż u kobiet rodzących pojedyncze dzieci. Zmniejszenie spowodowane koniecznością opieki nad dwójkiem dzieci jest jednym z czynników przyczyniających się do złego samopoczucia matek bliźniąt — stwierdza m. in. współautorka studium, dr. Karen Thorpe, psycholog w Instytucie Zdrowia Dziecka w Bostonie. Dr. Thorpe przypominając, że problemy emocjonalne rozpoczynają się już w okresie ciąży stanowiącej zazwyczaj większe niż ciąża pojedyncza ryzyko zarówno dla matki jak i dla dziecka.

HUMOR DAJE SZANSE

Humor nie tylko pomaga w przezwyciężaniu różnych dolegliwości, ale może przyczynić się do polepszenia interesów wielu przedsiębiorstw. Tak przynajmniej zapewnia Malcolm Kushner, który dowodzi, że ludzie z poczuciem humoru uzyskują lepsze wyniki w pracy i szybciej awansują niż ich ponurzy koledzy. Teorię swą Kushner, z zawodu prawnik rozwija w książce „How to use humor for business success” (Jak posługiwać się humorem dla sukcesu w biznesie), która stała się księgarskim hitem. Kushner stara się wykazać, że w wielu przypadkach humor pozwala rozładować spiecione i konfrontacyjne relacje pracowników i dyrekcji, łagodzi stres oraz obraca w żart złośliwe uwagi. Menedżerstwo, negocjacje, planowanie, podejmowanie decyzji — fundamentalne zadania związane z życiem w biznesie — stają się bardziej proste, gdy zainteresowani przyprawiają te sprawy odrobiną humoru.

SAMOBÓJCZYNI

Powołując się na lokalną policję dziennik „Mainichi” donosi o samobójstwie wieloletniej Japonki, która powiesiła się w przekonaniu, iż nie ma już dla niej przyszłości. Incydent wydarzył się w Kakiizaki na północ od Tokio, a desperatka liczyła 103 lata. Nie pozostawiła żadnego listu z podaniem powodów rozważliwego kroku, ale według najbliższych trafił ją niepokój, kto z rodziny weźmie ją pod opiekę.

POD NADZOREM

Pojawiające się w miesiącach letnich roje meteorów są śledzone przez astronomów. W obserwatoriach w Poznaniu i Borowcu zainstalowane zostały specjalne bloki kamer meteoroidalnych przeznaczonych do fotografowania nocnego nieba. Wykrywają one i utrwalają obraz przelatujących meteorów. Przeprowadzono już serię udanych obserwacji. Przewiduje się utworzenie w Polsce kilku punktów obserwacji meteorów — wzorem podobnej sieci istniejącej w Europie zachodniej. Poznańskie Obserwatorium Astronomiczne przygotowuje się do badania perseidów — dużego roju meteoroidalnego, który pojawia się w końcu lipca i początkach sierpnia.

Redaktor wydania:
KAZIMIERZ STAROWICZ
Redaktor depeszy:
MACIEJ SABATOWICZ
Redaktor techniczny:
JANUSZ LAPE
Kierownik korekty:
ZOFIA MRZEWIŃSKA

Korupcja wyniszcza kraj

(Dokończenie ze str. 1)

Te propozycje powitano owacją.

Odrzucenie przez Sejm ponownego weta prezydenta wobec ordynacji wyborczej uczestnicy konferencji obywatelskiej uznali za groźne ostrzeżenie, iż obóz postkomunistyczny konsoliduje się i coraz skuteczniej przeciwstawia się siłom reformatorskim.

Owacją na stojąco i odśpiewaniem hymnu narodowego powitali zebrani na Krajowej Konferencji „Obywatelskiej” propozycje wiceprzewodniczącego Krajowego Komitetu Obywatelskiego Jana Olszewskiego — jak najszybszego sformułowania zasad pozwalających utworzyć wspólne „porozumienie, które stanie do walki o III Rzeczpospolitą w przyszłych wyborach”. Jeśli to się stanie — powiedział Olszewski — to będziemy mieli prawo mieć nadzieję, że dzień październikowych wyborów nie będzie dniem sukcesu tej czy innej partii, ale pierwszym dniem prawdziwej wolności w Polsce.

Do podjęcia inicjatywy ustawodawczej w sprawie specjalnych przepisów antykorupcyjnych wezwała prezydenta Lecha Wałęsę obradująca 30 czerwca w Warszawie Konferencja Obywatelska. W przyjętej uchwale podkreślono, iż kontraktowy Sejm, oddzielony po PRL, nie tworzy porządku prawnego zabezpieczającego interesy ogółu. Sprzyja on „czerwonej nomenklaturze” i korumpuje nowych ludzi władzy z obozu „Solidarności”.

System korupcji nie pozwala na zerwanie ciągłości pomiędzy PRL a III Rzeczpospolitą, kreuje nową oligarchię, która odwaruwa podział na „my” i „oni” — głosi uchwała. Wprowadzenie specjalnego ustawodawstwa an-

tykorupcyjnego jest konieczne dla stworzenia podstaw do walki z tym wyniszczającym kraj zjawiskiem.

Na konferencji zorganizowanej 30 czerwca z inspiracji Porozumienia Centrum postanowiono podjąć przygotowania do powołania obywatelskiego porozumienia wyborczego (nazwy jeszcze nie ustalono), skupiającego część sił politycznych wywodzących się z obozu „Solidarnościowego”. Do tych przygotowań upoważniono prezydium Konferencji, w którym zasiadli przedstawiciele

W Starym Sączu

Odśpiewali „Bogurodnicę”

(INF. WL.) 14. Starosądecki Festiwal Muzyki Dawnej przeszedł do historii. Wczoraj połącznym wieczorem, w kościele św. Elżbiety pożegnaliśmy artystów. Brawa długo nie milkły. Rola wieńczących dzieło przygadła gospodarzom festiwalu — „Capelli Cracoviensis”, która wykonała „Requiem” Mozarta.

Każdy, kto wziął udział choć w jednym koncercie — laik, meloman, czy krytyk muzyczny — miał świadomość, iż jest świadkiem niepowtarzalnego piękna. Nie tylko na mnie, największe wrażenie wywarł znakomity ukraiński chór męski im. Lwa Rewuckiego, dyrygowany przez Bohdana Antkiewa. Gdy jeszcze w finale koncertu, po przedstawieniu wielu utworów muzyki cerkiewnej, chór odśpiewał — poza programem — „Bogurodnicę”, słuchacze urządzili artystom owację na stojąco.

Kiedy odśpiewali następne spotkanie z dawną muzyką? Czy za rok, czy za dwa? Na to pytanie niestety nie mogli odpowiedzieć organizatorzy: kierownik artystyczny Stanisław Gatoński, burmistrz Maciej Szuflicki oraz prezes Towarzystwa Miłośników Starego Sącza Jan Koszkuł.

Wszystko zależy od możliwości bądź niemożności finansowych. Długa rozmowa o starosądeckim festiwalu w swojej istocie była dyskusją o czymś więcej — o miejscu kultury w obecnej sytuacji społecznej, gospodarczej i politycznej. Festiwal jest niewątpliwie imprezą elitarną. W przyszłości powinien przynosić miastu nie tylko splendor kulturowy, ale też ekonomiczne korzyści. By to jednak nastąpiło, potrzebna jest rozbudowa infrastruktury turystycznej, hotelowej. Nie należy jednak zapominać, że właśnie dzięki tej imprezie małe miasteczko Stary Sącz trafiło — poprzez artystów uczestniczących w jej czternastu edycjach — do krajów całego świata.

PIOTR GRZYŁAK

Rekordowa cena

Kopia pierwszego wydania amerykańskiej Deklaracji Niepodległości, wydrukowanej w nakładzie 400 egzemplarzy w Filadelfii w noc po ogłoszeniu 4 lipca 1776 niezawisłości Stanów Zjednoczonych, uzyskała na aukcji firmy Sotheby's rekordową cenę 2,42 mln dolarów. Do dziś zachowały się tylko 24 egzemplarze tego historycznego wydania. Sprzedawca pierwszego egzemplarza wszedł w posiadanie jej zupełnie przypadkowo. Ową anonimową biznesmen z Filadelfii znalazł kopię schowaną z nieznanych powodów za ozdobną ramą malowidła, nabytego przed dwoma laty za... 4 dolary

Ciepły

Tegoroczny czerwiec był dość chłodny z wyjątkiem 6 dni kiedy zanotowano w Krakowie temperaturę powyżej 25 st. Ten miesiąc miał też tylko połowę normy wieloletniej opadów, która wynosi 97 mm. Początek lipca będzie ciepły. Polska jest w obszarze wyżu. Krakowskie Biuro Prognoz IMGW przewiduje, że dziś będzie zachmurzenie małe i umiarkowane, tem-

peratura dniem od 23 do 26 st., a w nocy od 12 do 15. Wiatr słaby, zmienny. W Tatrach zachmurzenie umiarkowane, temperatura dniem 7, nocą 5 st.

Prognoza orientacyjna na następną dobę: bez opadów, temperatura dniem od 25 do 29 st., a nocą od 12 do 16.

Cisnienie atmosferyczne w Krakowie na wysokości lotniska w Balicach z 30 czerwca, godz. 15: 747,9 mm tj. 997,1 hPa, stan stały.

Słońce weszło dziś w Krakowie o godz. 4.35, a zaszło o 20.53. Dzień jest krótszy o 5 minut i ma 16 godzin i 18 min. (k)

KRAJ

sobota i niedziela

ŚWIAT

Δ SPRAWA STOWARZYSZENIA Z POLSKĄ. Obradujący w Luksemburgu szefowie państw i rządów dwunastki potwierdzili wolę zacieśnienia więzi z młodymi demokracjami w Europie środkowo-wschodniej. Rada Europejska wyraziła zadowolenie z dotychczasowych postępów w rokowaniach z Polską, CSRF i Węgrami w sprawie stowarzyszenia. Wspólnota pragnie, aby umowy o stowarzyszeniu zostały uzgodnione najpóźniej w końcu października.

Δ DEPEZA LECHA WAŁĘSY DO CZESŁAWA MIŁOSZA. Z okazji 80 rocznicy urodzin Czesława Miłosza prezydent RP Lech Wałęsa przesłał jubilatowi depeszę z najserdeczniejszymi życzeniami zdrowia i owocnej twórczości.

Δ SZCZECIN JUŻ WOLNY. Ze Szczecina odjechał ostatni transport stacjonujących tam radzieckich żołnierzy — batalion pontonowy. W mieście pozostała tylko niewielka służba kwatermistrzowska dla przekazania opuszczonych obiektów.

Δ KU AUTONOMII ŚLĄSKA. W Wodzisławiu Śląskim obradował I Kongres Ruchu Autonomii Śląska, którego idea jest integracja mieszkańców regionu, niezależnie od miejsca urodzenia i pochodzenia narodowego.

CBOS: złe warunki życia

Kraj pod napięciem

75 proc. respondentów Centrum Badania Opinii Społecznej oceniło w sondażu z 14-17 czerwca obecne materialne warunki życia jako złe, według 15 proc. są one średnie, a w opinii 6 proc. — dobre. W maju jako złe oceniano warunki życia 72 proc. zapytanych, jako średnie — 19 proc., a jako dobre 5 proc. 26 proc. ankietowanych przewiduje, że w ciągu najbliższych dwóch lat warunki życia w Polsce poprawią się, według 23 proc. pozostaną one w tym czasie bez zmian, a w opinii 33 proc. — pogorszą się. Część zapytanych (13 proc.) nie miała na ten temat zdania.

Nadal utrzymuje się powszechne przekonanie o istnieniu w kraju napięcia i niepokojów (89 proc.). Wyniki te są zbliżone do

opinii z maja (90 proc.), a także z lipca i listopada ub. r. (wówczas — 88 proc.), nigdy jednak dotychczas tak silne przeświadczenie o niepokojach społecznych nie utrzymywało się przez dwa miesiące z rzędu.

Niepomyślnie są również przewidywania na najbliższe kilka tygodni i miesięcy: 60 proc. respondentów spodziewa się wzrostu napięcia i niepokojów, zaledwie 5 proc. wierzy, że zmniejszą one, a 23 proc. nie spodziewa się w tej dziedzinie zmian.

W odpowiedzi na pytanie o kierunek rozwoju sytuacji w kraju, 51 proc. ankietowanych odparło, że zmierza ona w złym kierunku, 29 proc. — ocenia, że rozwija się ona dobrze, a 21 proc. nie miało w tej kwestii wyrobionego poglądu. (PAP)

Ode mnie

Zmysły a gospodarcze przymierza

W RWPG, która właśnie dokonała żywota, wszystko się zgadzało: Rosjanie nie chcieli nikogo słuchać, więc reszcie odebrało mowę. Gdy ją odzyskała, wystarczyło zaledwie czasu na słowa — do zabaczenia w... EWG. Tam zaś na razie nie widzą potrzeby naszego uczestnictwa. Zatem smak sukcesu znowu będziemy znać tylko z opowiadań?

TOMASZ DOMALEWSKI

Unia już wybrała

(Inf. wl.) Unia Demokratyczna w Krakowie już wybrała swoich kandydatów do parlamentu. 140 elektorów i licznej grupie dziennikarzy, organizatorów konwencji wyborczej przygotowali w sobotę interesujący spektakl. Rzecz działa się na scenie kameralnego teatru przy ulicy Starowiśniej. Całość była starannie wyreżyserowana z wyjątkiem samego głosowania. W głównej roli wystąpił Adam Szostkiewicz, który przewodniczył całoci. Okazał się być równie dobrym aktorem jak publicystą.

Na scenie pojawiali się kolejno kandydaci. Każda z 24 osób, która wyraziła zgodę na kandydowanie miała dwie minuty na autoprezentację. Później każdy losował jedno z pytań przygotowanych wcześniej przez specjalny zespół do spraw praw wyborów. Pytania były ostre, napastliwe, przesycone populizmem. Takie jakich Unia Demokratyczna spodziewa się podczas spotkań przed-

wyborczych. Następnie przedstawiono listę preferencyjną, która hierarchizowała kandydatów. Przy jej układaniu pod uwagę brano m. in. imię kandydata i jego predyspozycje do pracy w parlamencie.

Elektorzy wybierali dwóch kandydatów na senatorów i trzynastu kandydatów na posłów. Konwencja wytyczyła do Senatu Krzysztofa Kozłowskiego i Tadeusza Chrzastowskiego. Do Sejmu kandydować będą m. in. Jan Rokita, Józefa Hennelowa, Tadeusz Stryczyk, Stanisław Handzlik, Jerzy Zdrada i Antoni Potocki. Wśród tych, którzy odpadli byli tak znani krakowianie jak Mieczysław Pszon i Jerzy Bińczycki.

Na konferencji prasowej zorganizowanej tuż po ogłoszeniu wyborów, Jan Rokita powiedział, że dla Unii jest to początek kampanii wyborczej. Ma ona być prowadzona w „stylu amerykańskim”. (sam)

Racje przeciw czołgom

(Dokończenie ze str. 1)

zamykane, domy wczasowe i obozy młodzieżowe opustoszały. Wszyscy chronią się w swoich rodzinnych domach.

Osieki otoczone jest przez bojówki serbskie, wspomagane nieoficjalnie przez armię federalną.

Na ulicach najczęściej pojawiającym się hasłem jest „Boże, broń Chorwację”. Takie napisy są licznie umieszczane na domach, witrynach sklepowych. Serbia postawiła wszystko na jedną kartę. Premier Marković stracił, lub też udaje że stracił kontrolę nad wojskiem. Wydaje się, że podpisał już wyrok na siebie. Nazywa się go tutaj trupem politycznym.

Z wielu doniesień wynika, że armia federalna jest bezwzględna. Widać to szczególnie w akcjach przeciwko cywilom, które przeprowadzane są niezwykle brutalnie.

***

„Trójka” EWG — ministrowie spraw zagranicznych Luksemburga, Włoch i Holandii poinformowali w sobotę rano w Zagrzebiu, że Słowenia i Chorwacja zgodziły się zawiesić na trzy miesiące ogłoszoną 25 czerwca deklarację niepodległości.

Minister spraw zagranicznych Luksemburga Jacques Poos powiedział, że porozumienie osiągnięto w zamian za zrezygnowanie ze sprzeciwu Serbii wobec objęcia przez przedstawiciela Chorwacji Słipe Mesicia stanowiska przewodniczącego Prezydium Jugosławii, które jest kolegiałnym szefem państwa. Jednocześnie władze jugosłowiańskie podjęły decyzję, by armia wróciła do koszar.

W sobotę w Pakracu, około 100 km na wschód od Zagrzebia, gdzie w minionych miesiącach dochodziło już do krwawych starć, wybuchła strzelanina, w wyniku której jedna osoba zginęła i jedna została ranna, wywołało to dalsze niepokoje w tym regionie, gdzie przez całą sobotę sytuacja była bardzo napięta. Do krwawych starć między milicją chorwacką a siłami zbrojnymi Serbów z Krajiny doszło również w okolicach Knina w południowej Chorwacji,

gdzie według niektórych doniesień zginęło po dwóch przedstawicieli obu stron. Ostatniej nocy wyleciał w powietrze budynek w mieście Osijek na pograniczu chorwacko-serbskim, gdzie utrzymuje się napięcie między tymi grupami etnicznymi. Do gwałtownej wymiany strzałów doszło w okolicach lotniska sportowego niedaleko Borova, tuż przy granicy serbsko-chorwackiej.

Innego rodzaju napięcia panują wzdłuż wybrzeża dalmatyńskiego i w innych regionach turystycznych-wypoczynkowych Jugosławii. Turysty, głównie z Europy zachodniej, którzy mimo ostrzeżeń znaleźli się w tych regionach, rozpaczyli gremialny powrót, utrudniony jednak z powodu blokady większości przejść na granicy z Austrią i Włochami. Z portów adriatyckich nadchodzą do Belgradu doniesienia o przepełnionych promach wywożących turystów. W Ochrydzie, na południu Jugosławii, gdzie nad jeziorem Ochrydzkim tradycyjnie odpoczywają grupy Brytyjczyków, wylądowały w niedzielę dwa samoloty z Londynu, które zabiorą turystów brytyjskich.

Jeśli kierownictwo Słowenii nie spełni postawionych warunków, których istota sprowadza się do absolutnego przerwania ognia i stworzenia normalnych warunków życia i funkcjonowania armii, to dowództwo armii zmuszone będzie wydać rozkazy odpowiednie do sytuacji w kraju, łącznie z podniesieniem gotowości bojowej do maksymalnego poziomu oraz zastosowaniem niezbędnych kroków wojskowych i mobilizacyjnych — stwierdza się w oświadczeniu dowództwa Armii Jugosłowiańskiej wygłoszonym w telewizji belgradzkiej w sobotę późnym wieczorem przez członka sztabu głównego, generała — podpułkownika Marko Negovanovicia.

Dowództwo armii kieruje niewątpliwie swe ultimatum pod adresem dwóch republik, które ogłosiły przed kilkoma dniami niezawisłość. Poza atakami na kierownictwo Słowenii, wojskowi wskazują także krytycznie na sytuację w Chorwacji, która — jak stwierdzają — przeprowadza na

swym terytorium mobilizację własnych sił zbrojnych.

Oświadczenie generała Negovanovicia wznowiło znacznie napięcie w całej Jugosławii. W Słowenii dodatkowym czynnikiem zagrożenia stał się poranny przelot samolotów wojskowych nad znaczną częścią obszaru republiki. W Lublannie i innych miastach ogłoszono alarm lotniczy i wezwano ludność do schronienia się przed spodziewanymi atakami z powietrza. Po upływie półtorej godziny alarm odwołano.

Chorwacja w każdej chwili spodziewa się ofensywy Jugosłowiańskiej Armii Ludowej (JAL) — oświadczył w niedzielę chorwacki minister informacji Hrvoje Hitrec w wywiadzie dla niemieckiej „Bild Zeitung”. „Bolszewicy zbrodniarze w Belgradzie nie wiedzą co to łaska” — powiedział Hitrec. „Zdziwił się jednak. Jesteśmy dobrze uzbrojeni. 50 tys. członków naszej Milicji Ludowej jest w stanie gotowości. Krwawienie bronić wolności. Ja sam mam dwa nabite pistolety pod poduszką”.

Waszyngton zaczyna akcentować potrzebę stworzenia nowej podstawy jednoci Jugosławii. Po kilku dniach walk między armią jugosłowiańską a Słoweniami, Waszyngton zaczął inaczej rozkładać akcenty w swym stanowisku wobec konfliktu: ostrzeżenia przed secesją zeszły na drugi plan, ustępując miejsca apelom o stworzenie „nowej podstawy jednoci Jugosławii” i bezwarunkowe powstrzymanie się przed stosowaniem siły.

Minister spraw zagranicznych Czechosłowacji Jiří Dienstbier potwierdził w sobotę, że w najbliższą środę odbędzie się w Pradze spotkanie przedstawicieli KBWE, poświęcone sytuacji w Jugosławii.

Papież Jan Paweł II powiedział w sobotę, że nie można siłą tłumić dążeń Słowenii i Chorwacji. Papież wysłał też telegram do premiera federalnego Jugosławii Ante Markovicia, wzywając do położenia kresu użyciu siły przeciw dwóm republikom, które we wtorek ogłosiły niepodległość oraz do stworzenia warunków umożliwiających wznowienie dialogu.

BANK PRZEMYSŁOWO-HANDLOWY W KRAKOWIE

Jeśli prowadzisz działalność gospodarczą, a chcesz współpracować z wiarygodnym partnerem, zapraszamy do naszych Oddziałów. Wśród wielu propozycji, które kierujemy do Klientów, na szczególną uwagę zasługuje oferta kredytowa.

Nasz kredyt może zostać udzielony m. in. na następujące cele: zakupy surowców, towarów, urządzeń, remonty maszyn, pomieszczeń związanych z działalnością produkcyjną, handlową, usługową, zakupy lub budowę pawilonów i budynków. Oferujemy kredyt — w zasadzie do 70 procent wartości zamierzenia, spłata odbywać się będzie na warunkach i w terminach uzgodnionych w umowie.

Proponujemy kredyty:

► krótkoterminowe (okres spłaty 1,5 roku, z możliwością karencji do 6 miesięcy),

► średnioterminowe (okres spłaty od 1,5 roku do 4 lat, z możliwością karencji do 1 roku),

► długoterminowe (okres spłaty do 7 lat, z możliwością karencji do 2 lat).

Nasz kredyt oprocentowany jest wg zmiennej stopy określonej stosunkiem rocznym, ale w każdym przypadku możliwe jest negocjowanie wysokości stopy pomiędzy Bankiem a Kredytobiorcą.

ZAPRASZAMY DO NASZYCH ODDZIAŁÓW

RULETKA

Kilka milionów byłych właścicieli dóbr ma przed sobą miesiące napiętego wyczekiwania

Kto w Polsce chce reprivatyzacji? Sondaż CBOS wykazuje, że ponad połowa społeczeństwa. Wystawiało by to jak najlepsze świadectwo naszej szlachetności, gdyby tak było naprawdę. Niestety, pytania bardziej szczegółowe o to, czy byłibyśmy skłonni ponosić indywidualne wyrzeczenia w imię tej idei dowodzą, że rzecz opiera się na niejakiem nieporozumieniu. Tylko co czwarty lokator czynszowej kamienicy przystałby na wyższy czynsz, a co szósty na gorsze warunki płacy, gdyby jego kamienica i zakład na powrót otrzymały prywatnych właścicieli.

Tak naprawdę reprivatyzacji chcą byli właściciele i ich spadkobiercy. Ci, którzy mają szansę odzyskać to, co im przed półwieczem zabierano. Nie wszyscy dawni właściciele zniechęcają się w proponowanej formule reprivatyzacyjnej. To, co przyjęto w ramach ustawy o nacjonalizacji, nie będzie podlegało zwrotowi.

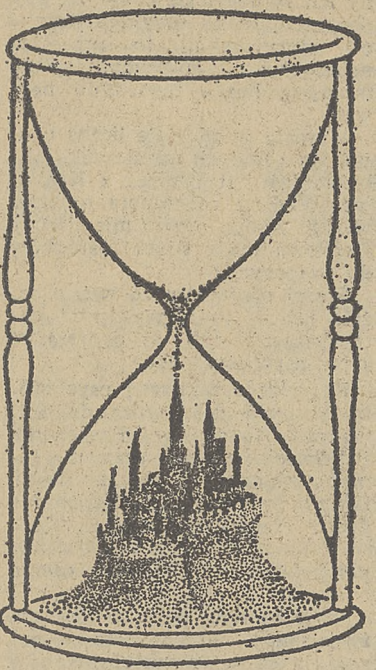
Wiceminister przekształceń własnościowych, Wojciech Góralczyk, szef zespołu reprivatyzacyjnego, powiedział na konferencji prasowej: — Nawet jeśli byśmy uznali, że PKWN w Lublinie był nielegalny, a legalną władzę sprawował delegat rządu londyńskiego w Warszawie, stojmy na gruncie legalizmu aktu o nacjonalizacji.

Prawo do odzyskania mienia mają więc ci, którym je zabierano z naruszeniem aktu prawnego. Właściciele majątków poniżej 50 hektarów i zakładów poniżej 50 pracowników. Także osoby, którym ustawa obiecywała odszkodowanie w papierach wartościowych, a nigdy go nie otrzymali. Zwrot mienia lub rekompensata w postaci bonów kapitałowych przysługują także obywatelom narodowości polskiej na stałe mieszkającym w Polsce. Na wniosek pana Grohmana, pełnomocnika prezydenta, także i rodakom na obczyźnie, jeśli zdecydują się ją zmienić na obojętną.

Jaka część byłych właścicieli zmieści się w tej formule? Dotąd nie wiadomo. Na razie już w tym roku wypłynęło ok. 900 tys. wniosków, tyle samo, ile w roku ubiegłym. Ministerstwo przewiduje, że kiedy zapadną już stosowne decyzje sejmowe, zgłoszenia byłych właścicieli napłyną

lawina. Większość dóbr w Polsce była wszak przed wojną czyjąś własnością.

Ile będzie kosztować spełnienie wszystkich tych roszczeń? Dokładne wyliczenia jeszcze są niemożliwe. Przybliżone szacunki mówią o 114 bln złotych. I to w przypadku reprivatyzacji we-

Przywłaszcza, że w naturze może mieć miejsce jedynie wtedy, kiedy majątek nie został sprzedany innemu właścicielowi i nadal stanowi własność skarbu państwa lub gminy. Także wtedy, kiedy z obecnej własności państwowej można wydzielić

Przywłaszcza, że w naturze może mieć miejsce jedynie wtedy, kiedy majątek nie został sprzedany innemu właścicielowi i nadal stanowi własność skarbu państwa lub gminy. Także wtedy, kiedy z obecnej własności państwowej można wydzielić

Przywłaszcza, że w naturze może mieć miejsce jedynie wtedy, kiedy majątek nie został sprzedany innemu właścicielowi i nadal stanowi własność skarbu państwa lub gminy. Także wtedy, kiedy z obecnej własności państwowej można wydzielić

prywatną część do zwrotu. Oczywiście — byliśmy właścicielom przypadającemu będzie prawo pierwszeństwa zakupu udziałów lub akcji w prywatyzowanym byłym ich majątku.

Prezentowane tu zasady reprivatyzacji mieszczą się w projekcie rządowym. Projekt belwiderski jest bardziej radykalny. Rząd przed dwoma tygodniami wystąpił do Belwederu, aby ustalić wspólny projekt dla Sejmu. Odpowiedź jeszcze nie nadeszła. Projekt rządowy jest już przyjęty przez Radę Ministrów. Czekają na podpis prezydenta.

Kiedy wejdzie pod obrady parlamentu, tego nikt dziś nie wie. Rząd ma dwa warianty prognozy: optymistyczną i pesymistyczną.

Rządowy wariant optymistyczny zakłada, iż: projekt wpływa do parlamentu. Komisje sejmowe go akceptują bez zbędnych formalności. Senat nie zgłasza zastrzeżeń. Projekt staje na posiedzeniu plenarnym. I przechodzi większością głosów. Potem jeszcze czekanie na podpis prezydenta pod ustawą sejmową. I w trzy miesiące po tych wszystkich formalnościach prawnych byli właściciele otrzymują, co im się należy.

Wariant pesymistyczny (bardziej prawdopodobny...): komisje sejmowe powołają własnych ekspertów, którzy zainicjują problem rozpatrywać od nowa. Trwa to tak długo, że projekt może nie zmieścić się w kalendarzu obecnego Sejmu. Przysiężę zaś Sejm — jak powiedział wiceminister Góralczyk, może w ogóle nie uznać słuszności samej idei reprivatyzacji.

Wiadomo, jakie siły mają być bony kapitałowe. Bony kapitałowe będące można zamienić na akcje prywatyzowanych przedsiębiorstw. Właściciele bonów sam będzie decydował o tym, czy chce odzyskać akcje swojego dawnego przedsiębiorstwa czy też jakiegoś innego, które właśnie będzie „na zbyciu”.

Przywłaszcza, że w naturze może mieć miejsce jedynie wtedy, kiedy majątek nie został sprzedany innemu właścicielowi i nadal stanowi własność skarbu państwa lub gminy. Także wtedy, kiedy z obecnej własności państwowej można wydzielić

ANNA WOLK

— Wśród korpusu dyplomatycznego przebywającego w Polsce na początku lat osiemdziesiątych była rani jedną kobietą pełniącą funkcję ambasadora. Jak czuła się pani w towarzystwie tylu mężczyzn?

— W żadnym zawodzie, a więc i w dyplomacji, pięć nie powinno odgrywać większego znaczenia. Kiedyś rzeczywiście polityka była domeną mężczyzn. Ale to już przeszłość.

— Jaka była pani droga do dyplomacji?

Ambasador z Medellin

Rozmowa z Migdonią Baron, była ambasador Kolumbii w Polsce

— Studiowałam pedagogikę i dziennikarstwo na uniwersytecie w Medellin. Pracowałam jako dziennikarka, a potem byłam sekretarką prezydenta kraju. Jako pierwsza kobieta weszłam do parlamentu kolumbijskiego i byłam w nim reprezentantką przez lat szesnaście. Następnie zaproponowano mi wyjazd do Polski gdzie w roku 1981 objęłam funkcję ambasadora i sprawowałam ją do kwietnia 1983 roku. To był okres dramatycznych wydarzeń w życiu naszego kraju, które przysiężę mi obserwować.

— Kiedy po raz pierwszy zetknęła się pani z Polakami?

— Polacy są wszędzie, również w krajach Ameryki Łacińskiej. Pamiętam, że jako mała dziewczynka bawiałam się z dziećmi państwa Hajduków, którzy mieszkali w moim rodzinnym mieście. Pani Emilia Hajduk była przyjaciółką mojej mamy i nauczyła mnie odmawiać po polsku „Ojcze nasz”.

Polska kolumbijska jest stosunkowo niewielka. Obecnie przyjeżdża do Kolumbii trochę młodych ludzi z Polski, którzy zawierali związki małżeńskie z młodzieżą kolumbijską studiującą na polskich uczelniach. A dawni polonusi to przede wszystkim potomkowie byłych żołnierzy wojsk napoleońskich, którzy przechodzili do oddziałów powstańców naszego bohatera narodowego, Simona Bolívara i walczyli przeciwko Hiszpanom o niepodległość Kolumbii.

W Kolumbii istnieje kilka miejscowości o polskich nazwach, takich jak Cracovia i Varsovia. A w moich rodzinnych stronach, czyli Antioquii, Polacy zasłynęli z umiejętności han-

dlowych, bijąc w tej dziedzinie Kolumbijczyków.

— Jak sobie radzą Kolumbijczy przebywający w Polsce?

— Jest to pięćdziesięcioosobowa grupa. Przede wszystkim studenci i w większości chłopcy. Czują się dobrze. Jako ambasador starałam się stworzyć ciepłą atmosferę i być ze wszystkimi w kontakcie.

— Kolumbia kojarzy się przede wszystkim z marihuany i narkotykami. Jest też jed-

najbogatsze źródło węgla w całej Ameryce Łacińskiej.

— Czy istnieje jakaś wymiana turystyczna Polski z Kolumbią?

— Na przeszkodzie stoi przede wszystkim odległość, która wpływa na koszty podróży. Z tego powodu wymiana turystyczna nie jest zbyt duża. W tej sytuacji wymiana dziennikarska między naszymi krajami winna odgrywać znaczącą rolę, jako źródło informacji o naszych krajach. Wtedy moglibyśmy poznać się lepiej.

nym z czołowych eksporterów kawy w świecie. Skąd bierze się sława kolumbijskiej kawy?

— Istotnie, mafia narkotykowa to bolesny problem, z którym od lat nie możemy sobie poradzić. Natomiast jeśli chodzi o kawę jej plantacje znajdują się na terenach górskich. W związku z tym zbierana jest przede wszystkim ręcznie. Pozwała to na odpowiednią segregację, zrywaniem tylko dojrzałych owoców. To jest podstawowym czynnikiem decydującym o walorach naszej kawy, nie bez racji uznawanej za najlepszą na świecie.

— Niestety, prawie nie znamy jej smaku...

— Wiadomo mi, że podawana jest obecnie tylko w warszawskiej „Café de Colombia” oraz podobnej kawiarni w Gdańsku. Szkoda, że tak rzadko trafia do kawiarni i do polskich domów...

— Jak wygląda współpraca gospodarcza między naszymi krajami?

— Polski przemysł okrętowy jest dostawcą statków dla Kolumbii. Nasz kraj wśród państw latynoamerykańskich ma dobrze rozwiniętą flotę handlową i taki partner jak Polska — liczy się. W Kolumbii przebywa na kontraktach grupa specjalistów, która w ramach gwarancji czuwa nad stanem technicznym statków. Również ich remonty przeprowadzamy w polskich stocznich. Współpracujemy też w dziedzinie górnictwa i energetyki. Wielu polskich specjalistów pracuje w kopalniach węgla w Cerrejón, gdzie odkryto

— Co zobaczy Polak, gdy już znajdzie się w Kolumbii?

— Kolumbia jest piękna. Taką uczyniła ją przyroda. Obok niej spotyka tam rzeczy, które mogą go zaskoczyć i zachwycić zarazem. Klimat naszego kraju jest bardzo zróżnicowany: od tropikalnego na obszarach nizinnych, przez umiarkowany na terenach wyższych położonych, do chłodnego i ostrego w najwyższych partiach gór. A chociaż Kolumbia jest krajem rozległym, we wszystkich tych strefach klimatycznych można się znaleźć w ciągu jednego dnia. Również postawić nogę na równiku. Po prostu nasza krajowa komunikacja lotnicza jest jedną z najbardziej rozwiniętych w świecie.

— Pełniła pani funkcję ambasadora. To kojarzy się z samym dostojnictwem i powagą. Czy dyplomata popelnia również gafy?

— Pewnego razu pojechałam do jednej z ambasad złożyć kondolencje. Zobaczyłam kilka stojących w szeregu osób. Podeszłam więc i złożyłam wszystkim wyrazy współczucia. Jestem krótkowzroczna. Okazało się, że to byli inni ambasadorzy, którzy przyjechali w tym samym celu! Myślałam, że spłonę ze wstydu.

— Jaki powinien być dyplomata?

— Mówi się, że powinien mieszkać w kryształowym domu, czyli prowadzić życie czyste, nie podlegające jakiegokolwiek krytyce. Ja mam jeszcze własną definicję: dyplomata powinien być dyplomata.

Rozmawiała:

JUSTYNA ZUŃ-DALLOUL

— Nie, nie wrócę do Polski, zostanę w Stanach Zjednoczonych — spokojnie oświadczył dziennikarzem prof. Jan Karski-Kozielewski legendarny kurier-dyplomata z czasów II wojny światowej, obecnie 77-letni wykładowca Georgetown University w Waszyngtonie.

Pytany o powód decyzji, rzekł: — „Polacy żyjący na obczyźnie, a więc również i ja, nie mają prawa wtrącać się w wewnętrzne sprawy Polski. My możemy pomagać finansowo, wspierać w działalności naukowej, kulturalnej, gospodarczej, ale nie do nas należy chwalenie czy ganień polityki rządu polskiego i prezydenta Lecha Wałęsy. To są sprawy Polaków tu żyjących. My zaś, 12 milionów ludzi mających różne obywatelstwa, ale serca polskie, możemy tylko — jeżeli uważamy się za Polaków — popierać demokratycznie wybranego prezydenta wolnej Polski.

Chciałbym jeszcze dodać i to: Polska, „Solidarność”, sprawy polskie nadal są na Zachodzie bardzo popularne. To, co robiła w latach osiemdziesiątych „Solidarność”, budzi zachwyt do tej pory. Dla wielu milionów Amerykanów Wałęsa jest bohaterem. I sądzę, że dla świata zachodniego takim pozostanie niezależnie od tego, co Polacy mówią i piszą o swoim prezydencie.

Rozbicie polityczne w Polsce jest w świecie różnie komentowane, nie wszyscy są przeciwni nam przyjaźni. Większość jednak polityków i zwyczajnych ludzi szczerze martwi się tym. Dla nich od 10 lat Polska — to była „Solidarność”. Teraz pytają: gdzie jest ta „Solidarność”? Wszystko znowu robi się mętne...”

Gdyby to mówił obcokrajowiec albo dobrze uzrządzony na Zachodzie polonus, może nie byłoby tak gorzkie. Prof. Jan Karski-Kozielewski mający za sobą tragiczne doświadczenia wojenne: oficer kampanii wrześniowej, niewola radziecka, ucieczka, działalność konspiracyjna, za którą zapłacił torturami i nieudaną próbą samobójstwa — aby nie zdradzić tajemnic polskiego podziemia działa-

noś dyplomatyczno-kurierską, w wyniku której dotarł nawet do prezydenta Franklina Roosevelta — stał się jednak w okresie powojennym jedną z najbardziej zasłużonych postaci w walce o uznanie racji polskiego narodu.

Gdzie jest „Solidarność”?

Prof. Jan Karski-Kozielewski. Fot. Bogusław Szelaż

walcząc z różnorakimi fałszami otaczającymi przeszłość i współczesne losy Polaków. Wiele jakkolwiek odmówił sobie prawa oceniania tego, co obecnie w Polsce się dzieje, z jego wypowiedzi nie trudno domyślić się osądu. Mało przyjemnego dla nas, którzy przecież zawsze wszystko najlepiej wiemy. I tylko my mamy rację — nie jako naród, lecz indywidualnie.

Jacy naprawdę jesteśmy? Czy jedynie słuszną oceną nas jest nasza własna, bądź ustalana na podstawie kryteriów systemu wartości narodowych?

Może do jakichś refleksji skłoni to, co mówił niedawno — ku zaskoczeniu wybitnych przedstawicieli polskiego świata nauki, kultury i polityki — prof. Jan Karski-Kozielewski, mówiąc za nadanie mu tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Warszawskiego.

— „Podjęmowanie bezkompromisowej walki, samoposwiecenie, niecierpliwość się ze stratami weszło po rozbiorach do narodowej tra-

utracić narodową godność czy też narodową tożsamość. Chwała i cześć należy się bohaterom i ich przywódcom. Ale i refleksja.

Słowacy byli pod panowaniem Madziarów tysiąc lat. Czesi pod panowaniem Austrii czterysta lat. W Rumunii, Bułgarii, Serbii panowała Turcja przez czterysta pięćdziesiąt lat. I żaden z tych narodów nie stracił narodowej tożsamości. Historia świadczy, że wynarodowił naród, który żyje na własnej ziemi jest prawie niemożliwe. Ale wymordować naród, zniszczyć jego elitę, zburzyć mu miasta, kościoły, biblioteki i szkoły — to można.

A cóż innego mówić najnowsza historia? Prawie pół wieku otaczaliśmy Moskwę, komunizm, gwałtu, komunistycznych struktur i praw. I oto komunizm spłynął po narodach naszego regionu jak woda po kaczce. Spowodował ogromne straty. Trzeba wiele zaczynać od nowa. Ale przecież nie stworzył „sowieckie” go człowiek” nawet w Albanii czy Czarnogórze.

Walka jest ostatecznym środkiem, mającym doprowadzić do osiągnięcia celu. Dla nas, Polaków, walka była także kwestią honoru i narodowej dumy. Gdy Niemcy okrzyknęli Linie Maginota weszli w głąb Francji, rząd francuski, w skład którego wchodził wtedy generał de Gaulle jako wiceminister spraw wojskowych — ogłosił publiczną deklarację, iż Paryż nie będzie bronił. Przecież wróg mógłby zombardować Sacré Coeur, Louvre, mógłby zniszczyć galerie, biblioteki lub nawet — strach pomyśleć — grób Cesarza!

A Warszawa broniła się walcząc samotnie. Walczyła nawet po wkroczeniu Armii Czerwonej. I nikt nie zawołał: spuścić kurtynę, zgasić światła, dramat skończony. Paryż wyszedł z wojny w całej swej świetności, aby tak jak przez stulecia stać się znów sercem Europy. Tak jak trzeba.

Nasze wojenne podziemie było bardziej rozwinięte niż jakikolwiek ruch oporu w Europie. Armia Krajowa, Delegatura Rządu z podziemną administracją państwową, podziemny parlament przedstawicieli największych stronnictw politycznych, podziemne sądy, a poza tym dziesiątki najprzeróżniejszych ośrodków cywilnych i wojskowych działających poza formalnymi strukturami państwa podziemnego: dywersja, sabotaż, oddziały leśne, podziemna prasa, podziemne szkolnictwo, tajna łączność radiowa z rządem na emigracji. Setki i tysiące ludzi zostało

wciągniętych do podziemia przez jego przywódców. Naród nie odmawiał. Straszna, niepojęta cena płać za to wszystko. Dzisiaj, po pięćdziesięciu latach, nachodzi mnie refleksja — czy nie za dużo żądaliśmy od narodu i samych siebie? Przecież o wyniku wojny nie myśleliśmy, ale tyśmy, czołgów i armat wielomilionowych armii alianckich.

Jakie to ma dzisiaj znaczenie, iż Węgry, Rumunia, Słowacja walczyły u boku Trzeciej Rzeszy albo tej Rzeszy służyły? Że w każdym kraju, oprócz Polski, podbitym przez Niemców wyłonił się rząd uległy wobec najeźdźcy, ale także próbujący ratować, co było można. Stosunki międzynarodowe nie układają się według Działającego Przykazań Boskich. Narody nie mają sumienia. Kierują się własnymi interesami — tak, jak je rozumieją.

gaturą Rządu i — wtedy jeszcze — Związkiem Walki Zbrojnej. Boże, ileż było tych pism. Dużo więcej niż przed wojną. Boże, czego oni tam nie wypisywali. To była jakaś patriotyczna dżungla pomieszanych ideologii, programów, teorii, wzajemnych oskarżeń, podejrzeń. Nie sposób było w tej dżungli się rozeznać. Po paru tygodniach wyprosiłem u Makowieckiego inny przydział. Za wydawanie i kolportaż tej prasy tysiące ludzi płaćło więzieniem, torturami lub śmiercią.

Mamy w świecie opinię narodu indywidualistów. Ludzie nam niechętni nazywają to skłonnością do politycznej anarchii. Ja to widziałem w czasie wojny. I nie wspominam tego z żalu.

Przez ostatnie 300 lat los nas ciężko doświadczył. Odnieśliśmy jednak dwa zwycięstwa o ogólnie europejskim znaczeniu. Pierwsze — to zbrojne zwycięstwo w wojnie z nawałą bolszewicką w 1919 — 1920 roku. Drugie — to pokojowe zwycięstwo „Solidarności”. Bez gwałtu, bez bitew i pożarów „Solidarność” zjednoczyła społeczeństwo i przewodziła mu wyzwalając naród z komunistycznego jarzma i marazmu. Kronika tych dwóch zwycięstw to najpiękniejsza karta naszej historii.

Po tzw. Cudzie nad Wisłą i zabezpieczeniu granic, naród przystąpił do samorządzenia się, opartego na francuskim modelu parlamentarnej demokracji i proporcjonalnej ordynacji wyborczej. Rezultat nie był budujący. Rozbicie polityczne, wszechwładza Sejmu, i niemożność wyłonienia w nim trwałej większości, krótkotrwałość gabinetów, pogłębiający się chaos. Wiadomo, czym to się skończyło.

A dzisiaj? Polacy muszą pokonać trudności większe niż w latach dwudziestych. Potworne koszty zbankrutowanego sowieckiego modelu socjalizmu. Zaczynanie wszystkiego od nowa w kraju zahamowanym w postępie i w społeczeństwie zubożałym, zawiązanym i w dużej mierze zdezorientowanym. W normalnym biegu wydarzeń zadanie to powinno spaść na barki zwycięskiej „Solidarności”. Ale gdzie jest ta „Solidarność”?

MARIANNA SZYMUSIAK

Co decyduje o kondycji psychicznej człowieka? Z pewnością ogólny stan zdrowia, wrodzone cechy osobowości, wrażliwość, odporność na przeciwności życiowe. Niemalże znaczenie ma środowisko. Miejsce człowieka wśród ludzi, poczucie przydatności potwierdzone wśród najbliższych, w kręgu rodzinnym, u przyjaciół, ale także w miejscu pracy.

Odporność na przeciwności życiowe jest po części pochodną samodzielności, a ta nie jest najmocniejszą stroną naszego społeczeństwa. Od samodzielności odzwyczajili je dość skutecznie tak zwany „realny socjalizm” oferując ideologicznie uzasadnione pełne zatrudnienie, mniej przejmując się wynikami i wydajnością pracy. Place — w imię „sprawiedliwości społecznej” — określała bardziej przynależność do resortu niż profesjonalne umiędzielnienie, wykształcenie, indywidualne uzdolnienia. Każdy wiedział, że profesor uniwersytetu, lub zdolny chirurg zarabiają znacznie mniej od szeregowego górnik, absolwenta zawodówki z niewielkim stażem pracy.

Wiele pozostawia do życzenia również samodzielność myślenia kategoriami politycznymi i gospodarczymi. Monopartyjny system malował obraz świata w bieli i w czerni, bez żadnych odcieni. System przeszedł do historii, lecz w dyktandum pułapce pozostali ludzie, którzy w nim żyli, dorastali, pracowali. Emocje wywołuje bezrobocie, prywatyzacja, repriwatywacja, żądania rewindykacyjne... Emocje i całkiem realne zagrożenia.

W jaki sposób te zjawiska wpływają na kondycję psychiczną naszego społeczeństwa? Jaka jest ta kondycja? Udzielenie jednoznacznej odpowiedzi jest niesłychanie trudne. Z pewnością znalazłby się najbliżej prawdy po przeprowadzeniu badań porównawczych w kilku regionach Polski, a jeszcze lepiej w wybranych krajach Europy.

Zdaje sobie sprawę ze stopnia komplikacji zadania i proporcjonalnie ograniczonych możliwości odpowiedzi na pytanie o kondycję psychiczną społeczeństwa. Z konieczności obserwacje będą wycinkowe, prezentacja zagrożeni oraz ich skutków niepełna. Pojemność próbną oglądu społeczeństwa w swoim krzywym zwierciadle, przez pryzmat nieścisłości, które dotknęły ludzi w postaci psychoz, nerwicy i choroby alkoholowej.

Mówi prof. Adam Szymusik, kierownik Katedry Psychiatrii Akademii Medycznej w Krakowie i Kliniki Psychiatrii Dorosłych: Statystycznie

Jerzy Walawski

Ludzkie uroczysko

nie zwiększa się liczba zachorowań na choroby psychiczne, lecz coraz więcej ludzi odczuwa zmęczenie wypływające nie z fizycznych przyczyn. Dużo leku o pracę i placu. Młodzi i młoda, młodzież i mieszkańcy. Dużo pozostawia do życzenia kondycja ludzi starszych. Zaprzestają działania kluby emerytów, kluby seniorów, jakby przeżyła się działalność społeczna... Od 70-80 latków nie oczekuje się już niczego. Czują się niepotrzebni.

Profesor o systemie opieki społecznej: „... całe lata umawiano nam, że ludzie Zachodu są nieczuli, pozbawieni wrażliwości w przeciwieństwie do naszego społeczeństwa socjalistycznego, które jest lepsze, bardziej troskliwe. Teraz okazuje się, że nasz dawny system opieki społecznej niewiele był wart i trzeba go budować od nowa i na innych zasadach. Nie trzeba współczucia i wylewności, lecz konkretność. Pragmatyczni i pozornie chłodni ludzie na Zachodzie nie są skłonni do spektakularnych manifestacji uczucia, lecz skuteczni w udzielaniu pomocy; indywidualnej oraz zinstytucjonalizowanej. Musimy się dopiero tego uczyć, podobnie jak tolerancji, choćby w stosunku do nieszkodliwych odmiennej, do ludzi psychicznie chorych...”

Rozmowa druga w Ośrodku Interwencji Kryzysowej z p. dr Wandą Badura-Madej i mgr Anną Lipowską-Teutsch. Ośrodek powstał z inicjatywy UJ i AM, powstał go w marcu br. wojewoda krakowski, etaty dał Wojewódzki Zespół Pomocy Społecznej. Ogólna idea powołania ośrodka to pomoc ludziom w krytycznych sytuacjach życiowych związanych z ciężką chorobą somatyczną, okaleczeniem, utratą bliskich, gwałtem, przemocą, kryzysami w rodzinie. W ułocie informacyjnej czytamy: „Nasz zespół złożony jest z doświadczonych psychologów, pedagogów, pracowników społecznego — ludzi wierzących, iż nie ma takiego problemu, który nie mógłby być rozwiązany i nie ma takiej sytuacji, w której człowiek nie mógłby pomóc skutecznie drugiemu”.

Kondycja psychiczna społeczeństwa? Jednoznacznej odpowiedzi nie będzie. Jest po prostu niemożliwa do wyartykułowania w prostym stwierdzeniu.

niu: zła, lub dobra. Pani Lipowska-Teutsch przywołuje termin „utopia ang. disaster” (disaster w języku ang. znaczy nieszczęście) utworzony przez amerykańskich psychologów, podających badaniom żołnierzy amerykańskich

Zagrożeniem dla kondycji psychicznej społeczeństwa jest zaburzone poczucie bezpieczeństwa, bezrobocie, szukanie wroga, szukanie kozła ofiarnego, ksenofobia... Pełnia swobody powoduje eksplozję dewiacji.

II wojny światowej, którzy byli w japońskich obozach jenieckich. Przetrwali nieludzkie warunki tych obozów dzięki marzeniom o wolności, oczywiście wyidealizowanym jak wszystkie marzenia. Po wyjściu na wolność, gdy owe marzenia zderzyły się z rzeczywistością, w której nie umieli się znaleźć — spotkało ich rozczarowanie... Ta dość daleka i nie najbardziej precyzyjna analogia po trosze odzwierciedla naszą rzeczywistość. Mówi o zbiorowym poczuciu bezpieczeństwa w nowej rzeczywistości, wyidealizowanej oczywiście w marzeniach. Tamta — umownie mówiąc „obozowa” — była bezpieczniejsza. Dawniej „nie było” biednych, bezdomnych i naprawdę bezrobotnych. Teraz są. Wszystkie wypłynęły na powierzchnię. Nie ma jednak nadal instytucji skutecznie chroniących prawa człowieka, prawa jednostki, ofiary przemocy w rodzinie, w zakładzie pracy, w wojsku...

Brakuje na przykład prawa, które broniłoby dziecko przed przemocą fizyczną.

W czarno-białej rzeczywistości wszystko było zrozumiałe, łatwe do odczytania. Podział był prosty: my i oni! Przeciwnik komu teraz kierować agresję?

Wiele przyczyn do urazów psychicznych, które mogą być katalizatorami nerwicy. Społeczeństwo nie składa się wyłącznie z ludzi o osobowości dojrzałej, zwartej, o prawidłowo wykształconych mechanizmach kontroli i integracji zachowań. Obok nich są osobnicy neuropatyczni, charakteropaci a także ludzie wrażliwi uczuciowo, bogaci emocjonalnie — mało odporni na urazy psychiczne. Ci reagują nerwicami.

Wzrost ilości nerwicy i zaburzeń psychosomatycznych obserwuje się od 3 — 4 lat dr Zbigniew Wilk, ordynator Oddziału Nerwicy w szpitalu im. Babińskiego. Przede wszystkim są to nerwice typu neurastenicznego, depresyjne, oraz lekowo-depresyjne. Mniej jest natomiast pacjentów z nerwicami histerycznymi, z zespołami natręctw.

Osoby z zaburzeniami historycznymi potrafią się bardzo dzielnie znaleźć w trudnych sytuacjach. Zespoły natręctw są przypadłością ludzi z osobowością psychasteniczną, niepewnych, wątpliwych, dzielących włos na cztery części — a przy tym ci chych, zdyscyplinowanych. Kiedy ich sytuacja się pogarsza, gdy obciążeni są na przykład licznymi obowiązkami to przestają przeżywać swoją psychikę. Stąd mniejsza liczba tego typu nerwicy.

Wzrasta w oddziale liczba pacjentów z małych miasteczek, jakby mniej jest przyjęć z Krakowa. Większe zagrożenia na prowincji, czy po prostu mieszkańcy Krakowa mają więcej ośrodków do dyspozycji?

Mniej pacjentów ze wsi, a jeżeli już — to z nerwicami depresyjnymi, lub z depresjami typu psychotycznego.

Narastanie zaburzeń psychosomatycznych potwierdza dr Stanisław Wójcik w Przychodni Psychosomatycznej przy ul. Lilińskiego. Problem ludzi, którzy tracą pracę. Narastanie grup rencistów, coraz młodszych... „Człowiek z brakiem perspektywy nie ma ku czemu zdrowieć”!

Wyjaśnienie: nerwice dotyczą życia emocjonalnego, lecz nie powodują zmian strukturalnych w organizmie człowieka. Z chorobą psychosomatyczną mamy do czynienia wtedy, gdy zaburzenia emocji wywołują zmiany, na przykład chorobę wrzodową, nadciśnienie, wieńcową, lub nawet niektóre postaci jaskry.

Wzrost ilości nerwicy jest zagadnieniem poważnym. Tym bardziej, że nie znamy skali rozległości zjawiska. Na przykład statystyki amerykańskie i niemieckie stwierdzają, że około 30 — 40 procent ogółu pacjentów w gabinetach lekarskich to przede wszystkim ludzie z zaburzeniami o charakterze nerwicowym i psychosomatycznym.

Ilość chorób psychicznych nie wzrosła. „Prawdziwych psychoz jest obecnie tyle samo, ile było w latach poprzednich” — stwierdza dr Ewa Mikosza-Januszkiewicz, ordynator Oddziału Psychoz w szpitalu im. Babińskiego. Z pewnością jest więcej depresji z racji warunków środowiskowych, społecznych. Więcej też psychoz egzogenicznych, przede wszystkim związanych z nadużywaniem alkoholu. Nastąpił ewidentny wzrost delirów. Średnia dzienna przyjęć w szpitalu kobierzyskim

wynosi od 25 do 30 osób — z tego 30 procent to przypadki związane z piciem alkoholu.

Doktor Marian Mika ordynator Oddziału Odwykowego mówi o wzroście powikłań alkoholowych i obniżeniu się wieku osób uzależnionych. Wielu pacjentów pomiędzy 20 a 30 rokiem życia, a nawet przed dwudziestką.

Alkoholicy stanowią aż 20 procent pacjentów Kliniki Toksykologicznej w Krakowie. Dla porównania narkomani to 2 do 5 procent. Rokrocznie w mieście zapija się na śmierć około 100 osób.

Policja odnotowuje systematyczny wzrost ilości wypadków związanych z nietrzeźwością kierowców i pieszych. Zwiększa się liczba zabitych i rannych.

Coraz więcej też drobnych kolizji, w których mają udział nietrzeźwi. W roku 1989 z winy kierowców było ich w województwie 247, z winy nietrzeźwych pieszych 41; w 1990 odpowiednio 798 i 132 kolizje. W roku bieżącym tendencja wzrastająca.

To są bezpośrednie, namacalne i wycielne skutki nadużywania alkoholu. Obok nich są te niewymierne. Niemniej nad wyraz owocne. Choćby zagrożone nie tylko w sensie materialnym rodziny alkoholików. Pijaństwo i alkoholizm jest czynnikiem kryminogennym. Dla alkoholika liczy się tylko alkohol, dla jego zdołobyca zrobi wszystko.

Profesor Szymusik powiedział, że straty wynikające z pijaństwa i alkoholizmu są od 2 do 5 razy wyższe, niż zyski z jego produkcji i sprzedaży.

Czy alkohol wpływa na kondycję psychiczną społeczeństwa? Bez wątpliwości tak. Istnieje również współzależność pomiędzy ową kondycją a rozprzestrzenianiem się obyczajów picia i jego skutków. Z punktu widzenia medycznego alkohol jest jednym ze skuteczniejszych leków znoszących lek stress, niwelujących poczucie zagrożenia. Jednym ze skuteczniejszych i bardziej zabójczych, niszczących również dla środowiska alkoholika, dla najbliższego otoczenia. Około połowa pacjentów w poradniach psychiatrycznych i neurologicznych to żony alkoholików. Ile spośród nich wychowuje dzieci?

Kondycja psychiczna społeczeństwa? Temat rzeka. Temat skomplikowany jak ludzka psychika, wielowarstwowy, trudno uchwytliwy i niemożliwy do przecenienia. Czyż nie wart nawet pewnej przesady w wyobraźni, że dla przeciwdziałania choćby ewentualnym ich skutkom, dopóki nie jest za późno!

Barbara Rotter

POŻEGNANIA

w Zakon Kawalerów Maltańskich. W czasach nam bliższych, w wieku XIX w Europie zaczął organizować tzw. hospicja — placówki, w których znajdowali opiekę i pomoc ludzie czekający już tylko na śmierć. Za przekładowy moment w organizowaniu tego rodzaju domów uznaje się rok 1967, kiedy to w Londynie powstało hospicjum św. Krzysztofa. W Polsce ruch tego rodzaju został zapoczątkowany stosunkowo niedawno. W Krakowie działa już od kilku lat Towarzystwo Przyjaciół Chorych — hospicjum, ale praca garski wolontariuszy to kropla w morzu potrzeb.

I właśnie dlatego dwaj krakowscy onkolodzy postanowili złożyć „hospicjum domowe”. Wprawdzie przyjmują oni chorych w swym gabinecie, ale opieką się przede wszystkim na wizytach domowych. Oni służą wiedzą o tym, jak ulżyć choremu, jak przy pomocy leków zmniejszać skutki rozwijającej się choroby, jakie dawki narkotyku dobierać, by z ostatnich miesięcy czy tygodni ludzkiego życia wyeliminować ból.

Pielęgniarki zatrudnione w gabinecie medycyny paliatywnej wyspecjalizowane są zarówno w końcowych przy pomocy pielęgnacji chorych na raka zabiegach jak i w uczeniu najbliższego otoczenia pacjentów, jak można mu pomóc. — To nieprawda, to mit, że rodziny chorych na raka chcą się ich pozbyć z domu. Owszem, oddają swoich bliskich do szpitala, ale przeważnie dlatego, że ich zdaniem tylko tam chory może doznać ulgi w cierpieniu. Wprawdzie nie będzie przy nim nikogo, kto trzymałby go za rękę, ale gdy nadciągnie atak bólu, dostanie uśmierzający zastrzyk. I taka właśnie motywacja sprawia, że chory na raka, nie rokujący na-

dzień na wyleczenie, przebywają w szpitalach. Przekonuje się o tym stale — przekonuje się również o tym, że zwykle najbliżsi zdecydowani są na największe wyrzeczenia, byle tylko pomóc cierpiącemu, z którym za kilka tygodni czy miesięcy będą się musieli rozstać na zawsze. Nie mogą się tylko zdobyć na jedną rzecz: na powiedzenie mu prawdy... — mówi dr Krzysztof Krzemieniecki.

Czy należy się temu dziwić? Przecież zakodowany w nas strach przed nowotworem nie pozwala nawet często wymawiać nazwy tej choroby. Jak więc skazywać kogoś najbliższego, na to, że resztę swych dni spędzi bez nadziei, w strachu...

To jednak tylko emocjonalny punkt widzenia, którego nie podziela na ogół ludzie mający na co dzień do czynienia z pacjentami cierpiącymi na raka.

— Często zdarza się — mówi dr Krzemieniecki — że pacjenci, którzy niemal do ostatnich chwil utrzymywani byli w nieświadomości swej sytuacji i zorientowali się w niej tuż przed śmiercią, mają do nas — lekarzy i do rodziny żal o to, że nie wiedzieli prawdy. Młoda dziewczyna pogodzona ze zbliżającą się śmiercią nie mogła pogodzić się z tym, że ostatnie w swoim życiu wakacje spędziła nie tak, jak chciałaby, znając swe prawdziwe położenie.

Takich przypadków jest więcej. Przecież zupełnie inaczej postępuje się z wiedzą, że są to ostatnie chwile życia, niż wówczas, gdy nie zdajemy sobie sprawy z tego, kiedy „wyrok”, z którym przychodzimy na ten świat zostanie wykonany. Dlatego jestem zdania, że pacjentowi należy się prawdziwa informacja o stanie jego zdrowia. Nie jestem zwolennikiem podawania całej prawdy w brutalny sposób, ale „dawko-

wania” jej, co pozwala na oswajanie się z sytuacją.

Jeśli przy pomocy różnych środków uda się utrzymać pacjenta w miarę dobrej kondycji fizycznej, będzie jeszcze miał czas na spełnienie swoich ostatnich życzeń, zrobienie tego, co miał

mi, sprawić by i one je zapamiętały. Czy można odebrać im prawo do tego?

Ale są i inne powody, dla których to, by pacjent orentował się w swych rokowaniach jest wskazane. Łatwiej bowiem wówczas i skutecz-

„Śmierć” (malował Jacek Malczewski)

zrobić, powiedzenie tego, co miał powiedzieć. Obserwuję np. zachowanie się kobiet poddanych chemioterapii. Te, które mają dom, dzieci, przychodzą na zabiegi i jak najszybciej wracają do domów, by być jeszcze ze swą rodziną, by nacieszyć się dzie-

niej można niwelować jego ból i inne objawy towarzyszące rozwojowi nowotwora. Łatwiej o wzajemne zaufanie pomiędzy pacjentem a lekarzem.

To już jednak spojrzenie z czysto zawodowego, lekarskiego punktu widzenia, spojrzenie „na

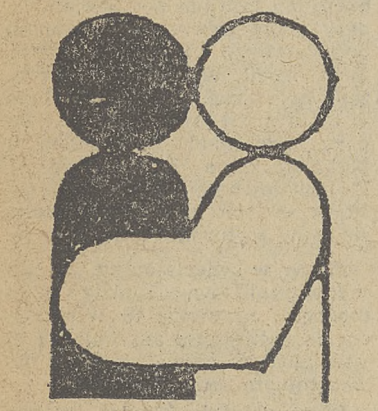
zimm”, na które niezwykle trudno zdobyć się ludziom bezpośrednio zaangażowanym w tragiczną sytuację, na ogół domagającym się intensywnego leczenia swych najbliższych, aplikowania im dziesiątków leków, które i tak nie są w stanie zapobiec naturalnemu przebiegowi tej choroby. I tu znów racjonalne pytanie: jaki sens jest w tym, by i tak obciążony organizm obciążać jeszcze dodatkowo?

Odpowiedź znów jest jedna, oczywiście pod warunkiem, iż istnieje stuprocentowa pewność, że choroba na którą cierpi pacjent jest nieuleczalna. Dlatego właśnie medycyna paliatywna powinna zajmować się i zajmują onkolodzy, którzy najlepiej zorientowani są w tego rodzaju sytuacji.

— Jestem zwolennikiem tego by w sytuacji beznadziejnej, kiedy każdy nowy dzień życia oznacza już tylko nowy dzień cierpienia, stosować bierną eutanazję — mówi dr Krzemieniecki.

— Intensywne leczenie np. zapalenia płuc u pacjenta terminalnego uważam... za „niezdrową przystępną”. Owszem — należy stosować leki obniżające gorączkę, uspokajające kaszel itp., ale podawanie antybiotyku jest już nieporozumieniem. Zgoda — możemy przedłużyć pacjentowi życie, ale nie do końca przystało żaden lekarz! Tym bardziej, że uważam, iż stwierdzenie „tu już nic nie można pomóc” jest w ustach lekarza nieprawdą. Zawsze bowiem można ulżyć w cierpieniu.

W ciągu roku w Polsce umiera na choroby nowotworowe około 70 tys. ludzi. U około 2/3 z nich przebieg choroby powoduje już na długi czas przed śmiercią występowanie nieumierne silnych bólów i innych dolegliwości. I właśnie im, pozbawionym nadziei na życie, niesie nadzieję medycyna paliatywna. Nadzieję na godną śmierć...

Niewielki, przyłnie urządzony pokój w nocy nie przypomina gabinetu lekarskiego. Nawet tak wydawałoby się nieodowne akcesoria jak stetoskop, schowane są w szufladzie i wyciągać tylko przy samym badaniu... Nikt, kto przyjdzie tu nie wiedząc, gdzie przyszedł, nie będzie przypuszczał, że w tym właśnie pokoju padają najcięższe słowa. Słowa o śmierci i cierpieniu, z którego tylko ona może wyzwolić...

Czy rzeczywiście tylko ona? Czy każdy, kto żyje z wyrokiem opiewającym jeszcze na kilka tygodni czy miesięcy życia musi spędzić je w bólu, cierpieniu, mękach nie tylko psychicznych lecz i fizycznych? Lekarze, którzy przyjmują w tym „pokoju” wiedzą, że nie jest to konieczność, wiedzą, że tzw. choroba terminalna, czyli mówiąc potocznie językiem nieuleczalna może być dla pacjenta do zniesienia. Dostępne dziś środki farmakologiczne odpowiednio dawkowane mogą sprawić, że chociaż nie zniknie lek przed śmiercią, zniknie strach przed bólem...

Dr Krzysztof Krzemieniecki i dr Jerzy Jakubowicz założyli w Krakowie drugi w Polsce (po Poznaniu) gabinet medycyny paliatywnej, dyscyplinę mającej swe korzenie jeszcze w XI wieku. W niesieniu ulgi cierpiącym bez szans na wyzdrowienie, „specjalizował się” zakon św. Jana przekształcony później

Schludny, skromnie urządzony pokój w małym domu w jednej z niewielkich wiosek Nadrenii Wokół stołu z filiżankami kawy i ciasteczkami grupa kobiet i mężczyzn w dojrzałym wieku. Dla obserwatora jedno z wielu spotkań bez znaczenia ludzi, którzy przyszli pomszczać dawne czasy, przyszli, by eksponować wydarzenia, które miały miejsce przed 46 laty. Niektórzy z nich noszą „sławne” nazwiska — „Dzieci Hitlera” — tak ich nazywają.

Przed 6 laty izraelski psycholog Dan Bar-On, profesor Uniwersytetu w Wuppertalu, zamierzał się, że nikt jeszcze nie przeprowadził dokładnej analizy stosunków między najbliższymi współpracownikami Hitlera a ich dziećmi i że dziś — w 46 lat po rozbięciu Rzeszy, która miała

Na reakcje Niemców wpływa coś takiego „jak grzeszne wychowanie”, działanie niekiedy na przekór swemu przekonaniu.

Brendler uważa za najstraszniejszy przykład zwyrodnienia systemu faszystowskiego przemówienie Himmlera z 6 września 1943 r., w którym wyjaśnił on narodowi, co usprawiedliwia eksterminację Żydów.

— Nie rozumiem — mówi dziś syn Bormanna — działaności dzisiejszych partii neonazystowskich na terenach byłej NRD. Jak ci ludzie mogą bronić narodowego socjalizmu, kiedy w archiwach znajdują się dokumenty zbrodni, nie mówiąc już o świadectwach ludzi, którzy przeżyli...

Martin Bormann jest wysokim, szczupłym mężczyzną. Ma siwe, krótko ostrzyżone włosy. Grupa

— Ja też chciałem się zabić — opowiada — schodziliśmy się w dużej sali w gospodzie, w Jenbachu, w Tyrolu. Byliśmy tam ścisnąć jak sardynki. Dziś już nie potrafimy oddać atmosfery, jaka tam wówczas panowała. Najgorszy moment nadszedł, gdy 1 maja po północy dowiedzieliśmy się, że Hitler popełnił samobójstwo.

Pamiętam to tak jakby to było dziś, ale nie potrafimy opowiedzieć o ciszy, jaka wówczas zaległa. Nikt nie powiedział ani słowa, ale niektórzy zaczęli wychodzić... naprzód jeden, i wkrótce rozległ się strzał, a potem następni i następni. Wewnątrz nikt nawet nie zapłakał. Czuliśmy, że wszyscy musimy umrzeć...

Wziął rewolwer, który mu ktoś podał i wyszedł.

— Świat wokół mnie zawrotał. Nie widziałem przed sobą

Ja, syn Bormanna

trwać tysiąc lat — temat ten jest wciąż tabu.

W 1985 roku Bar-On poprzez prasę niemiecką poszukiwał osób, których rodzice byli wysokimi funkcjonariuszami SS albo też odgrywali znaczącą rolę w procesie eksterminacji niearyczyków. Odpowiedziała mu nadspodziewanie spora ilość osób.

Dzieci zbrodniarzy, które dotąd o swych problemach z nikim nie rozmawiały, zdecydowały się teraz mówić z Bar-Onem. Jak same przyznawały, m.in. dlatego, że jest on Żydem, potomkiem ofiar ich ojców, a także dlatego, że jest naukowcem. Zastawiała im nieoczekiwaną nadzieję, że rozmowa z Bar-Onem pomoże im lepiej znieść ciężkie brzemie dziedzicznej winy. Odważyły się na ten krok, a ich szczerość i ból pokonały wszystkie pozostałości przesądów.

Podczas spotkania Bar-Ona z „Dzieci Hitlera” profesor po wysłuchaniu ich skarg: zbrodniarstwa byli nasi rodzice, ale i my żyjemy jak zbrodniarze — zdecydował się pomóc im. Zaproponował w Wuppertalu seanse psychoterapeutyczne, których celem miało być nie tyle zapomnienie przeszłości, ile nauczenie się jak z nią żyć.

Dzieciwici potomków nazistowskich zbrodniarzy obciążonych winą swych ojców zdecydowało się opowiedzieć swoje życie.

★

Czołowym „terapeutą” grupy jest Konrad Brendler, przyjaciel Bar-Ona, profesor pedagogiki na uniwersytecie w Wuppertalu. Jego rodzice, piekarze, nie byli nazistami. — Przed kilkoma laty — mówi — zauważyłem, że spoglądam na przeszłość swych rodziców „nowymi oczyma”. Nie wystarczyło mi już wiedzieć, że nie byli nazistami i że nie dopuścili się niczego strasznego, czegoś karalnego. Nie patrzyłem już na to, czego nie zrobili, ale zaczęło mnie interesować, co powinni ze wzoledu na swą przekonania religijne zrobić.

Rodzina Brendlera żyła w czasach jego dzieciństwa w Wrocławiu.

Przed laty Konrad wywołał kłótnię między rodzicami, gdy poprosił ojca, by opowiedział mu, co się właściwie wydarzyło podczas „Kryształowej nocy”. — Ojciec opowiadał mi, że naziści w tę noc obrabowali pobliski sklep, a jego właściciele zniknęli. Początkowo myślałem, że wymyślano. Zakupiłem wówczas ich fortepian za 300 marek. Poprosił robotników, aby z fortepianem obeszli dom, tak by nikt nie zauważył, iż pochodzi on z mieszkania Żyda. Zapytałem, czy wie, co się stało z wygnanymi? — Odpowiedział: „Przecież odeszli”, powiedział to tak, jakby samo przez się było zrozumiałe, że odeszli dobrowolnie...

Matka, która w tajemnicy zanosiła ukrywającym się znajomym Żydom chleb, zaprotestowała: — „Cóż to, nie pamiętasz już o transporcie Żydów na Klostertorstrasse? Byli między nimi przecież i ci dwaj lekarze, co leczyli nasze dzieci. Nie odeszli dobrowolnie!” I rozplakała się. — „To jest głupota” — odpowiedział matce. — „Myślisz, że nasz lekarz wśród nich nie było, odeszli znacznie wcześniej. Ojciec i dziś nie chce spojrzeć prawdzie w oczy.”

Po rodzinnej sprzeczce Konrad Brendler postawił sobie pytanie — czy wina rodziców nie była większa niż sędziów i sądzących ich dzieci?

— Ci co uspokajali się, że „nie zrobili” — mówi Brendler — nie byli mniej winni niż ci, którzy aktywnie działali. Żadają sobie pytanie, jak w podobnych okolicznościach sam bym reagował.

Według Brendlera generacja jego rodziców nie była zmuszona do milczenia i nie zmuszała ich do milczenia przed swymi dziećmi hańba albo poczucie winy.

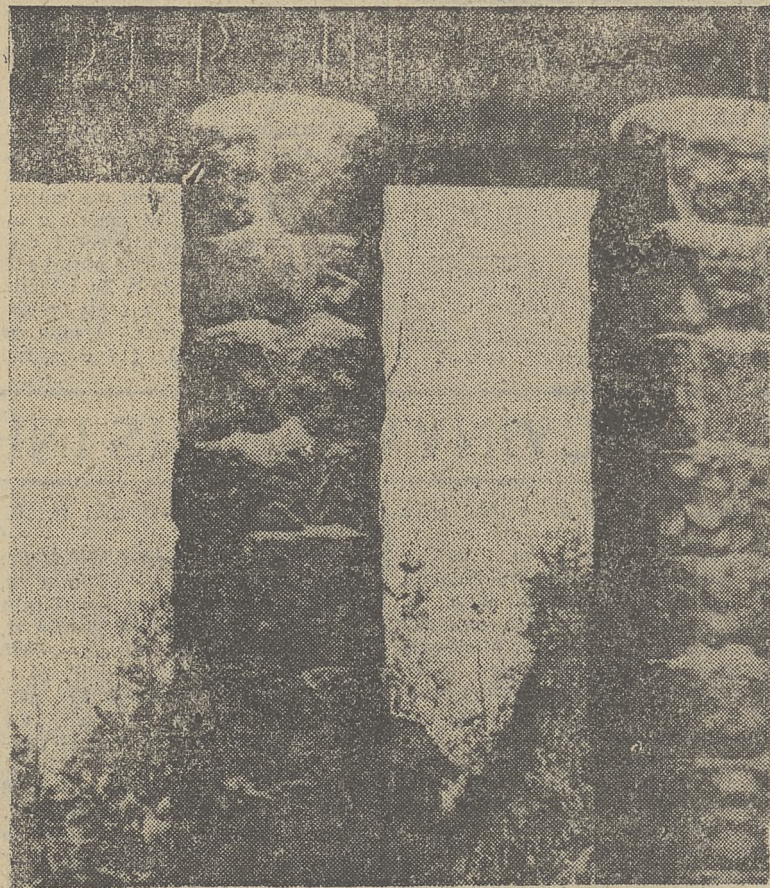
w stosunku do niego zachowuje się z pełnym szacunkiem. I choć w większości sami są dziećmi byłych wysoko postawionych w hierarchii nazistów, mają świadomość, że syn najbliższego współpracownika Hitlera, który nosi imię ojca, czymś się jednak spóróż nich wyróżnia. Pytają — dlaczego nie zmienił nazwiska czy choćby imienia?

— Przez pierwsze dwa lata po wojnie nosiłem inne nazwisko — Martina Bergmanna. Ale z czasem nauczyłem się rozumieć, co się właściwie stało. Zrozumiałem, że przeszłość nie da się zmienić, ani uciec przed sobą. Zdecydowałem więc, że to nazwisko jest częścią mojego „ja”. Podobnie jak moja przeszłość i mój ojciec. Musiałem z tym żyć...

Martin Bormann ma dziś 60 lat. I był najbardziej wyróżnionym dzieckiem przez Hitlera. Jako mały chłopiec był orliwym entuzjastą faszystów i był wielce dumny z roli, jaką ojciec — prawa ręka Hitlera — odgrywał w całym ruchu.

Wrytyjski historyk Hugh Trevor-Roper w ten sposób scharakteryzował Martina Bormanna (ojca): „Najmocniejszy, najbardziej pomysłowy i najbardziej tajemniczy nazistowski przywódca... W ostatnich latach władzy Hitlera dysponował na dworze dyktatora nieograniczoną władzą. Postawił wokół wodza jakiś niewidzialny „chiński mur”...”

Bormann podpisał ostatni testament Hitlera. 30 kwietnia 1945 r. — Führer i Ewa Braun, którzy dzień wcześniej pobrali się, popełnili samobójstwo. Bormann asystował przy spalaniu

obu ciał. W dwa dni później wraz z ostatnimi osobami hitlerowskiego dworu zniknął z bunkra.

Przez 28 lat tajne służby wielu krajów zasypywane były informacjami sygnalizującymi jego obecność w Południowej Ameryce, Szwajcarii, Hiszpanii.

W 1973 roku policja we Frankfurcie ogłosiła, że znaleziony szkielet nieznanego mężczyzny jest szkieletem Bormanna.

— Nigdy o tym nie byłem przekonany — twierdzi jego syn. — Dowody nie były przekonujące...

Dłyna syna Bormanna, który w 1945 r. miał 15 lat, kołnierz faszystowski był ogromną niechęcią sam bym reagował. Wiedzieliśmy o śmierci Hitlera, ośmiem osób z grupy wysokich funkcjonariuszy partyjnych, z którymi ukrywał się, popełniło samobójstwo.

żadnej przyszłości. Na dworze spotkałem innego chłopca nieco starszego ode mnie. Usiedliśmy na pnium drzewa. Powietrze pachniało, ptaki śpiewały. Zdecydowałem się, że samobójstwo nie popełnię. Gdyby nie było tego chłopca — zapewne bym tu dzisiaj nie siedział...

W przystępie bezradności Bormann-junior przyłączył się do oddziału hitlerowskiego, który organizował się w grupy Wilkowskich.

— Mielśmy walczyć w górach Austrii — wspomina.

W drodze wraz z kilkoma innymi uległ poważnemu zatruciu pokarmowemu. — Myślałem, że takie było przeznaczenie. Wygodniały doszedłem do jednej z wiosek. Chłopi nie wiedzieli kim jestem i przyjęli mnie jak własnego syna.

Każdego dnia przez całe lato chodził w góry. — Było tam wspaniale; cisza, spokój. Byłem sam i mogłem wiele rozmyślać. Rok później z krótkiej informacji w gazecie dowiedziałem się o śmierci swojej matki.

— Los mnie nie oszczędzał, ale zmiana dokonywała się głównie we mnie. Widziałem, jak żyją porządni ludzie, jak postępują. Querleutner — tak nazywał się ów wieśniak, u którego mieszkaliśmy — był tym, kim później ja chciałem zostać — porządnym katolikiem.

W styczniu 1947 r. jeden z księży zajął się wychowaniem religijnym Martina. 4 maja syn Bormanna ujawnił wieśniakowi, który stał się jego ojcem chrzestnym, prawdziwe nazwisko.

Z rodzeństwem spotkał się po

Szkoła dla panienek z bardzo dobrych domów

Czasami, niezbyt często, pod bramą szkoły pojawia się czarna limuzyna. Wyśiada z niej elegancka, przystojna kobieta, której twarz zna wielu ludzi na całym świecie. Lekkim krokiem wbiega paradywni schodami. W drzwiach Moskiewskiej Szkoły Baletowej, w której w takich chwilach nie ma przypadkowych zwiedzających, już na nią czeka.

I choć minęły już czasy, gdy wykładowi tutaj tak wybitni mistrzowie rosyjskiego baletu, jak Wietrowa, Bielikowa, Zafłotowa, Zacharow czy Ławrowskiej, nikt, nawet dyrektorka szkoły Zofia Gólowkina, nie zwraca sobie głowy poszukiwaniom pedagogów. A wielu z nich żyje przecież do dziś i ciągle są jeszcze w znakomitej formie. Ale pani dyrektor Gólowkina — która obecnie naucza tańca klasycznego w szkole — uważa, że w MACHU (Moskowskiej Choreograficznej Uczelnii) wystarczy jedna Ludowa Artystka ZSRR — ona. Wprawdzie w wyniku tej opinii, jak twierdzą specjaliści, 70—80 procent ubiegłorocznych absolwentów szkoły reprezentuje zupełnie nieprofesjonalny poziom baletu, pozostali jednak przysparzają wystarczającą sławę, dzięki której tworzą się legendy o genialności pedagogów. Tyle tylko, że w większości przypadków są to artyści, których na krótko przed zakończeniem nauki pani dyrektor przeniosła z innych klas do swojej. Ukończyli więc klasę Ludowej Artystki ZSRR, Gólowkinej.

Nawet dzisiaj, gdy nie tylko szkoła, ale także i Teatr Wielki, żeby nie wspomnieć o całym kraju, przeżywają ogromny kryzys, Zofia Gólowkina cieszy się dobrym nastrojem i z niecierpliwością oczekuje na Gwiazdę Bohatera Pracy, którą, jak — opowiada, już dla niej odlano. Tutaj, w sekretariacie szkoły, nawet minister kultury godzinami może wyczekiwać na Zofię Gólowkinej.

Przez ostatnie 20 lat radziecki balet, jak uszczupliwie stwierdził autor artykułu poświęconego MACHU, zamieszczanego w radzieckim czasopiśmie „Ja”, przeżył dwa, naprawdę wielkie wydarzenia. Pierwszym, które miało miejsce w 1973 roku, było nadanie Zofii Gólowkinej wspomnianego już tytułu Ludowej Artystki ZSRR. Dodać w tym miejscu należy, że karierę baletnicy zakończyła ona przed wielu laty nieco skromnie, bo zaledwie jako Zasłużona Artystka ZSRR. Drugim wydarzeniem na miarę 20-lecia (w 1988 roku) było utworzenie pierwszego w kraju Instytutu Choreograficznego, rektorem którego została właśnie Ludowa Artystka ZSRR, Zofia Gólowkina. W tym czasie skończyła ona wprawdzie już 73 lata. Ale jakie może mieć, w przy-

padku wybitnej artystki, znaczenie fakt, że istnieje przepis mówiący o tym, że wiek dyrektora szkoły wyższej nie powinien przekraczać 65 lat. Tym bardziej już zupełnie bez znaczenia w tym wypadku okazało się to, że dyrektor Gólowkina nie posiada, a zgrozo, wykształcenia wyższego.

Nie w przyrodzie nie ginie, jak mówią znawcy, dlatego też przekroczenie wymaganego wieku przez dyrektorkę szkoły rekompensować

pensować należało wiekiem uczennic. Toteż przyjęto, przed paru laty, o dwa lata młodszą, niż mówili przepisy, niezwykle utalentowaną drobną dziewczynkę, którą na „egzaminach” przywołała babcia służbowa czarna limuzyna. Wnuczka byłej członkini Biura Politycznego KC KPZR byłej minister kultury ZSRR E. Fruncewej — Marina posiadała, jak wspominałam, ogromny talent. Babcie ministra, jak każda babcie na jej miejscu, uciechyło to ogromnie. Od tej chwili nie zapomniała zarówno o potrzebach szkoły, jak też i pani dyrektor. A Marina, jak przystało na przyszłą gwiazdę, uczyła się, oczywiście, na samych piątkach, często wyjeżdżała ze szkoły, a może szkoła z nią, za granicę. Tańczyła, jak można się domyśleć, solowy numer. Talentami należy się opiekować bardzo wnikliwie. Dyrektor Gólowkina nie spuszczała więc oka z Mariny, jeżdżąc z nią po świecie i osobiście dbając o to, aby jej zdolności rozwijały się we właściwym kierunku.

Tymczasem rozszalała się „pierestrojka”. Przed szkołą ponownie pojawiła się, tym razem już inna, służbowa czarna limuzyna. Przywieziono nią kolejną drobną, o dwa lata młodszą niż należało, sympatyczną dziewczynkę, u której wytrawne oko pani dyrektor dostrzegło wyjątkowy talent, ba, rzecz by można, wręcz genialność. Pani dyrektor zajęła się nią więc bardzo dokładnie.

Ośmioosobowa klasa, do której zapisana została Ksiuśka, tak ma na imię nowa uczennica, uzyskała nowe pomieszczenia — oddzielną szatnię dla dziewczynki (przerobioną z dotychczasowej szatni dla pedagogów), salę ćwiczeń, salę przeznaczoną do odpoczynku i salę śniadaniową. Zeby dziewczynce nie nudziło się zbyt, do tej samej klasy zapisano także Daszę — wnuczkę byłego premiera Ryżkowa i kogós z rodziny Szewardnadze. Dziewczynki muszą przecież ograć się w swoim środowisku. Wszystkie panny do niedawna, podobnie jak jeszcze wcześniej Marina, myślały zapewne, że troska i opieka, jaką się je tutaj otacza, związana jest z ich niezwykłymi zdolnościami. Marina była o tym również przekonana, że do chwili, kiedy jej wszechmocna wcześniej babcia musiała odejść na „zasłużony wypoczynek”.

Talent dziewczyny przepadł natychmiast razem z państwowymi stanowiskami babci. Trzeba ją było szybko przenieść z „tańca klasycznego” na „ludowy”, a następnie „z powodu choroby” — oddać je szkoły. Podobny los spotkał również kilka innych uczennic, wśród nich Tanię Andropowa. Gdy dzisiaj umarł, jej piątki zamieniały się w dwójce. Okazuje się, że dzieci i wnuki powinny odchodzić razem ze swoimi rodzicami i dziadkami.

Powróćmy jednak do małej Ksiuśki: na razie w dalszym ciągu ma same piątki. Pani dyrektor wspólnie z ojcem innej swojej uczennicy, Glennadiem Hazzanowem, zorganizowała tymczasem niedawno towarzystwo popierania Michaiła Gorbaczowa, któremu współprzewodniczy.

Czasami, choć chyba ostatnio nieco rzadziej na Wybrzeże Frunzowskie pod Moskwę, ską Szkołę Baletową podjeżdża czarna służbowa limuzyna. Wyśiadają z niej królowe i żony pów państw, którym pokazuje się szkolne przedstawienia uczennic szkoły. Towarzyszy im przystojna elegancko ubrana kobieta, której twarz zna wielu ludzi na całym świecie.

Z wielką dumą babcia smęła, da na swoją małą wnuczkę — tańczącą w centrum sceny. Nie opodał, z uwielbieniem na twarzy, patrzy na nią i kłosec w dłoni pani profesor, Ludowa Artystka ZSRR.

ELŻBIETA KUJAWSKA

Był pierwszy dzień wakacji i cała czwórka wyjechała miała na obóz. Stali na przystanku autobusowym przy międzynarodowej szosie E-22. Autobus nie nadjeżdżał, postanowili więc iść do Tarnowa piechotą.

Kilka kilometrów stamtąd Krzysztof S. budował własny dom. Robotnicy właśnie postawili wiechę, uroczystość skończyła się wielkim pijaństwem. „Inwestor” ledwo trzymał się na nogach, ale postanowił usiąść za kierownicą. Nie słuchał protestów swego 10-letniego syna.

Wpadł na całą czwórkę z wielkim impetem. Nie wiedział dokładnie — był zbyt pijany — co się właściwie stało. Cała czwórka: 9-letnia Kinga, 13-letni Roman, 15-letnia Bogumiła Marszałkowie oraz ich kuzyn, 7-letni Piotr Ptak zginęli na miejscu.

Na pogrzebie były tłumy. Potem sporo osób przychodziło na sądową salę. Czekało na sprawiedliwy wyrok. Sąsiedzi dzieci, mieszkańcy okolic, każdego dnia na miejscu tragedii składali świeże kwiaty. Ktoś wysunął pomysł, by wzniesć pomnik. Rozpoczęto zbierkę pieniędzy. Byli ludzie, którzy oferowali po milionie złotych na ten cel.

Pomnik ustawiono na niewielkim wzniesieniu, tak, by dobrze był widoczny z szosy. Kamienne krzyże z imionami zabitych dzieci. Ale pomnik — symbol ma być przede wszystkim przestroga.

„Kierowco, nie pij! Ty też możesz zabić. Bądźcie trze-

Przydrożne memento

żwi — czuwajcie!” — głosz hasła — przestrogi, umieszczone u stóp pomnika. Również rok po tragedii pod pomnik ściągnęło tysiąc osób z okolic.

— Sprawca tego czynu — mówi biskup Bednarczyk — został już osądzony. Kiedyś osądzi go także Bóg. I to wystraszca...

— Dostał tylko 10 lat, wyjdzie wcześniej — mówi ktoś z boku.

Ludzie liczyli na większy wyrok dla zabójcy 4 dzieci. Dziś kobiety i mężczyźni lykają iza, kiedy biskup przypomina o niespodziewanie znanym, młodym życiu tamtej czwórki. Ojciec trójki rodzeństwa siedzi — w milczeniu — w pierwszym rzędzie. Spędzał przy budowie pomnika całe dnie. Ludzie mówią, że to budowanie pomagało mu uko-

ból po stracie dzieci. Biskup przypomina, że na tym niewielkim odcinku drogi między Zgłobicami a ulicą Czerwona doliczono się w ciągu minionych kilku lat 14 śmiertelnych wypadków drogowych. Przypomina, że ponad 20 procent ogółu wypadków na drogach to te popełnione pod wpływem alkoholu.

— Pijaństwo to plaga. Ojciec Święty wielokrotnie o tym mówił do Polaków z wielkim

zawstyżeniem. Episkopat zwraca na to uwagę w swych listach do wiernych. Niech ten pomnik będzie przypomnieniem i przestroga!

Czy będzie? Uroczystość pod pomnikiem trwała ponad godzinę. Kiedy biskup odjechał, rozebrano polowy otwór. Policjanci z „drogówki” złożyli bukiet czerwonych kwiatów i ludzie zaczęli się powoli rozchodzić. Widziałem człowieka z rowerem przechodzącego obok. Usiłował wsiąść na pojazd. Nie mógł, zataczał się. Przeszedł obok pomnika i zniknął w bocznej ulicy.

Rocznica tragedii wypadła w sobotę. Chwilę później międzynarodowa trasa wypełniła na była pojazdami. Kończył się tydzień, w czasie którego policja znowu zatrzymała przynajmniej kilkudziesięciu pijanych kierowców. Każdy tydzień jest pod tym względem podobny.

C o robić? Stawiać więcej takich pomników?

„Wiele osób twierdzi — napisał się w relacji z odsłonięcia pomnika reporterowi „Gazety Krakowskiej” — iż tego rodzaju pomników należałoby postawić znacznie więcej, bo nadal zdarza się bardzo często, iż nietrzeźwi kierowcy uczynią nagle czyjeś młode życie”.

To chyba niezamierzona, absurdalna makabreska. Należałoby powiedzieć: oby ten pomnik był ostatnim, niech będzie jedynym, tkwiącym tu jak wyrzut sumienia, jak wielkie memento i ostateczna przestroga.

(zyc)

Opr. LESZEK WYRZYCZ

Sanatorium za pieniądze

W Iwonieczy żyją na kredyt

(Inf. wł.) Co prawda — zgodnie z ustaleniami sejmowymi — za wyżywienie i mieszkanie w sanatoriach będzie się płać po 30 września br., ale niektóre ośrodki lecznictwa sanatoryjnego już teraz proponują odpłatne wczasy lecznicze.

Tak jest w przypadku Iwonieczy-Zdroju. Iwonicki kurort znajduje się obecnie w bardzo trudnej sytuacji finansowej, z długiem obliczonym na kwotę 3 mld zł. Aby kuracjusze mieli co jeść trzeba było zaciągnąć w banku kredyty. Oszczędności poszukuje się wszędzie, m. in. wydzierżawione zostały wolne lokale na cele handlowe i gabinety lekarskie, ale i tak 20 proc. z 800 miejsc sanatoryjnych musi z konieczności pozostać wolnych.

Paradoksy

Co po drugiej stronie?

Tysiące ludzi za życia zajmowało się tym zagadnieniem, ale nikomu nie udało się odpowiedzieć na pytanie. Milczeli też, kiedy już się tam sami przeniesli.

W Tarnowie, w powodzi reklam, szyldów i plakatów uderza prostota formy i treści. Jak ten przy ul. Bernardyńskiej. Zachęca w nim — uwaga, uwaga — do przejścia na drugą stronę.

Zachęta cokolwiek dwuznaczna. Po drugiej stronie znajduje się państwowy zakład pogrzebowy. „Przejdź na drugą stronę — zachęca reklama — najtaniej wykonasz pogrzeb tylko u nas”.

Dyrekcja uzdrowiska chce wolne miejsca wykorzystać, proponując odpłatny pobyt w sanatorium. Każdy dzień wczasów leczniczych będzie tu kosztował 80 tys. zł. Dwutygodniowy pobyt w Iwonieczy jest więc wart ponad 1,1 mln zł, a więc mniej więcej tyle samo co zwykle wczasy wypoczynkowe. Przewiduje się także możliwość pobytu matki z dzieckiem dotkniętym porażeniem mózgowym.

Niestety, na razie zagraniczni kontrahenci niezbliżyli się do Iwonickim kurortem. Chociaż doceniają jego niewatpliwe walory uzdrowiskowe, odstrasza ich marna infrastruktura, fatalna łączność (telefon na korbkę) i niedogodności komunikacyjne.

(ziob)

W Szczyrzycu

Śpiewający laureaci

(INF. WL.) Zanim dzieci rozjechały się na wakacje — kilkadziesiąt zjadło jeszcze zostać laureatami. Konkurs „Rozśpiewane szkoły” dorocznie organizowany przez Towarzystwo Przyjaciół Kultury Ludowej — na wielkim finale w Szczyrzycu wyłonił najlepszych w śpiewaniu pieśni ludowych i narodowych. I miejsce zdobyła reprezentacja gospodarzy finałowego „Święta pieśń” — uczniowie szkoły podstawowej w Szczyrzycu, II miejsce wyśpiewały dzieci z Pacz-

towic, a III — z Woli Batorskiej. Odzobą „Święta pieśń” był — jak twierdzą zgodnie uczestnicy — zespół śpiewaczy KGW z Dziekanowic.

Zakończywszy ten konkurs — Towarzystwo Przyjaciół Kultury Ludowej przygotowuje następny: również doroczny konkurs na najpiękniejszy snop ziół świętych w dniu Matki Boskiej Zielnej czyli 15 sierpnia. Ten konkurs tradycyjnie już odbywa się w Skrzydlnej.

(an)

Pisane nad Popradem

Szlabany nie do przejścia

(INF. WL.) W przygranicznej Piwnicznej nad Popradem jest jak zwykle ślicznie, właśnie zakończono remont pięknego rynku, który jest wizytówką miasteczka. Gości wita się tu serdecznie, dla nich utworzono Miejski Zakład Turystyczny „Koliba” z hotelem o tej samej nazwie, ośrodkiem kempingowym „Czerce”, gospodarze Piwnicznej przystępują do odbudowy i modernizacji zaniedbanego mocno zakładu kąpielowego.

Niestety, nie czuje się tutaj, że jesteśmy o krok od Słowacji, do której możemy „wyskoczyć” na kilka godzin nawet. W Piwnicznej nie ma ani jednej informacji, że z rynku jest tylko 5 km do otwartego przez cały rok i przez całą dobę przejścia granicznego w Mniuszku n/Popradem. Po naszej stronie PZMot zlikwidował swoją placówkę, więc ubezpieczenie samochodowe „Warta”

można załatwić w nieco oddalonym Nowym Sączu. „Warta” też nie ułatwia turystyki, bo auto trzeba koniecznie ubezpieczyć aż na 14 dni i to za ciężkie pieniądze. Goście zmotoryzowani goście nadopraczkich miejscowości rezygnują z krótkich wycieczek do Starej Lubowni, Czerwonego Klasztoru, Smokowca. Sądeczki PKS też wymyślił przeszkodę: zlikwidował kursy autobusowe do granicy państwa i to akurat w soboty i niedziele! Słowackie autobusy dojeżdżają pod sam szlaban graniczny w Mniuszku.

No i siedzi się sobie nad Popradem — my kuracjusze, wczorajscy i turyści i nie możemy się nadziwić, że tak niby łatwo teraz pojechać do Słowacji i że jednocześnie jest tam tak daleko bo wymyślono tu absurdalne nowe „szlabany”.

KAZIMIERZ STRACHANOWSKI

PRADNIK Biały Wschód — M-4 — (62 m²), telefon, sprzeda pośrednictwo. 12-20-89, 12-33-41.

g-38937

MŁODY, zaradny, j. niemiecki, szuka pracy za granicą. Tel. 66-26-52.

ZATRUDNIĘ akwizytora branży przemysłowej, na umowę — zlecenie, z samochodem. Zarobek 8 mln w ciągu 2 tygodni. Tel. 43-36-71, po 13.

g-38935

ZLECIMY wykopanie studni. — Tel. 33-26-22, wewn. 113, (8-16).

g-38920

PRASE mimosrodowa, wykończniki — sprzedam. Oferty 38904 „Prasa” Kraków, Wiśna 2.

g-38902

SPRZEDAM przyczepę namiotową — niemiecką. — 11-04-83.

g-38902

BUDOWY, remonty — wykonam. — Tel. 66-28-65.

g-38922

SPRZEDAM przyczepę N 126, pełne wyposażenie gastronomiczne, zezwolenie Sanepidu. Tel. 84-13-97, wieczorem.

g-38906

Firma Handlowa Łódzińska
Kantor wymiany walut,
SZEWSKA 15, tel. 22-93-23

USD: 11470—11620, DM: 6400—6520, ATS: 900—930.

Komis jubilerski Szewska 19

Skup złota: 20 dol.: 3,6 mln, 4 dukaty: 1,6 mln, 1 dukat: 415 tys., złom „14”: 68 tys. za 1 gram, moneta: 70 tys. za 1 gram.

SERWIS INFORMACYJNY ■ SERWIS INFORMACYJNY ■ SERWIS INFORMACYJNY

Film

Żył parę filmów, które pojawiają się teraz na ekranach, a tak się składa, że są „z kobietą w tytule”. A więc kobieta chce być również „Mala Syrenka”, zachocana w człowieku i zdolna dlań do najwyższych poświęceń. Niegdyś opowiedział o niej stary bajkopisarz Andersen, a obecnie sfilmowała wytwórnia Wallya Disneya — naturalnie w technice animowanej, chwalcąc się ilością tricków. A „Płonąca kobieta”? O, to już nie dla dzieci, reklama używa tu określenia „z pogranicza” (tematyki porno?) i w tym przypadku idzie o seks uprawiany przez bohaterów zawodowo, który nie znosi komplikacji uczuciowych. Dziwnie jest, że ten erotyczny film powstał w RFN, w realizacji berlińskiego reżysera Roberta von Ackerena. I najnowszym tytuł: „Rozpaczliwie szukam Susan”. Reżyserka nosi to samo imię — Susan Seidelman i nakręciła typową komedię, qui pro quo na tle nieporozumień z zamianą ról bohaterów. Gra Madonna! Nasze zastrzeżenia sformułujemy, gdy przyjdzie czas na recenzję.

Teatr

Opera Krakowska wczoraj, a dziś w niedzielę, przedstawiła ostatnią już w sezonie 1990/91 premierę — w poniedziałek i wtorek 1 i 2 lipca br.

zastępczo na scenie przy ul. Lubickiej 48 (godz. 19.15).

Operę W. A. Mozarta „Così fan tutte” przygotowała muzycznie Ewa Michnik. Reżyserem spektaklu jest Józef Opalski, autorem scenografii i kostiumów Marek Braun. Wykonawcy głównych ról: 1 lipca: Krystyna Tyburowska, Bożena Zawłazłak, Monika Swarowska, Tadeusz Słowiak, Bogusław Szynalski, Zbigniew Szczuchura, 2 lipca: Anna Plewniak, Maria Domańska, Ewa Hyla, Leszek Świdziński, Andrzej Biegun, Zbigniew Szczuchura.

„Tak czynią wszystkie” — powiada Mozart, tak brzmi tytuł w polskim tłumaczeniu. Opera Krakowska zęga swych widzów, do zobaczenia we wrześniu, oby w teatrze im. Słowackiego!

Wystawy

W Muzeum Pomocy Społecznej im. Helcłw w Krakowie otwarta zostanie 2 lipca br. wystawa malarstwa i grafiki znanej krakowskiej artystki Krystyny Wróblewskiej. Wystawa zorganizowana przez BWA w Krakowie czynna będzie do 26 lipca w godz. 15.00—17.00, a jej otwarcie połączone zostanie z inauguracją działalności Stowarzyszenia Przyjaciół Doinu Pomocy Społecznej im. L. i A. Helcłw Krystyna Wróblewska prezentuje na wystawie swoje drzeworyty, linoryty i akwarele m. in. cykle „Pejzaż polski” i „Ojciec nasz”.

Autorka jest emerytowaną profesorem wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej. Studiowała

w Wilnie i w Paryżu. Uprawia malarstwo i grafikę, przede wszystkim drzeworyty i linoryty. Miała 25 wystaw indywidualnych i uczestniczyła w ok. 400 wystawach w kraju i za granicą. Otrzymała wiele nagród.

Wydawnictwa

Licznych amatorów wędrówek po górach zainteresuje wiadomość, że ostatnio ukazała się nowa mapa Tatr Polskich i Słowackich wydana w skali 1:50.000 przez Slovenskú Kartografiu w Bratisławie na zlecenie i przy współpracy wydawnictwa „Karpáty” Andrzeja Łączyńskiego w Krakowie. Treść turystyczną i przebieg szlaków nasyconych szlaków opracowali inż. arch. Robert Ondrejka i inż. Jan Hencovsky, a zatwierdziła Komisja Znakowania Centralnej Rady Klubu słowackich turystów. Projekt okładki mapy, która zdobierze barwną fotografię Szpiaskowej Przełęczy opracował Julian Przemyski. Objętość mapy w kilku językach: angielskim, niemieckim, polskim, rosyjskim, słowackim i węgierskim co ułatwi korzystanie z nich turystom zagranicznym przyjeżdżającym w Tatry. Nakład mapy wynosi 50 tysięcy egzemplarzy, cena 7 tysięcy złotych.

Książki

E. L. Doctorow — „Jeziro Nurów”, Państwowy Instytut Wydawniczy, wyd. I, 1991 rok.

E. L. Doctorow ur. w 1931 roku bardzo poczytny i uznany amerykański pisarz, mieszka i tworzy w Nowym Jorku; jest wykładowcą w Princeton University. Autor m. in. „Witajcie w ciężkich czasach” i „Ragtime” — znane polskiemu czytelnikowi (wyd. przez PIW). „Jeziro Nurów” to barwna opowieść o życiu chłopca z małego miasteczka Joe Patersonie, wódcę, człowieka cyrku, robotnika w fabryce samochodów i wreszcie właściciela ogromnej posiadłości — Jeziro Nurów w górach Adirondack. Akcja powieści tocząca się przed II wojną światową, cofa się, wybiega naprzód, jest opowiadana z punktu widzenia różnych bohaterów, lśni i mieni się jak woda w Jeziro Nurów.

Ceny samochodów

Na giełdzie samochodowej w Białych, mimo wakacji, panował wczoraj spory ruch. I jak zwykle, w pobliżu placu nie było gdzie zaparkować. W Białych błyskawicznie, z tygodnia na tydzień, rozwija się akcja ulotkowa. Wystarczy na kilkanaście minut zostawić pojazd, by po powrocie znaleźć za wycieraczką kilka lub kilkanaście ulotek reklamowych.

A oto wczorajsze notowania (ceny wywoławcze): „MALUCHY” — rocznik 82 — 7,6 mln zł, 83 — 10,2 mln zł, 84 — 11,2 mln zł, 85 — 14,8 mln zł, 86 — 15—15,8 mln zł, 87 — 16,5 mln zł, 88 — 18,8 mln zł, 89 — 22

Prymas odzyskał majątek

Prymas Polski z urzędu ubiegł się o zwrot majątku ziemskiego: 64 ha ziemi z zabudowaniami gospodarczymi w Bolszewie koło Wejherowa (woj. gdańskie). W tym miesiącu prymas odzyskał gospodarstwo i niezwłocznie przekazał je dawnemu prawowitemu właścicielowi jakim do 1950 roku, tj. do likwidacji przez WRN w Poznaniu, było Towarzystwo Czytelni Ludowych. Faktyczne przejęcie gruntów nastąpiło jesienią, po zbiorach pól przez dotychczasowego użytkownika gruntów, czyli Igłopol w Dębicy. Prymasowski Bolszewo przed kilkadziesiąt laty było dziedziczną własnością dwóch posażnych panien, które nie mając potomstwa, majątek zapisały Towarzystwu Czytelni Ludowych z siedzibą w Pozna-

niu. Natomiast TCL w swoim statucie stanowiło, że w przypadku likwidacji mienie przejmie prymas Polski, by z dochodów nadal łożyć na rozwój oświaty i kultury. Przez 40 lat urząd prymasa bezskutecznie zabiegał o wyegzekwowanie tego zapisu. Teraz wszystko wróciło do dawnego stanu. W 1990 r. wojewoda poznański stwierdził, że decyzja o rozwiązaniu TCL i pozabawieniu go ziemi została wydana z naruszeniem prawa. Towarzystwo ponownie się zarejestrowało i odzyskało osobowość prawną. Majątek w Bolszewie TCL zamierza rozparcelować i dzierżawić okolicznym rolnikom, a uzyskane w ten sposób pieniądze chce przeznaczyć na własną działalność oraz na pomoc dla katolickich uniwersytetów

„Most powietrzny” do Izraela

1 lipca wchodzi w życie nowa ustawa emigracyjna w ZSRR, na mocy której osoba emigrująca z tego kraju nie jest pozbawiana obywatelstwa radzieckiego i wyjazd za granicę — nawet w celu emigracji — odbywa się na podstawie paszportu, a nie, jak dotąd, tylko dokumentu podróży.

W Izraelu wyraża się obawę, że przepisy te spowodują znaczne osłabienie — przynajmniej w pierwszym okresie — skali żydowskiej emigracji z ZSRR do Izraela. Obecnie ponad 100.000 kandydatów do emigracji ma już izraelskie wizy na wydanych im przez władze dokumentach podróży. Obecnie wszyscy ci ludzie będą musieli zacząć całą procedurę od nowa, składając podania o paszporty. Nie wiadomo jeszcze, w jakim stopniu placówki radzieckie przygotowane są do tak masowego

wydawania paszportów, wobec czego fala emigracji do Izraela może znacznie osłabnąć.

Chcąc uniknąć tych trudności, wielu kandydatów do emigracji, posiadających już izraelskie wizy imigracyjne, wyjechało w ostatnich dniach — wszystkimi dostępnymi środkami lokomocji — z ZSRR do Warszawy, Budapesztu i nawet Sofii, gdzie znajdują się izraelskie punkty tranzytowe dla emigrantów do Izraela. W ciągu tych trzech dni Izrael uruchomił „most powietrzny” przy pomocy własnych samolotów oraz samolotów linii „Lot” i „Malev”, którym kilkadziesiątami lotami przewieziono do Izraela ponad 9000 emigrantów. Ogółem przybyło do Izraela w czerwcu br. ok. 23.000 imigrantów z ZSRR, wobec 15.000 w miesiącu poprzednim.

(PAP)

Czy tama wstrząśnie fotelami?

(Inf. wł.) Już szósta z kolei blokada budowy zapory w Czorsztynie rozpoczęła się 1 lipca. Organizatorzy akcji (WIP i FA) zapowiadają, że będzie bezterminowa. Przeciwnicy czorsztynskiej zapory oprócz utrzymania blokady będą zapoznawać chętnych z okolicą i prowadzić inwentaryzację zabytków kultury i

przyrody. Oprócz żądania wstrzymania budowy, rekultywacji terenu i rekompensaty krzywd miejscowej ludności organizatorzy domagają się ustąpienia ministra ochrony środowiska a także ustąpienia B. Kamińskiego z funkcji prezesa Fundacji Ochrony Środowiska, który był poprzednim ministrem. (grał)

Za droga antykoncepcja

Jak wynika z opublikowanego w niedzielnym raporcie prywatnego amerykańskiego Komitetu ds. Kryzysu Ludnościowego, środki antykonceptyjne są zbyt drogie dla większości mieszkańców Trzeciego Świata. Środki te uważa się za powszechnie dostępne, jeśli koszt ich regularnego stosowania nie przekracza jednego procentu dochodu narodowego na głowę. Jednak aż w 59 krajach suma ta nie starczyłaby nawet na zakup 100 prezerwatyw. W sześciu z ośmiu państw jeden procent dochodu to równowartość mniej niż czterech prezerwatyw. Za wkładkę domaczną wraz z jej fachowym umieszczeniem trzeba w Czadzie zapłacić 114 dolarów.

Średni dochód na głowę w tym kraju wynosi około 165 dolarów. Raport podaje też przykłady skutecznego dotowania przez rządy cen środków antykonceptyjnych. I tak w Bangladeszu 100 prezerwatyw kosztuje obecnie mniej niż jednego dolara, tj. mniej niż 0,7 proc. rocznego dochodu przeciętnego obywatela. W Tajlandii, gdzie od 1976 r. rodzaje się bezpłatnie doustne pigułki antykonceptyjne, liczba dzieci w statystycznej rodzinie zmalała do mniej niż dwóch. Raport uważa za błędną opinię, że komercjalizacja produkcji i rozpowszechniania środków antykonceptyjnych zwiększy ich dostępność dla mieszkańców Trzeciego Świata.

PLAYLISTA radia RMF

min 21, 90 — 26—23 min 21, 91 — 27—30 min 21.

SAMOCHOZY ZAGRANICZNE: „vw golf”, 88 r. — 88 mln zł, „opel ascona d”, 88 r. — 87 mln zł, „fiat uno”, 90 r. — 88 mln zł, „peugeot 405 d”, 88 r. — 8800 dol., USA, „renault 9 gtd”, 84 r. — 50 mln zł, „renault 11 gti” 85 r. — 55 mln złotych, „vw jetta”, 85 r. — 69 mln zł, „peugeot 309”, 86 r. — 85 mln zł, „mitsubishi mirage”, 90 r. — 130 mln zł, „toyota 1,3 xl starlet”, 89 r. — 70 mln zł, „seat Ibiza gl 1,2”, 88 r. — 78 mln zł, „ford escort 1,8 d”, 91 r. — 150 mln zł, „fiat tipo”, 91 r. — 135 mln zł, „rover 216 vitesse”, 87 r. — 7200 dol. USA.

PLAYLISTA radia RMF

(na okres 1—7 lipca 1991 roku)

Powerplay: Tom PETTY And The HEARTBREAKERS — Learning To Fly.

LISTA A (utwory grane minimum 3 razy dziennie): 1. the BANDERAS — She Sells, 2. BEE GEES — The Only Love (N), 3. CHER — Love And Understanding, 4. E.L.O. Pt 2 — Honest Man, 5. Roger McGUINN — Car Phone, 6. NELSON — Only Time Will Tell, 7. NEW MODEL ARMY — Space (N), 8. O.M.D. — Pandora's Box, 9. Bonnie RAITT — Something To Talk About, 10. Chris REA — Looking For The Sum-

mer (N), 11. R.E.M. — Texarkana, 12. the REMBRANDTS — Someone, 13. SIMPLE MINDS — Stand By Love, 14. Rod STEWART — The Motown Song, 15. TPAU — Only A Heartbeat.

LISTA B (utwory grane minimum raz dziennie): 1. the BIG DISH — 25 Years, 2. Michael BOLTON — Time, Love And Tenderness (N), 3. Mariah CAREY — There's Got To Be A Way, 4. the CLASH — London Calling, 5. Elvis COSTELLO — The Other Side Of Summer, 6. DIVINYLS — Make Out Allright, 7. the DOORS — Light My Fire, 8. FORMACJA NIEZYWYCH SCHABUFF — Baboki, 9. Amy GRANT — Every Heartbeat (N), 10. Bruce HORNSBY And The RANGE — Set Me In Motion, 11. Huey LEWIS And The NEWS — Build Me Up (N), 12. Lenny KRAVITZ — It Ain't Over Till It Is Over, 13. MADONNA — Holiday, 14. MOODY BLUES — Say It With Love (N), 15. Tommy PAGE — Whenever You Close Your Eyes (N), 16. Robert PALMER — Dreams To Remember, 17. QUEEN — I Can't Live With You (N), 18. RAILWAY CHILDREN — Stop Music, 19. REPUBLIKA — Sam na linie, 20. ROACHFORD — Stone City, 21. the ROLLING STONES — Sex-drive, 22. the SILENCERS — Bulletproof Heart, 23. the WATERBOYS — Fisherman's Blues, 24. WILSON PHILI — The Dream Is Still Alive, 25. WILSON WONDER — Gotta Have You (N) — nowość na playliście.

KRONIKA KRAKOWSKA

Akademicy zamieniają się w hotele

Turyści wypierają studentów

Wprawdzie oddano w Krakowie ostatnie nowe hotele i jest szansa na kolejne inwestycje z tej dziedziny — to jednak zwłaszcza w sezonie turystycznym nadal brakuje miejsc, a ponadto nie wszystkich stać na nocleg w Hotelu „Forum”, czy „Holiday Inn”. W tej sytuacji pewne wyścigi proponują uczelnie, które już od wielu lat udostępniają na ten cel część akademików. W tym roku będzie ok. 10 hoteli studenckich.

● „Merkury” przy al. 29 Listopada 48a dysponuje od dziś 80 miejscami noclegowymi, a w połowie przyszłego tygodnia przybędzie dalszych blisko 300 łóżek. Opłata za pokój jednoosobowy wynosi 100 tys. złotych, natomiast w „dwój-

Hipoteki w sądzie?

Miasto ma zamiar dokonać waloryzacji hipotek, gdyż wpisywane na nie przed laty kwoty (przy remontach prowadzonych ze środków państwowych) są w stosunku do obecnych cen — jak powiedziano — śmiesznie niskie. Jeśli bowiem np. przed dwudziestu laty kamienicę wyremontowano za ok. pół miliona złotych — co wtedy było sumą zawrotną — to dziś na hipotekę nadal jest pół miliona złotych. I tyle teoretycznie właściciel budynku byłby winien miastu, jeśli „kwoty nie zostaną urealnione” — w związku z inflacją. Gdy ktoś nie będzie chciał zapłacić „zwaloryzowanej kwoty” sprawy mają być kierowane do sądu. (JŚW)

Co zrobić z sefkami ruder?

Stan ewidencji gruntów, ksiąg wieczystych jest bardzo zły. Na to wszystko nakłada się proces komunalizacji mienia. To jest rewolucja — mówi wiceprezydent Krakowa Janusz Gładyszowski.

Zgodnie z ustawą o gospodarce gruntami (z grudnia ubiegłego roku) wszystkie grunty winny być przekazywane inwestorom w drodze przetargu. Co zrobić jednak z tymi, którzy przed wejściem w życie ustawy już mieli wskazania lokalizacyjne, ponieśli koszty. Ustawa mówi, iż przetargi winny odbywać się według reguł Ministerstwa Budownictwa — tyle, że od grudnia do dziś jeszcze tych zasad nie ma. Miasto „doszło więc do wniosku” iż ustali reguły samodzielnie.

Opracowywany jest projekt stawek czynszowych za dzierżawę gruntu oraz opłat za wieczyste użytkowanie. Obecnie są one „śmiesznie niskie, gdyż mogły być dotychczas rewoloryzowane co pięć lat” (teraz co rok).

Jednym z pilniejszych zadań jest sprawa uregulowania stanu prawnego kamienie, których właściciele

przebywają (od wielu lat) za granicą, lub nie są znani. Takich nieruchomości są setki i w każdym przypadku trzeba przeprowadzić postępowanie sądowe. Najprostszym rozwiązaniem — jak powiedział wiceprezydent Gładyszowski — byłoby zastosowanie dekretu z 1946 roku, który dawał podstawę do przejęcia takiego majątku, ale „jest wiele wątpliwości czy należy go dziś stosować”. „To jest praca na lata, gdyż najprostsze czynności (w przypadku jednego obiektu) trwają rok”.

Tymczasem w całym mieście, w tym na Kazimierzu stoją rudery (także bez lokatorów), które ze względu na swój stan zagrażają przechodzącym, a „ruszyć ich nie można bo a nuż za miesiąc znajdzie się właściciel”. Szkoda tak cennego gruntu, który nie jest wykorzystany, czy raczej wykorzystany do tego, aby szpecić miasto. (JŚW)

Na pl. Imbramowski ma wrócić handel półhurtowy

Brak „członu egzekucyjnego”

Wiceprezydent Jacek Pitt, który na ostatniej sesji Rady Miasta powiedział, iż „występuje w charakterze wiceprezenta od spraw placów” przyniósł samokrytykę, iż „nie osiągnięto stanu który by zadowalał”. Przyczyna — jak wspomnieliśmy — był „brak skutecznego narzędzia” i to, iż „nie ma członu egzekucyjnego”. W podejmowanych pracach „nie może jednak dominować działalność represyjna”, gdyż „nie chcielibyśmy likwidować siłą nie pokazując alternatyw”. „Nasze działania” — dodał wiceprezydent — nie miały charakteru akcji, ale codziennej uciążliwej pracy.

Mimo że uciążliwa, nie przynosi ona jednak należytych efektów, gdyż obecne targowisko hurtowe w Rybitwach przypomina bałaganem dawny plac Imbramowski (w ostatni piątek oderwano Straż Miejską od szkolenia, aby zajęła się rozładowaniem korek), a ten ostatni z kolei stoi zupełnie pusty. PAH-

70-lecie Księgarni Krakowskiej

Niedawno minęło 70 lat, od chwili, gdy Karol Holeczka (1898-1968) krakowski dziennikarz katolicki, księgarz i wydawca, współorganizował i stanął na czele „Księgarni Krakowskiej”, istniejącej od maja 1921 r. do końca 1990 r. przy ul. św. Krzyża 13 (przewodzona później przez córkę K. Holeczki — Krystynę Hawrankową, a po niej funkcję zawiadowcy księgarni przejął jej syn — Marek Hawranek).

Obecnie — w związku z kompleksowym remontem kamienicy przy ul. św. Krzyża 13 — p. M. Hawranek przeniósł firmę na ul. Prusa 11. Księgarnia utrzymuje swój katolicki profil, proponując nabywcom wydawnictwa — „Znak”, Akademię Teologii Katolickiej, KUL-u, Księgarnię św. Wojciecha, Księgarnię św. Jacka, Pallotinum, PAX-u, Przeglądu Powszechnego.

(T. Z. Bed.)

Warto wiedzieć i skorzystać...

▲ W SOK przy ul. Mikołajskiej 2, dziś o godz. 12 otwarcie wystawy malarstwa i rysunku Janusza Marii Brzeskiego.

▲ W sklepie ekologicznym przy ul. Zamenhofa 1 — sprzedaż rowerów III generacji tzw. poziomych. Także zapisy na obozy rowerowe w Danii.

▲ 3 i 4 bm. w Hali „Korony” wystąpi Jan Pietrzak z najnowszym programem Kabaretu „Pod Egidą”.

▲ KDK „Pałac pod Baranami” organizuje wakacje z tańcem (zapisy w pok. 37, KDK, w Ryńku Głównym 27).

▲ W Galerii „Rękawka” przy ul. Limanowskiego 13, dziś o godz. 17 — koncert „Opowieść o Louisie Armstrongu”.

▲ W Galerii Teatru Sytuacji (Rynek Gł. 7 — czynna) czynna jest wystawa malarstwa, rzeźby, grafiki i rysunku Dariusza Gorczyckiego.

▲ Prace Marka Gardulskiego można oglądać w Galerii ZPAF przy ul. św. Tomasza 24 (godz. 10-14).

▲ W Dworcu Białopradnickim przy ul. Papiernicznej 2 czynna jest wystawa malarstwa Alicji Tupi-

osobowe, przy czym każdy wyposażony jest w zaplecze sanitarne. Koszt noclegu wraz ze śniadaniem w restauracji akademickiej wynosi 64 tys. złotych. Przy dłuższym zakwaterowaniu istnieje możliwość obniżki cen, a każda setna osoba na liście przyjętych jedną dobę śpi za darmo. Można także korzystać z obiektów sportowych AWF.

● Dom Studencki przy ul. Skarżyńskiego 3 usługi świadczy już od czerwca. Polacy płać za dobę 30 tys. złotych, natomiast obcokrajowcy o 15 tys. zł więcej. Są tu pokoje 2 i 3-osobowe.

● W akademikach AGH zorganizowano trzy hotele: przy ul. Budryka 5, Reymonta 7 i Tokarskiego 8. Każdy z nich może przyjąć po ok. 200 osób — począwszy od dziś do 25 września. Można wybrać pokój jednoosobowy za 80 tys. złotych, lub spać w towarzystwie za 60 tys. złotych. (dul)

Wiązanie się na 20 lat? 13 tys. zł za metr kwadratowy

Czy umowa z „Limexem” byłaby korzystna dla miasta?

„Wyraża się zgodę na wydzierżawienie działki o powierzchni 3,6 tys. metrów kwadratowych położonej przy Ryńku Kleparskim (targowisko Stary Kleparz) stanowiącej własność m. Krakowa — na rzecz spółki „Limex” — tak brzmi fragment projektu uchwały przygotowanego przez grupę radnych.

Spółka „Limex” została zawieszona przez kupców z tego placu i ma się zająć administrowaniem całym terenem. Wątpliwości budzi jednak pomysł aby umowa została zawarta na „okres 20 lat” aż do 2011 roku. Można się także zastanawiać, czy zaproponowany czynsz w wysokości 13 tys. złotych za metr kwadratowy jest rzeczywiście wystarczający. Oczywiście iż nie na-

Tracą... obie strony

Walka z nielegalnym handlem alkoholem — jak się okazuje — przynosi obustronne straty. Sprzedawca traci bowiem nie tylko towar, ale „narażony” jest także na zapłacenie do 200 tys. złotych w kolegium ds. wykroczeń. Z drugiej natomiast strony, koszty postępowania przy rozpatrywaniu sprawy wynoszą nawet ponad 1,5 mln złotych. (JŚW)

Kup pan kurtkę

Tak właśnie zwrócił się do turysty duńskiego Luisa J., który siedział przy stoliku restauracji „Nowa” — 17-letni Artur M. Zagadnięty (kilkakrotnie) nie wyraził zainteresowania ofertą — zwłaszcza że sam sprzedawca nie prezentował się zbyt dobrze (m. in. swastyka na ręce). Zdemotywany odmową młodzieńca — uderzył turystę pięścią w twarz. W komisariacie, gdzie go przewieziono miał już mniejsze możliwości prezentowania swojej siły. (Jr)

Czerwona boja w Kryspinowie

W końcu ubiegłego tygodnia, na kapielisku w Kryspinowie, pojawiły się boje wyznaczające miejsce do kąpieli. Wśród nich jedna — znacznie większa od innych, w kolorze czerwonym, oznaczająca najbardziej niebezpieczne miejsce na kapielisku, gdzie w ostatnich latach utonąło 7 osób (ostatni przypadek miał miejsce w minioną środę gdy zginął 23-letni mężczyzna). Prócz zapewnienia bezpieczeństwa, konieczne jest także zwrócenie uwagi na wygląd kapieliska. Ustawiono pojemniki na śmieci (do tej pory brakowało koszy, a „mieci” walały się po plaży), dalej porządkuje się teren, otwarto do tej pory nieczynne sanitariaty — choć ich stan wymaga jeszcze „doinwestowania” tak jak całego kapieliska. (dul)

Z kroniki wypadków

W Śmółwicach kierowca „fiata 126p” stracił panowanie nad pojazdem, zjechał do rowu i uderzył w drzewo. W wypadku śmierć na miejscu poniósł kierowca Tadeusz S. 1. 35. km. Hebdów 2. Na autostradzie katowickiej motocykl „Jawa” wpadł na barierkę. W wypadku obrażeń ciała doznał pasażer Robert P. 1. 18. km. Chrzanów. W sobotę na ul. Kasztanowej autobus „102” zderzył się z rowerem, którego kierowca Paweł W. 1. 16. km. ul. Majówny doznał urazu głowy i złamania miednicy. Ambulatorium Chirurgiczne Pogotowia Ratunkowego udzieliło pomocy 134 pacjentom. A Służba Ruchu Policji interweniowała w 1 wypadku, 5 kolizjach, zatrzymano 1 nietrzeźwego kierowcę.

Kolejne lokale do wzięcia

Pierwsza tura przetargów na lokale komunalne zakończona. W lipcu na licytację trafiła kolejna partia pustostanów, dla których trzeba znaleźć użytkownika. Tym razem będzie ich 87. Najwięcej, bo 50 w Śródmieściu, w Nowej Hucie — 22, w Podgórzu — 8, zaś w Krowodrzy — 6 lokali. Większość z nich jest w stanie dobrym, nie wymaga więc zaraz po przejęciu większych nakładów na prace remontowe. Remontów zabezpieczających, a niekiedy nawet kapitalnych potrzebuje tylko kilkanaście lokali, głównie tych o dużej powierzchni, po dawnych magazynach.

Zgodnie z decyzją Zarządu Miasta Krakowa listy lokali do wynajmu zostaną wywieszone od dziś na okres dwóch tygodni w siedzibie Urzędu Miasta przy pl. Wszystkich Świętych 3/4 oraz w biurach PGM w Śródmieściu przy ul. Augustiańskiej 15, w Krowodrzy przy Radzikowskiego 37, w Podgórzu przy ul. Rzemieślniczej 31 oraz w Nowej Hucie na os. Słonecznym 3. (wes)

1991
LIPIEC
Poniedziałek
1
Haliny
jutro
Marii

UWAGA, KIEROWCY! PRZECHODNIE!

Widzialność dobra, drogi lokalnie przejezdne mokre.

Sytuacja klimatologiczna: na ogół korzystna, jedynie w streście burz przejściowe zakłócenia czasu reakcji i chwilowość układu nerwowego.

Dyżury

APTEKI: Długa 88 — tel. 33-42-90, Kalwaryjska 94 — tel. 36-18-80, Kozłowska — tel. 55-51-87, Kazimierza Wielkiego — tel. 37-44-01, Centrum C, bl. 6 — tel. 44-17-19, Centrum A, bl. 3 — tel. 44-17-38, Skawina, Słowackiego 3, Myślenice, Rynek 10.

POGOTOWIE RATUNKOWE

Łazarska 14: 999 — wezwania do wypadków zachorowania i przewoży 22-29-99, Centrala 22-30-00, Lotnisko Balice: 11-19-99, Rynek Podgórski: 56-59-99, Nowa Huta 44-49-99, Krowodrzy: Piastowska 32 33-39-99, alarmowy: 33-39-80, Białopradnicka 8 34-39-99, Skawina: 999 76-14-44, Prokocim: Felgi — 55-59-99, Wieliczka 78-38-66, 22-33-54, alarmowy: 999 Myślenice: 999 Krzeszowice: 99 Proszowice: 9 Jermianowice: 384, 48 Niepolimice: 198 21-02-09 Iwanowice 99

INFORMACJA SŁUŻBY ZDROWIA: tel. 22-05-11 — czynna całą dobę

SZPITALA

CHIRURGII OGÓLNEJ — Kopernika 40, CHIRURGII URAZOWEJ — Kopernika 19a, CHIRURGII DZIECI — Prokocim, LARYNGOLOGICZNY — 23a, OKULISTYCZNY — Witkowskiego, UROLOGICZNY — Prądnicka 35, MYŚLENICE, Szpitalna 2, PROSZOWICE, Kopernika 2; inne oddziały szpitali w rejonizacji.

ASP „ZDROWIE” — wizyty domowe lekarzy: 11-20-51.

MEDYCYNĘ CENTRUM „MEDICUS” — wizyty domowe lekarzy specjalistów pielęgniarów, położnych rehabilitantów. Dostarczamy leki do domu. Całodobowe dyżury nad przewlekłe choroby: 11-97-24.

URZĄD OCHRONY PAŃSTWA: tel. 10-79-43 — czynny całą dobę. TELEFON ZAUFANIA: 33-71-37 — czynny w godz. 16-22.

MEDODZIEŻOWY TELEFON ZAUFANIA: 988 — czynny w godz. 14-19.

SZKOLNY TELEFON ZAUFANIA: 16-04-14 — czynny w godz. 14-19.

TELEFON DLA RODZICÓW: 56-44-96 — czynny w godz. 14-18.

NAGŁA POMOC LEKARSKA — lekarzy specjalistów: 66-80-00 — czynny w godz. 9-21.

DOMOWA POMOC LEKARSKA — lekarzy specjalistów: 55-56-64.

USŁUGI PIELEGNIARSKIE — tel. 33-76-24 — czynne w godz. 8-20.

POGOTOWIE WETERYNARYJNE — tel. 12-51-90.

TELEFON INFORMACYJNY INSTYTUTU ONKOLOGII: 21-00-80 — czynny w godz. 10-11.

GABINET chirurgii stomatologicznej — zabiegi w znieczuleniu ogólnym, protezy natychmiastowe, Kraków, ul. J. Leśna 20B/7, II piętro, wtorki, piątki 16-18. 5-38994

SPECJALISTYCZNE gabinety lekarskie św. Agnieszki 1, tel. 32-68-43: pediatria, chirurg, naczyńnowe, laryngolog, onkolog.

GABINET USC, Kraków, ul. Powstańca Słowackiego 40 — 33-28-28.

TELEFON ZAUFANIA DLA NARKOMANÓW: tel. 36-24-24, czynny w godz. 8-18.

GABINET MEDYCYNY PALIATYWNEJ — zwalczanie objawów zaawansowanej choroby nowotworowej, ul. Cybulskiego 12, tel. 22-72-58, czynny w godz. 15-17.

TELEFON ZAUFANIA DLA „AMAZONEK” przy Centrum Onkologii — 22-76-13, czynny w godz. 16.30-18.

Teatry

OPERA I OPERETKA (Lubicz 48) — 19.15: „Cosi Fan Tutta”.

Kino

Centrum Filmowe Graffiti kino WANDA: „Gliniarz w przedszkolu” (USA 15 l.) — 15.15, 17.30, „Tańczący z wilkami” (USA 15 l.) — 19.45.

APOLLO: „Kolory” (USA 15 l.) — 16.30, „Chłopcy z ferajny” (USA 15 l.) — 19.30, KIJÓW: „Szkłana pułapka 2” (USA 15 l.) — 15.45, 18.20.15, MIKRO „Sex, kłamstwa i kasety video” (USA 18 l.) — 15.45, 18.20.15, PASAŻ: „Kolba w twarz” (fr. 18 l.) — 13, 18.45, „Szalona małolata” (USA 15 l.) — 14.45, „Pięć kobiet” (RFN 18 l.) — 16.30 — film z pogranicza, SWIT: „Szkłana pułapka 2” (USA 15 l.) — 15.45, 18.20.15, UCIECHA: „Istnie szaleństwo” (USA 12 l.) — 16.20, „Zwariowani detektywi” (USA 15 l.) — 18, WARSZAWA: „Szkółka biznesu” (USA 15 l.) — 18.20, „Rozpaczliwie szukając Susan” (USA 15 l.) — 18, WOLNOŚĆ: „Łatwy szmal” (USA 15 l.) — 15.45, „Kucharz, złodziej, jego żona i jej kochanek” (ang-fr. 18 l.) — 20, ZWIAZKOWIEC: „Emanuelle II” (fr. 18 l.) — 16.15, 20, „Pretty Woman” (USA 18 l.) — 18.

Telewizja

PROGRAM I

16.55 Aktualności telegazety, 17.00 LTV — lato w telewizji, 17.15 Telexpress, 17.30 LTV — lato w telewizji, 17.45 Spondero czyli Romeo i Julia z dzielnicy — film, 18.00 „Alf” (15) — serial produkcji USA, 18.25 LTV — lato w telewizji, 18.45 Radio Kormoran — film dok. 19.15 Dobranoc! „Przypadki Borka i Lolka”, 19.30 Wiadomości, 20.05 Teatr Telewizji — spektakl na bis — Edmund Morris: „Drewniana miska” reż. Tadeusz Woronickiewicz, wyk.: Ludwik Benoit, Małgorzata Rogacka-Wisniewska, Teresa Makarska, Adam Marjański, Agata Piotrowska, Władysław Dewojno, Mariusz Benoit, Mieczysław Gajda, Dymitr Holowko, 21.55 „Leksykon polskiej muzyki rozrywkowej” — „S”, 22.35 Wiadomości wieczorne, 22.55 „Alf” (15) — serial produkcji USA (wersja oryginalna), 22.20 BBC — World Service.

PROGRAM II

16.45 Powitanie, 17.00 Zwierzęta wokół nas — „Podaj łapę”, 17.30 „Kusza” (24 — ost.) — „Odrodzenie” — serial produkcji USA, 18.00 Kronika, 18.30 Przegląd kronik filmowych, 19.00 „Ojczyzna — polszczyzna”, 19.15 Zapraszamy do Dwójki, 19.25 Roman Łasocki przedstawia — Joanna Kurkiewicz (skrzypce), 20.00 „Prawo wyboru” — transplantacja — program Włodzimierza Jakubowskiego, 20.40 „Powroty” — odcinek: Verdun — film dokumentalny Andrzej Chłyczewski, 21.30 Panorama dnia, 21.45 Sport, 21.55 „Tan si tong” (1) — serial produkcji chińskiej, 23.05 Studio im. Andrzeja Munka, 23.35 CNN — Headline News.

RAI UNO

9.00 Muzyka Mozarta, 9.35 „Nie ma się z czego śmiać” — film kryminalny, 10.25 „Cowboy z wielkiego rodo” — film USA, 12.00 Dziennik, 12.05 Olsorty, 12.30 Lubimy RAI — progr. rozr., 13.30 Dziennik, 14.00 „Pierwsza komunika” — film włoski, 16.05 Big — program dla dzieci, 17.40 Gry śródziemnomorskie, 18.45 „Miasto tygrysa” — film USA, w rol. g. R. Schneider, 19.50 Pogoda, 20.00 Dziennik, 20.40 „5 dla sławy” — film USA, w rol. g. S. Granger i M. Rooney, 22.25 Nowe filmy kinowe, 22.35 Gry, 22.45 Wiadomości, 23.15 Archaipelag południowy, 24.00 Dziennik, 0.35 Zawody motorowodne.

Radio Kraków

5.30 Co niesie dzień, 8.30 Magazyn 90, 10.00 Dziennik, 10.05 Radio w pantoflach, 12.01 Wiadomości, 12.05 Lekcja angielskiego, 12.15 Studio Kram, 15.00 Auto-serwis, 15.10 Lista przebojów, 16.00 Nie tylko rock, 17.00 Co niesie dzień, 18.00 BBC, 18.30 Perły z rockowego lamusa, 19.00 Z radiowej tonetki, 19.30 Lekcja angielskiego, 19.40 Studio Na Szlaku, 22.00 BBC, 23.00 Godzina melomana.

OGŁOSZENIA MEDYCZNE

Medyczne Centrum Diagnostyczno-Terapeutyczne
Rynek Gł. 34 tel. 21-70-21
ul. Gazowa 17 tel. 56-33-66
ul. Rydlówka 5 (Mateczny) tel. 67-46-26
os. Dywizjonu 303 bl. 19 tel. 47-59-01
godz. 9-20

- Konsultacje profesorów, docentów, ordynatorów, specjalistów (internista, kardiolog, gastrolog, proktolog, onkolog, chirurg ogólny i naczyniowy, ortopeda, reumatolog, neurolog, psychiatra, ginekolog, urolog, androlog, okulista, laryngolog, pediatra, alergolog, dermatolog, nefrolog)
- Diagnostyka ultrasonograficzna (USG wątroby, pęcherzyka żółciowego, trzustki, nerek, śledziony, pęcherza, prostaty, macicy, przydatków i ciąży)
- Diagnostyka endoskopowa — wzornikowanie przełyku, żołądka i dwunastnicy (gastroskopia) oraz jelita grubego (rektoskopia)
- Stomatologia zachowawcza, zabiegowa i protetyka
- Zabiegi operacyjne (chirurgia dziecięca, plastyczna i onkologiczna)
- Soczewki kontaktowe

HIPOKRATES

Kraków, ul. Borsucza 6, tel. 66-71-64

- diagnostyka USG
- cystoskopia — badanie wzornikowe pęcherza moczowego
- konsultacje lekarzy specjalistów
- zabiegi chirurgiczne u dzieci i dorosłych
- rehabilitacja lecznicza i masaż odchudzający

UWAGA ROZLEWNIE WWG

Specjalistyczny Zakład Prywatny
poleca swoje usługi w zakresie:

REMONTÓW NALEWAREK, REMONTÓW MYJEK, REMONTÓW ETYKIECIAREK

Prowadzimy również montaż ww. urządzeń jak również montaż
— linii rozlewniczych
— syropialni
— instalacje ze stali kwasoodpornej

MAREK WIELECHOWSKI
os. Jana III Sobieskiego 2c/83
60-688 POZNAN
Tel. 234-198

Biuro Pośrednictwa Nieruchomości
34-600 Limanowa, ul. Kościuszki 51
Tel. 37-25-30

Czynne: pn., śr., sob., niedz. 9-13

oferty sprzedaży

DOMY:

- Krasne — Potockie — z ogrodem 48 arów — 100 mln zł.
- Podobin — 100 mln zł.
- Strzeszyce — (stan surowy) pow. użytkowa 170 m kw — 400 mln zł
- Kamionka Mała — na działce 15 arów — równowartość 30 tys. dol.
- Siopnice — pow. użytkowa 201 m kw., na każdą działaność — 500 mln zł.
- Nowy Wiśnicz — z ogrodem 38 arów i basenem — równowartość 60 tys. dol.
- Poreba Wielka — pow. użytkowa 235 m kw. — równowartość 70 tys. dol.
- Laskowa — pow. użytkowa 270 m kw — równowartość 75 tys. dol.
- Limanowa — pow. użytkowa 327 m kw. — równowartość 100 tys. dol.

MIESZKANIE:

- Limanowa — 50 m kw. — 160 mln zł

DZIAŁKI BUDOWLANE:

- Limanowa i okolice — duży wybór. Ceny od 3 do 15 mln zł za ar.

g-37614

Relaks *Grimm*
Janusz

Zaprasza na wyjazdy wypoczynkowe

- Austria — Alpy Salzburskie, pensjonaty, dojazd własny 1,3 min zł
- Jugosławia — hotele, wynajem jachtów.
- Słowacja — 8 dni; kwatery prywatne 430 tys. zł, pensjonat — 850 tys. zł
- Szwajcaria — Alpy Wałjskie
- Węgry — Heviz, Hajduszoboszlo, hotele, kw. prywatne.
- Hiszpania — Costa Brava — hotele, pełne wyżywienie 2,5-3 mln zł — 8 dni
- wczasy krajowe, spływ kajakowy Krutynia, wczasy jeździeckie

na wycieczkę:

- Włochy, Padwa — Rzym — Sorrento — Capri — Asyż — Florencja — Wenecja 28.08-8.09 — 3,3 mln zł
- obóz młodzieżowy — Słowacja 14 dni — 1.550 tys. zł

ponadto prowadzimy:

- sprzedaż biletów na przejazdy do Włoch i Niemiec i do Po-pradu
- ubezpieczenia „Warta” kraj, zagr.
- rezerwacja hoteli w Europie

SPRZEDAŻ, INFORMACJA: pon.—piat. od 8-18, sobota 10-14.
Kraków, ul. Librowszczyzna 3 tel. 21-76-66, ul. Jabłonkowska 29
(os. Widok) (10-18) tel. 37-68-59, Nowa Huta „Wawel-Tourist”
tel. 44-13-66 — os. Centrum A bl. 1 (obok placu Centralnego).

g-33963

A&B

HURTOWNIA
ODZIEŻY IMPORTOWANEJ

Mamy zaszczyt i przyjemność zaprosić Państwa od 1 lipca 1991 roku, do naszego nowego lokalu przy ulicy Zamenhofa 10.

ZAPRASZAMY CODZIENNIE
OD 8-16, W SOBOTY 8-13

KLEIN-TRANS

- TANI
- SZYBKI
- KOMFORTOWY

Transport
samochodów m-ki
— Mercedes 207 D
— Citroen C 35 D

Na terenie kraju oraz Europy

TELEFONY:
— Kraków 43-40-96
— Nowy Sącz 201-60
— Oświęcim 257-28

g-38164

AGENCJA
HANDLOWO USŁUGOWA

STILUM

Kraków, ul. J. Lea 24,
tel. 33-82-36 w godz. 9-15

★ ★ OFERUJE ★ ★

profesjonalne usługi w
zakresie wyklejania szyb
okiennej i witryn skle-
powych foliami firmy S.I.
„Lumar”

- FOLIE ANTY
ROZPRYSKO-
WE
- FOLIE PRZE-
CIWSŁONECZ-
NE

Doskonale dla sklepów, biur,
mieszkań!!!

„OLSZA”

— kupno, sprzedaż, wynajem,
wycena, ekspertyzy
Tel. 11-25-33, 12-31-75
godz. 10-18

Zdecydowanie kupię
lub wydzierżawię
LOKAL FRONTOWY
Centrum
(Długa, Basztowa, 1 Maja)
„KRAKTURS”

21-67-07, 21-92-66
sg-34694

TECHNE

PRACOWNIE
ARTYSTYCZNE

Projektujemy:
— architekturę
— wnętrza (+ wykonaw-
stwo)
— reklamy
— ogrody
Konservujemy dzieła sztuki.
Tel. 33-87-54 (8-11).

g-889

HURTOWNIA

DUKAR

- poleca
- drzwi, okna aluminiowe
prod. METALPLAST
- wykładziny dywanowe
NOVITA
- ceny zaopatrzeniowe
i detaliczne
- os. Dywizjonu 303/12
- ☎ 47-16-24

Ogłoszenia Ekspresowe

POLECAMY w atrakcyjnym miejscu
w Nowej Hucie lokal handlowo-pro-
dukcyjny o pow. 180 m² — oczekuje-
my propozycji do wspólnego zago-
spodarowania. — Informacja — tel.
11-67-81, g-38817

PIEKARZA ciastowego — przyjmę,
Walek Walewskiego 14.

CHOWANIE rur, flizowanie, malowa-
nie, tapetowanie, montaż boazer-
ii. Tel. 33-52-13, (21-24).

g-39001

PRZYCEPE towarową z namiotem
„Skiz-2” nową — tanio sprzedam.
Tel. 56-15-62, M-411

CENTRUM Szkolenia Rzemiosła or-
ganizuje kursy na temat założenia
firmy i współpracy gospodarczej z
Zachodem z umożliwieniem kontak-
tów handlowych. Tel. 21-32-51, g-37833

SPRZEDAM działkę pod budowę ma-
gazyń. Wiadomość: Tonie, ul. Ło-
kietka 209, g-38809

SPRZEDAM — produkcję, materiał,
maszynę — zbył (branża metalowa),
Tel. Dąbrowa Górnicza 52-59-74.

DZIAŁKĘ budowlaną — Łagiewniki,
Ford Fiesta 1.4 CLX 1600 — tanio
sprzedam. 22-43-68.

DOM, działki budowlane 1 ha bu-
dowlane — sprzedam. 53-89-54.

FIRMA „DAROX” — ekspresowe za-
bezpieczanie drzwi, montaż zamków,
drzwi harmonijkowych, obicie tapic-
skich. Tel. 38-33-91 od 9 do 18.

ENERGICZNEGO pracownika do
działu handlowego — zatrudni Fir-
ma. — Tel. 34-94-35.

POTRZEBNA pomoc — kuchnia, do
restauracji. Tel. 12-56-69.

g-38813

KANCELARIA PRAWNA

„Doradca”

- Sp-ka radców prawnych
- kompleksowa obsługa po-
dmiołów gospodarczych
- zakładanie spółek prawa
cywilnego i handlowego
- porady prawne z zakresu
prawa cywilnego, handlo-
wego, pracy, gospodarcze-
go, podatkowego
- KRAKÓW,
ul. Szlak 65, pok. 706
codziennie w godz. 12-14
tel. 22-51-44 wewn. 245

FOSZTY dębowe wiązowe, wałki dę-
bowe i lipowe, obrabiarke wieloczyn-
nościową do drewna, pilę taśmową,
agregat prądoworczy 37 kWh. Tel.
34-54-33, g-38745

MAŁUCH składak — sprzedam. Tel.
12-88-82, C-1933

MAŁOWANIE, tapetowanie, 49-19-51,
D-3698

MURARZY, tynkarzy — przyjmę —
589 Niepołomice, po 18, D-3702

KURSY komputerowe — Cogito,
21-07-29, g-37773

KUPIĘ Poloneza. 21-66-83, g-39052

ZLECĘ betonowanie drogi i ułoże-
nie lastrisko. Tel. 12-23-09, (18-22),
g-38399

REMONTY lokali użytkowych i mie-
szkań, opalanie stolarni. Tel. 33-33-71,
g-38176

MAJOR Market, Kraków, Dobrego
Pasterza 67 — poszukuję sprzedaw-
ców. Informacja: 16-18, g-38559

SPRZEDAM Spółkę akcyjną. Oferty
38209 „Prasa” Kraków, Wiśna 2.

FIRME wynajmę umeblowane su-
perkomfortowe mieszkanie z telefo-
nem w śródmieściu. Czynsz z góry.
Tel. 11-78-94 lub 43-40-66, wieczorem,
g-38288

SPRZEDAM strych — tel. 53-51-53,
D-3385

LUKSUSOWA rezydencja Wola Ju-
stowska — sprzedam ewentualnie
wynajmę. Tel. 33-50-63, g-37819

- Meblościanki
- komplety
wypoczynkowe
na raty
i za gotówkę
z 10% bonifikatą
- SKLEP
MEBLOWY
os. 2 Pułku Lotniczego 47a
(Czyżyny)

g-17534

KOSTUMY kąpielowe polecamy —
tanio. — Sienkiewicza 8, g-37866

WOD-KAN-GAZ-c.o. — instalacje
wewnętrzne, gwarancja. 48-44-68,
g-37866

MAŁOWANIE. — 43-07-60, g-37875

SPRZEDAM mieszkanie Nowa Huta,
Centrum C 9/38, tel. 44-93-37, g-38015

SPRZEDAM pasiekę 20 rodzin, Kra-
ków, tel. 33-94-97, g-38869

ZABIERZÓW — dom + hala (200 m²)
— sprzedaż pośrednictwo. — 12-50-89,
12-33-41, g-38940

JUGOWICE — dom, stan surowy —
sprzedaż pośrednictwo. — 12-50-89,
12-33-41, g-38929

TARNÓW: Piękny dom — sprzedaż
pośrednictwo. 12-50-89, 12-33-41, g-38938

Notowania walutowe

Firma Handlowa Łodzińska

● SZEWSKA 12, USD: 11400-11700, DM: 6400-
6500, ATS: 890-940.
KALWARYJSKA 25 i 36, USD: 11450-11700,
DM: 6450-6600, CAD: 9500-10000, FRF: 1880-1980.

Kantory Łódzkie przyjmują pożyczki w dewizach gwa-
rantując zabezpieczenie i wysokie odsetki.

♦♦

● RYNEK GŁÓWNY 9 („Renesans”), USD: 11450-11600, DM: 6350-6500, ATS: 890-930, FRF: 1880-1980.

● WIELOPOLE 3 („Wielopole”), punkt czynny od 9 do 22,
USD: 11500-11700, DM: 6300-6550, ATS: 890-925, FRF: 1900-
2000.

● SZPITALNA 34 („Hasawa”), USD: 11450-11600, DM: 6400-
6550.

● 18 STYCZNIA 55, USD: 11500-11700, DM: 6450-6600.

Notowania z dnia 29.06, z godz. 12.30.

Pensjonat do wydzierżawienia
k/Mysłenice, dom licowany drewnem
Biuro Obrót Nieruchomościami nem z działką rekreacyjno-budo-
ul. Lubicz 25a, tel. 21-07-33, godz. 10-15 wlaną 1,31 ha w Krakowie —
2,300 mld, Dworek pod Krzeszo-
wicami — 850 mln, Zajazd do remontu w Krakowie — 2,500 mld, dom
wielorodzinny mieszkalno-produkcyjny w Krośnie (stan surowy) —
840 mln, wytwórnia wód gazowanych w Krakowie — 480 mln, wy-
twórnia wód gazowanych w Krośnie — 840 mln, garaż w Krowo-
drzy i w okolicach Wierzyńskiej — 50 mln. MIESZKANIA DO SPRZE-
DANIA: garsoniery — Dąbie, telefon, Kalinowe, telefon — 125 mln,
pokój z kuchnią — Ugorek — 135 mln, 2 Pułku Lotniczego, Kurdwa-
nów, Prokocim N. — 170 mln, Wola Duchacka Zachód — 173 mln,
Grzegorzki — 195 mln, Czarnowiejska — 200 mln, 2 pokoje —
Skawina — 128 mln, Azory — 150 mln, Podwawelskie, tele-
fon — 180 mln, Bronowicka — 190 mln, Dąbie, telefon — 220
mln, Brodowicza, telefon — 230 mln, Wrocławska — 250 mln, Prąd-
nik B. — 240 mln, Dąbrowszczaków — 260 mln, Olsza 20 — 300 mln,
3 pokoje — Kazimierzowskie, telefon — 235 mln, Krakusów — 262
mln, Wola Duch., telefon — 265 mln, 1000-lecia, telefon — 270 mln,
Prokocim N. — 290 mln, Olsza II — 300 mln, 4 pokoje — Prądnik
Cz., telefon — 330 mln, Krowoderskich Zuchów, telefon, garaż —
470 mln.

Prywatna firma

KUPI LUB WYDZIERŻAWI

nadającą się do uruchomienia
PRODUKCJI SPOŻYWCZEJ

HAŁĘ lub ZAKŁAD PRODUKCYJNY

względnie DZIAŁKĘ pod budowę takiego zakładu.

Tel./fax (0-12) 11-53-07, telex (32) 6353 caro.

Biuro Pośrednictwa Nieruchomości

Firma Handlowa Stronczak

al. Słowackiego 58, tel. 33-22-67

MIESZKANIA DO SPRZEDAŻY: 31 m kw. — os. Sportowe —
176.000.000 zł, 20 m kw. — ul. Wójtowska — 130.000.000 zł, 50 m kw.
— Brzesko — 196.000.000 zł, 46 m kw. — ul. Stachewicza — 250.000.000
zł, 64 m kw. — Prądnik Biały — 396.000.000 zł, 48 m kw. — Dąbie
— 280.000.000 zł, 46 m kw. — ul. Wrocławska — 250.000.000 zł, 50 m
kw. — ul. Komandosów — 300.000.000 zł, 21 m kw. — os. Stalowe —
110.000.000 zł, 39 m kw. — os. Hutnicze — 190.000.000 zł, 50 m kw.
— Wieliczka — 250.000.000 zł.

Pośrednictwo „Olsza”

OFERUJE DO SPRZEDAŻY:

♦ ul. Rękawki (Podgórze) — kamienica 2-piętrowa, wolne mieszka-
nie na parterze (może być na biuro, sklep) wraz z dużym zapleczem
w podwórzu (magazyn, hurtownia, cicha produkcja itd.), ♦ ul. Kro-
woderska — strych 100 m kw., do adaptacji, ♦ Stróża — blisko Trze-
buni; dom letniskowy na dużej działce, ♦ Tarnów — nowy, duży
dom w ładnej dzielnicy, ♦ os. Kluny — działka 3,5 ar, ♦ Wola Ju-
stowska — bardzo ładne działki (Sikorniki), ♦ Ugorek — 50 m kw.,
bardzo ładnie urządzone, możliwość kupna z wyposażeniem (rtv, me-
ble), ♦ Trojanowice — duża działka 32 ar, podzielona na trzy części
(ale kupować trzeba całość), ♦ ul. plk. Beliny-Prądmowskiego; 70 m
kw., do sprzedania lub wynajęcia, ♦ 1,20 ha terenów budowlanych w
Zielonkach, ♦ 50 m kw., osiedle Złoty Wieś, tania, ♦ Podgórk Ty-
nieckie, działki budowlane po 8 ar, ładna okolica.
„Olsza” — poszukuje małych mieszkań do kupna i wynajęcia. Of-
erujemy też: wyceny i ekspertyzy nieruchomości oraz mebli zabytko-
wych, doradztwo podatkowe, przyjmujemy ogłoszenia prasowe.
Kraków, ul. Olszańska 16, tel. 11-25-33, 12-31-75, godz. 10-18, so-
bota 10-14.

DIGITAL

PROPONUJE:

- zestawy do odbioru TV-SAT: amery-
kańskiej firmy ECHO-STAR
- odbiornik SR 500 (ASTRA, STEREO) —
ceny już od 6.095.000,—
- odbiornik SR 1500 — ceny już od
6.700.000,—
- odbiornik SR 5500 — ceny już od
12.915.000,—

Na zakupiony sprzęt udzielamy 12 miesięcznego
serwisu.

Zapraszamy w godzinach 10-18.

KRAKÓW, ul. 18 Stycznia 55, tel. 36-36-37,
fax 36-36-36, tlx 0322474

PRZEDSIĘBIORSTWO

MONTANA

Kraków, ul. Miodowa 26, ☎ 22-04-81, 21-17-03

przyjmuje

od miesiąca lipca 1991 r.
zamówienia na paczkowanie
artykułów sypkich — kolonialnych
w opakowaniach 50, 100, 150 i 250 g
przy wydajności 1.400 kg/godz.

Posiadamy paczkarki automatyczne „Microvert” z importu,
sterowane elektronicznie, system pakowania rękawowy.

BLACHE OCYNKOWANA

0,5X1000X2000

sprzeda

po cenach hurtowych
„MEBROLEX”

punkt sprzedaży:

HURTOWNIA
Kraków
ul. Przewóz 21
w godz. 8-15
tel. 66-25-22, wewn. 293

KOMPUTEROWY BANK INFORMACJI

przyjmie

- Zlecenia kojarzenia DYSPO-
NENTÓW I PASAŻERÓW na
wspólne wyjazdy
- Oferty USŁUG I PRACY w za-
kresie: opieki nad dziećmi, cho-
rymi, starymi, pomocy domowej,
nauki itp.
- Oferty pracy i usług (firmy)
- Zlecenia telefoniczne (firmy).

☎ 56-42-81
(godz. 11 — 17)

Importowane TKANINY

W SPRZEDAŻY HURTOWEJ
oferuje

D.T. „ELEFANT”

SPRZEDAŻ — MAGAZYN
ul. G. Zapolskiej 38
(budynki MERA-KFAP)
tel. 37-72-62, 37-42-22 w. 573
w godz. 8.30-16
ZAPRASZAMY
CENY PROMOCYNE

g-816

OKAZJA!

TANI — NIEZAWODNY —
EKONOMICZNY
TRABANT 1,1
z silnikiem i podzespołami
Volkswagena „Polo”

poleca

Firma „ADAMO”

KRAKÓW,
ul. Królowej Jadwigi 182
tel. 21-84-51

POLECAMY TAKŻE
HURTOWO
ODZIEŻ
TAJLANDZKA

g-38607

TVC „SAMSUNG” — już za 3.490 tys.!

CBS elektronik

tel./fax 36-58-85, 36-59-42

- ul. Kalwaryjska 36 a
- ul. Kazimierza Wlk. 117
- autoryzowane stoisko „Philips”, „Saba” ul. Kazimierza Wiel-
kiego 117

- ☐ telewizory 14-20” „Samsung”, „Goldstar”, „Funai” — od
2.690.000 zł
- ☐ telewizory 21” „Sony”, „Sharp”, „JVS”, „Graetz” — od
5.600.000 zł
- ☐ telewizory 25-29” „Sony”, „Panasonic” — od 9.900.000 zł
- ☐ zestawy satelitarne „Pace”, „CX” 1,0dB, 20 cm — od
4.490.000 zł
- ☐ krajowe zestawy wieżowe — fabryczne ceny zbytu

Największy wybór — najniższe ceny!

g-38223

FIRMA IPM POLONIA

oferuje:

- ☐ obuwie damskie, męskie, dziecięce w cenie już od 15.500 zł
- ☐ obuwie wizytowe damskie, produkcji włoskiej, ok. 30 wzo-
rów, w cenie 175.000 zł

ZAPRASZAMY!

- BIURO: Kraków ul. Jana 13/8 fax/tel. 21-70-26
- HURTOWNIA: Zabierzów, ul. Krakowska 141, tel. 11-43-55
wewn. 71

g-925

IZBA HANDLU ZAGRANICZNEGO

Kraków, ul. Szewska 17
tel. 21-67-97, 22-18-97, 21-68-44

★ BUTY ★ BUTY ★ BUTY ★

Zapraszamy do naszej hurtowni, gdzie znajdziecie ponad
800-set wzorów obuwia znanych włoskich projektantów.

CENA JUŻ OD 40.000 zł.

★ GLAZURA ★ GLAZURA ★

Jeśli chcesz mieć wystrój łazienki lub kuchni w europej-
skim stylu, to u nas znajdziesz, to czego szukasz.
Glazura włoska w pierwszym gatunku. Różnorodność
rozmiarów, kolorów i wzorów.

SPRZEDAŻ TYLKO HURTOWA

Informacje otrzymasz: tel. j.w.
Odbiór i ekspozycja: Kraków, ul. Rybitwy
(magazyn Zakładów Mleczarskich)

EUROPA — AZJA — AFRYKA

superatrakcyjna oferta turystyczna niemieckich biur podróży
— konkurencyjne ceny
— luksusowe warunki
— całoroczne terminy, pobyty 1-, 2-, 3- i 4-tygodniowe
— przeloty samolotem lub dojazd własny

LONDYN

WAKACYJNE KURSY JEZYKA ANGIELSKIEGO

NIEMCY

PRZEJAZDY AUTOKAROWE

BIURO TURYSTYKI „ASTRUM”

Kraków, ul. Szlak 65/705, tel. 22-51-44 wewn. 255 i 391

REGULARNE PRZEJAZDY:

— Norwegia, Dania, Szwecja, Belgia, Holandia, Francja, Hisz-
pania, Włochy

WAKACYJNE KURSY JEZYKOWE — native speakers — w Olecku na Mazurach

SPECJALNA OFERTA DLA DZIECI:

wycieczka do Danii — w programie Legoland — miasteczko z
klocków Lego, Sommerland — miasteczko wodne

SOVPOLDA KRAKÓW UL. CYBULSKIEGO 2

(przecznica z ul. Garncarskiej), tel. 22-61-62

Dyski dużych pojemności
Dyski optyczne
Dyski z wymiennym no-
śnikiem

MONTAŻ — GWARANCJA — SERWIS

ZAPRASZAMY W GODZ. OD 9 DO 16
Kraków, ul. B. Prusa 37, tel. 22-39-62

g-32201

HURTOWNIA OGUMIENIA

◇ Kraków, ul. Wadowicka 10, tel. 66-80-22 wewn. 167, 267,
8-15 HURT

◇ Kraków, pl. Łagiewnicki 14, punkt wulkanizacyjny
8-17 DETAL

◇ Jordanów, ul. Banacha 14, tel. 758-03 — 9-17 DETAL

□ Kraków, ul. Lwowska 23 DETAL

NAJTAŃSZA W KRAJU

tel. 21-65-40

KRAKÓW ul. Jarłowska 21

UWAGA! BIURA TURYSTYCZNE

Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego
„PZL-Kraków”

UL. WROCŁAWSKA 53

NAWIĄŻE WSPÓŁPRACĘ

w zakresie wykorzystania bazy noclegowej
w obiekcie hotelowym przy ul. Konarskiego 9
w Krakowie

Informacji udziela Dział Administracji tel. 33-18-55 wewn. 341.
g-900

Do wynajęcia SKLEP

przy Drodze Królewskiej
z pełnym wyposażeniem.

Tel. 21-77-25

g-38508

PODKOSZULKI

- gładkie
- z nadrukiem
- z kapturem

ESPADRILE wzmocnione

Bogaty wybór kolorów i
wzorów.

Atrakcyjne ceny.

„QUASI”

Kraków, ul. Smoleńsk 33, tel.
22-12-03.

g-32730

PIERWSZY
INTELIENTNY SYSTEM
PRZECIWWŁAMANIOWY
W CENIE SYSTEMU ZWYKŁEGO

- ◆ dwuletnia gwarancja
- ◆ brytyjska niezawodność
- ◆ bezpłatny katalog

KRAKÓW, TEL. (012) 66 11 56, TELEX 325237

ELBOX Trade

A & B HURTOWNIA ODZIEŻY IMPORTOWANEJ

Mamy zaszczyt i przyjemność zaprosić Państwa od 1 lipca
1991 roku do nowego lokalu przy ul. Zamenhofa 10.
Zapraszamy codziennie od 8 do 16, soboty 8-13.

g-37332

Hurtownia SEMMA poleca

- ☐ odzież dla niemowląt i
dzieci
- ☐ sukienki 0-15 lat
- ☐ podkoszulki, bielizna dla
dzieci i dorosłych
- ☐ koszulki „polo” — męskie
i dla chłopców
- ☐ wyroby pończosznicze

KRAKÓW,
ul. Stoczniewców 3,
tel. 66-91-00 wewn. 31

Zapraszamy:
9-15, soboty 9-13

g-38053

Kraków, Grodzka 4

REGULARNE PRZEWOZY

- ★ Istambul
- ★ Niemcy (35 miast)
- ★ Francja — Paryż
- ★ Włochy

WYCIECZKI I WCZASY

- ★ Paryż
- ★ Stany Zjednoczone
- ★ Chiny
- ★ Malta
- ★ Singapur, Bangkok
- ★ Jugosławia, Grecja
- ★ Hiszpania, Francja

☎ 21-46-31
☎ 21-51-66
☎ 21-52-29

(informacja całodobowa)

Zdrowy Pożywny Środek Odcudzący

Slim-Fast

Absolutna rewelacja na rynku amerykańskim.

Podstawą jest mleko chude. Smaki — truskawkowy, waniliowy,
czekoladowy.

Dystrybucja: Przedsiębiorstwo Hurtowe „Vectra” Kraków, ulica
Przemysłowa 12, tel. 56-13-40 wewn. 36.

M-319

„CONSART”

Kraków, ul.

Moniuszki 50

tel. 12-22-98

Poleca w tym tygodniu:

- ☐ szwedzkie wykładziny podłogowe PCV w cenie 66.000/m²
- ☐ tapety winylowe kuchenne i łazienkowe zmywalne o szeroko-
ści 1 m, imp. Szwecja
- ☐ francuskie tynki polimerowe zmywalne „CREPI”
- ☐ importowane farby emulsyjne a 15.000 zł/kg
- ☐ tapety do malowania „Rauhfaser”
- ☐ fugendbund „CIMSEC” we wszystkich kolorach
- ☐ kleje do fliz „CIMSEC” i tapet „Metylan”
- ☐ imp. płytki ceramiczne od 104.000 zł/m²
- ☐ parapety okienne imp. Austria
- ☐ wykładziny dywanowe, taśma teflonowa do hydrauliki i in-
stalacji gazowych
- ☐ farby i lakiery z 40% bonifikatą przy zakupie 10 opakowań
M-370

POŁĄCZONE HURTOWNIE

Sp. z o.o.

ZAOPATRUJĄ HANDEL I ZAKŁADY PRACY W

■ proszki, mydła, pasty (też BHP), tel. 33-72-41

■ kosmetyki, tel. 33-72-41

■ odczynniki chemiczne, tel. 66-75-95

■ odzież roboczą, tel. 33-71-05

Na życzenie towar dostarczamy własnym transportem.

Kraków, ul. Kamienna 12, tix 0326332 zgo pl
Przyjmujemy towary na skład na umowy lub doraźne zlecenia
UWAGA! W CZERWCU OBNIŻKA CEN!!!
„ZGODA” i już!

K-2499

ISTAMBUL

- 4 dni pobytu
- hotel, wyżywienie, autokar
- cena: 1.250.000 zł

JUGOSŁAWIA — Adriatyk

- 12 dni wczasów nad morzem, wyżywienie, autokar
- cena 2.000.000—2.400.000 zł

WĘGRY — Miskolc

- 2-dniowe wycieczki
- autokar, nocleg
- cena: 200 000 zł

POLSKA —

pensjonaty w górach i nad morzem

- 14-dniowe wczasy
- cena 1.400.000 zł
- kniżka dla dzieci
- Agencja Turystyczna

„SKARPA”

- Nowa Huta, os. Złota Jesień 7, tel. 47-37-71, 48-55-10
- Bytom, tel. 81-70-72
- Sosnowiec, tel. 66-06-75
- Zakopane, tel. 72-05

sg-34693

EKSPRESOWE PRZEJAZDY DO

- Norymbergii
- Monachium (14 godz.)

oferuje EURO-PALM AL. POKOJU 31

Tel. 48-18-52 (9—17)

g-38734

Hurtownia THAI

Kraków, ul. Chałupnika 16, tel. 11-57-11

czynna 8—16, pn.-pt.

poleca

szereki asortyment odzieży tajlandzkiej i inne m. in.:

- ☐ koszulki bawełniane
- ☐ odzież dziecięca
- ☐ slipy
- ☐ skarpetki

ZAPRASZAMY!

g-38274

NACZYNNIA

JEDNORAZOWE

KUBKI — TACKI koronki cukiernicze

44-68-76

g-39173

„FARMINA”

PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO-HANDLOWE

Spółka z o.o. j.g.u. 31-146 Kraków, ul. Długa 48

wraz z Repräsentanzbüro ANILAC

ZAPRASZAJĄ PAŃSTWA

w dniach 2—4 lipca 1991 r. w godz. 9—16 na

WYSTAWĘ

połączoną ze sprzedażą kosmetyków i art. chemii

gospodarczej

produkowanych przez cztery renomowane firmy niemieckie.

Szczegółowe informacje: Biuro Hurtu P.P.H. „FARMINA”

tel. 33-65-91.

Wystawa odbędzie się w Krakowie przy ul. Długiej 48 I p.

(sala konferencyjna).

K-2699

PROFESJONALNE

SYSTEMY ALARMOWE

przewodowe i bezprzewodowe

TOREX sp. z o.o., tel. 12-91-93

g-33107

bator

zaprasza do nowo otwartej hurtowni

PROPONUJEMY M. IN.:

art. piśmienne ■ obuwie letnie ■ mydła w 9 zapachach ■ drobiazgi gosp. domowego

Atrakcją tygodnia — ESPADRILLES i MASKOTKA ALF!

Wszystkie artykuły z bezpośredniego importu.

Sprzedaż wyłącznie hurtowa.

FA „Bator” Kraków, pl. Gen. Sikorskiego 13, III p., pon. —

piątek 9—14.

ZAKŁADY TWORZYW

WIELICZKA, STROMA 16
ciągła produkcja i sprzedaż
FOLII PCV
do próżniowania

- wulkanizacja i produkcja gumy
- teoczki, okładki, skoroszyty
- puszki, pojemniki, wieszaki, skrzynki

Tel. 22-24-15

g-36591

Łóżka piętrowe

i pojedyncze

meble kuchenne

DRZWI KLEPKOWE

LUB KOLOROWE

bezpośrednio u producenta

PPH ZODREW

Kraków, ul. Z. Nałkowskiej

16A, tel. 66-41-43, od 7 do 15

REM-ALP Sp. p.c.

poleca

USŁUGI W ZAKRESIE

PRAC

wysokościowych

- remonty budowli
- malowanie dachów
- mycie okien
- przycinanie drzew
- inne prace

WIELICZKA,

tel. 78-39-47 lub 12-65-64

g-38639

ZABEZPIECZENIA

ANTYKOROZYJNE

STANISŁAW CZUBAK

samochody osobowe

i dostawcze

autoryzacja 126p — FSO

Zakładam wszelkiego typu

nakłola swoje i klienta.

Ceny przystępne!

KRAKÓW-DABIE,

ul. Miedziana 20

Tel. 11-47-80 (9—16)

g-38584

USŁUGI

TRANSPORTOWE

NA KRAJ I ZAGRANICĘ

— MERCEDESY 2—4 t

— VOLVO 24 t

tel. 34-31-24, 33-33-24

g-36479

RADIACYJNE
GRZEJNIKI c.o.

typ holenderski,

1 żebro — 25.000 zł

najtaniej u producenta

„RADIATYM”

Gliwice,

ul. Przewozowa 20,

☎ 31-74-62.,

g-34868

Kurs wakacyjny

AEROBIC

CALLANETICS

gimnastyka odchudzająca

dla pań po 30-tce

i młodzieży

SIŁOWNIA

dla pań i panów

Dla dzieci gimnastyka rekrea-

cyjna

Tel. 21-77-70 (9—17)

AUTOKAR

PRZEWÓZY

W KRAJU I ZAGRANICĄ

Telefon 47-20-16

g-38701

Atestowane Pampersy

„BAMBOLINA”

sprzedaż hurtowa

midi 2.100 zł/szt.

maxi 2.300 zł/szt.

oraz pampersy dla dorosłych

od 3.000 do 5.000 zł/szt.

Poleca firma „Bobas”

— ul. Krowoderska 22 godz.

10—18

— ul. Sucha 15 B godz. 9—16

tel. 66-24-38

Przy zakupie za 5 min zło-

tych 2% rabatu.

g-38542

GABINET

KOSMETYCZNY

Komputerowe

odchudzanie

i modelowanie

sylwetki

KRAKÓW,

pl. Boh. Getta 11

(biurowiec), I piętro pok. 113

tel. 66-40-99 w. 189 (9—12),

66-42-36 (16—18)

D-3220

EXCLUSIVE

carte blanche

tel. 372133 w744
fax 373724

ARCHITEKI

FLEURY-MICHON

POLOGNE SA

poszukuje

LOKALI

SKLEPOWYCH

o pow. 50—100 m²

tel. 44-46-66, 44-95-00 w. 73-75

(8—15), po godz. 15 43-31-56

UWAGA!

Bezpośredni importer

PPH „RAMITA”

poleca:

- ☐ napoje gazowane 1,5 l —
- cena ok. 8.000/butelka
- ☐ jajka i inne artykuły spo-
- żywcze

HURTOWNIA:

Kraków, ul. Cystersów 3A

tel. 11-10-33, fax 11-34-74,

tlx 032 2225

C-1790

Hurtownia EMMKA

Kraków, ul. Szkółkowa 3A

(os. Wieczysta), tel. 11-11-37

poleca:

- ☐ komplet pościeli m. in. ko-
- ra, adamaszek
- ☐ prześcieradła frotte
- ☐ kołdry
- ☐ beciko-kolderki
- ☐ ręczniki
- ☐ chemia gospodarcza

g-38615

Nowoczesne,

estetyczne

OPAKOWANIA

z folii sztywnej

typu „BLISTER”

zamknięte do celów

spożywczych i inne

wykonuje

EURO-PACK

tel. 12-75-87, w godz. 9—12

i po 20 22-53-91, po 20

g-37426

KOMPRES

ZIOŁOWY

wielokrotnego użytku sku-

tecznie pozabawia Cię

— bólu korzonków

— bóli reumatycznych

Do nabycia w Krakowie w

sklepach HERB/APIS, al.

Krajskiego 7, ul. 18 Sty-
cznia 18.

Sprzedaż wysyłkowa, za po-

braniem, prowadzi firma

KAMAL 43-200 Pszczyna ul.

Szczelowiec 23/10. M-419

SKLEP

KOMPUTEROWY

UL. WĘGERSKA

przecznica Limanowskiego

tel. 56-51-57

— Commodore

— Amiga

— IMB

— Atari

— Spectrum

☐ gry i programy użytkowe☐ komputery, peryferia, do-

datki

„DORA VOYAGE”

zaprasza na

10-DNIOWE WZASY

nad Morzem Czarnym:

— ALBENA (Bułgaria) —

hotel, wyżywienie już od

1.350.000 (dla dzieci zniżki)

ORAZ

BELGIA + HOLANDIA

(zakup aut)

2 GIEŁDY + GARAŻE

tylko 1.100.000,—

PRZEJAZDY:

BERLIN, HAMBURG,

SUBOTICA

Kraków, os. Złota Jesień 15 B

tel. 48-06-02, 48-20-22 w. 275

C-1829

PRZEDSIĘBIORSTWO

HANDLOWE

KRAKÓW, ul. ZABŁOCIE 22,

☎ 56-30-27

FILIA „As-LINE”

oferuje w sprzedaży hurtowej:

● KOSMETYKI ● CHEMIE GOSPODARCZĄ ● PREZER-

WATYWY (znanych firm zachodnich) —

w ciągłej sprzedaży 400 pozycji

Oferujemy również w ciągłej sprzedaży

● RAJSTOPY: maxi I gat. — 7800, II gat. — 6400

midi I gat. — 5100, II gat. — 5300

midi II gat. — 4500, mini I gat. — 4500

● PODKOLANÓWKI: I gat. — 2500-2750, II gat. — 2200

● SKARPETKI: 1900

● KONFEKCJA TURECKA — ceny jak w Istambule

Zapewniamy bezpłatny transport

Zapraszamy codziennie 9 — 18, sobota 9 — 14

Wszystkim, którzy brali udział w uroczystościach pogrzebowych i byli z nami w ciężkich chwilach po stracie

ś.p. MIROSLAWA MAJA

a w szczególności Dyrekcji, Pracownikom Działu Eksportu i Związkom Zawodowym PBP „Budostal-3” za ofiarą pomoc i zaangażowanie, oraz Znajomym, Sąsiadom i Rodzinie, składamy serdeczne podziękowania, oraz wyrazy głębokiej wdzięczności.

RODZICE, NARZECZONA,

SIOSTRA, SZWAGIER i SIOSTRZENIE

Msza św. żałobna za duszę

ś.p. dr BOLESŁAWA CZUCHAJOWSKIEGO

ostatniego przedwojennego Prezydenta Krakowa w 50 rocznicę Jego męczeńskiej śmierci w Oświęcimiu, zostanie odprawiona msza św. w kościele SS Norbertanek na Salwatorze, w środę 3 lipca o godz. 9 o czym zawiadamiają

SYN, SYNOWA, WNUKI i SIOSTRY z RODZICAMI

UNIVEX®

CO LTD

do nabycia w naszych sklepach:

ELEKTRONICZNE

BANKI DANYCH

64 KB od 1.690.000,—

32 KB od 790.000,—

KAMERY VIDEO

SONY®

od 11.490.000,—

na wakacje z kamerą video!

NIEMIECKA FIRMA

PFAFF

NOWOŚĆ

W LEASINGU I ZA GOTÓWKĘ

● MASZYNA DZIEWIARSKA

- dwupytowa z komputerem
- zmieniacz 4-ch kolorów
- 660 gotowych wzorów
- możliwość programowania własnych wzorów
- 160 technik dziewiarskich

DLA WSZYSTKICH KUPUJĄCYCH U NAS

ZAPEWNIAMY ZBYT ICH WYROBÓW

PONAJTO OFERUJEMY

- hafciarki z

KOLEŻANCE
HELENIE
CHRUŚCICKIEJ
składamy wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci
MATKI
Dyrekcja Okręgowa
Drog Publicznych
w Krakowie
koleżanki i koledzy

KOLEŻANCE
LUCYNIE PROĆ
wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci OJCA składają
Dyrekcja,
NSZZ „Solidarność”,
koleżanki i koledzy
Biura Projektów
Budownictwa Komunalnego
w Krakowie

PRACA
ZATRUDNIĘ murarzy, tynkarzy, posadzkarzy. Tel. 33-11-22, wewn. 117.

KUPNO
OBRAZY, meble stylowa, antyki. — 22-26-32. g-31095
ANTYCZNE lampy, zegary, zegarki kieszonkowe itp. — kupię. — Tel. 12-53-75. g-37264
OBLIGACJE kupię. 37-90-95. g-35828

SPRZEDAŻ

OVERLOCK 5-nitkowy sprzedam. tel. 33-05-72. M-422
MIKROWELLE TEC 2 200 000, wirówkę sprzedam. Tel. 37-48-33. M-413
KREGI betonowe, dachówki oferuję betoniarńia. Tel. 48-35-12. C-1618
126P, 1989. 34-45-59 po 17. C-1707
SPRZEDAM 3 monety z Papietnem. Niepolomice, tel. 265 po 20. C-1720
A B hurtownia odzieży importowanej ul. Bonifratska 1 — zaprasza codziennie godz. 8-16, soboty 8-13. g-28250

NAUKA

NAJTANIEJ IBM, 66-25-22, wewn. 286. g-35756

LOKALE

POSREDNICTWO — Chmura, pl. Szczepański 8. tel. 21-23-62, wewn. 217.
MIESZKANIE do 40 m² w Krowodrzy kupię tel. 33-05-72. M-421
POSREDNICTWO — Chmura — pl. Szczepański 8. tel. 21-23-62, wewn. 217, czynne codziennie. g-33117
STRYCH do adaptacji kupię, 21-28-63, wieczorem. g-35427
POSREDNICTWO — wynajmowanie. 48-51-38.

NIERUCHOMOŚCI

FIRMA pośrednicząca Ew-Mar (kupno, sprzedaż, zamiana, wynajem lokali, domów, parcel, mieszkań). Firma ta sprzedaje pieczarkarnię. Tel. 11-21-58.
SPRZEDAM działkę rekreacyjną w Rożnowie. Wiadomości: Che mek, tel. 621-20. g-36625
SPRZEDAM działkę budowlaną 32 ary w Siedziejowicach K. Wieliczki J. Smęder, Siedziejowice 27.

USŁUGI

CYKLINOWANIE. 11-38-10.
DODATKOWE drzwi — montaż. Kraków, 12-20-62. g-27558
MONTAŻ i sprzedaż boazerii, 44-42-08, 44-60-45. g-32942
ANTENY montaż, 44-70-97. g-26539
MONTAŻ boazerii, 34-50-86. g-32943
ELVID — przestrajanie TVC na pal/secam. Wyjścia audio-video u Klienta. Tel. 66-83-65, (9-18). g-32483
„DOMATOR” — tapicerka drzwi, zabezpieczenia. 56-44-35. D-3586
ZALUŻE srebrzyste, kolorowe. 56-44-35. D-3583
VIDEOPILLOWANIE — 21-38-75.
„FORD” — zamki, tapicerki, drzwi harmonijkowe, 37-89-81. g-38097
BUDOWY, remonty wykona Firma. Tel. 44-16-13, wieczorem. g-36562
SPÓŁKA z o. o. „Al-Trans” świadczy usługi transportowe na terenie kraju i poza granicami. 21-53-86.
FLIZOWANIE. 22-25-38. g-35480
VIDEOPILLOWANIE, czyszczenie dywanów. Tel. 66-91-20. g-33405

DOMOFONY — 21-76-34. Jg-28238

MALOWANIE — rachunki. Tel. 66-62-14. g-34953

ALARM przeciwwłamaniowy w autoryzowanej firmie. Tel. 11-68-12, godz. 10-13. K-2572

SZYLDY, plansze, reklamy. 31-49-36, wieczorem. g-35174

OKAPY, zamki, tapicerki, drzwi harmonijkowe tel. 66-42-80. D-3380

MONTAŻ boazerii — wystroje wnętrz 43-15-88. C-1636

USŁUGI elektryczne, hydrauliczne, naprawa pieców gazowych. Tel. 47-02-50. g-31044

LAMELE — pionowe zastony, obrotowe zamówienia tel. 68-42-80.

MONTAŻ anten — Hosaja, 47-23-90. g-38737

SPRZĄTANIE i mycie okien. Tel. 43-44-97, wieczorem. g-34398

VIDEOPILLOWANIE. 66-44-32. g-35819

PRZESTRAJANIE — ORTV, magnetowidy — fonia, secam/pal u Klienta, naprawy tel. 21-23-35 Bosacka 7.

VIDEOPILLOWANIE. 21-76-34.

AUTOALARMY, radia — montaż. Ul. Halicka 3 (równoległa do Starowińskiej). g-36188

„SEYFO” — zabezpieczenia, tapicerki drzwi — 36-96-32.

ANTENY instaluję. 48-56-60. g-36642

KRATY wykonuję. 44-67-45. C-1620

TAPICERKA, zabezpieczenia drzwi „Omega” tel. 12-02-20. D-3413

DOMOFONY „Fonel”. 11-80-51, 33-80-52. C-1757

MALOWANIE, tapetowanie, sprzątanie, remonty, tel. 55-61-29. D-3345

DEZYNSEKCJA 48-35-96. C-1690

SPRZĄTAMY wszystko „ASAB”. 11-27-04. Jg-27976

„TAURUS” — fachowe naprawy telewizorów kolorowych w domu Klienta. Tel. 44-32-38. g-36250

NAPRAWA pralek automatycznych Kumala, tel. 37-62-14. g-37012

VIDEOPILLOWANIE, limuzyna. 33-67-22. g-34643

INSTALACJE elektryczne, odgromowe, pomiar, domofony. Tel. 37-77-60. g-33840

DYWANWAP — tapicerka, czyszczenie. 37-17-84. g-33904

VIDEOPILLOWANIE „Saba”. 33-34-48. g-34244

BOAZERIA, pawlacz — montaż. 43-09-63. g-36931

VIDEOPILLOWANIE. Tel. 43-42-17. g-37039

ROBOTY stolarskie, malarskie, 22-40-37. g-35153

KRaków, ul. Natansona 26, tel. 33-05-60. Pracownia tapicerska — wykonuje usługi renowacji mebli wsp. lżejszych i stylowych — siedzenia lotnicze do samochodów — pokrowce. g-31179

INSTALACJE elektryczne — tania. 55-91-29. D-3547

ODBIORCÓW złomu, metali kolorowych poszukuję. 21-76-34.

ZALUŻE srebrne, kolorowe 56-44-35.

ALARMY — mieszkania, sklepy — montaż porady. Tel. 22-93-40, wieczorem. g-28299

ZABEZPIECZANIE drzwi, zamki, drzwi harmonijkowe Tel. 55-70-12

EKSPIESOWE zabezpieczanie drzwi montaż zamków, tapicerki, drzwi harmonijkowych poleca fiński (roczna gwarancja) ul. Długa 63 tel. 56-02-78 (8-18). D-3539

CIESLI — zbrojarzy — murarzy — zatrudni spółka „Fronton” Kraków, ul. Augustiańska 28, tel. 56-34-37.

ZABEZPIECZANIE, wyciszanie drzwi, zamki „Tempo” 22-54-30.

DOMOFONY 21-76-34. sg-27907

ROŻNE

MADRYT, Barcelona, Paryż, Bordeaux, Lyon, Montpellier, Wiedeń — wizowanie, przejazdki, wycieczki oferuje „Iberteam” Nowa Huta, Centrum B 8, 44-22-31. g-38662

QUEENSPORT. Produkcja — sprzedaż — wypożyczalnie rusztowań warszawskich. Komisy materiałów budowlanych, płyty stropodachowe betonowe 6 m X 1,6 m, 6 m X 2,2 m. Łęg, Niepolomicka 54. g-33767

UDZIELANIE pożyczek „Lombard” Kościuszki 17. Tel. 21-80-59.

Wykonywanie
IZOLACJI RUR
centralnego ogrzewania
Tel. 66-29-39
g-38794

KOLEKCJA
UNIKATOWYCH
SUKIEN SŁUBNYCH
znanych projektantów
oraz
JEDWADNE KREACJE
lata 91
elegancie, z fantazją, chłodne jak kieliszek szampa
proponuje
Galeria Ubioru
„IMAGE”
NOWY SĄCZ
ul. Jagiellońska 7 (oficyna)
z-28049

REGULARNE
PRZEWOZY
— RFN
— FRANCJA
— BELGIA
— ubezpieczenia samochodów i osób
„EURO-PALM”
AL. POKOJU 81
TEL. 48-18-52 (9-17)
g-38739

Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego „BUDOSTAL-1”
oferuje do sprzedaży szeroki asortyment
WYROBÓW HUTNICZYCH:
☐ blachy czarne, ocynkowane i trapezowe
☐ stale kształtowe
☐ stal zbrojeniową
CENY DO UZGODNIENIA
Telefon 47-09-20, 47-07-00 wewn. 38, 39
NOWA HUTA, OS. BOHATERÓW WRZEŚNIA 80
K-2676

RADA NADZORCZA
Zjednoczonej Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej „PIAST” w Krakowie, ul. Kazimierza Wielkiego 67,
ogłasza konkurs na członków Zarządu,
w tym prezesa zarządu spółdzielni
Celem konkursu jest wyłonienie spośród członków spółdzielni nieetatowego zarządu kierującego działalnością spółdzielni i pracą jej dyrektora.
Kandydaci na członków zarządu lub prezesa zarządu spółdzielni powinni przedstawić:
— deklarację o gotowości podjęcia pracy w zarządzie spółdzielni na czas nieokreślony:
a) nieetatowo, na podstawie umowy zlecenia, za wynagrodzeniem w postaci ryczałtu
b) w niepełnym wymiarze czasu pracy (określając pożądaną przez nich wymiar czasu pracy)
— zarys koncepcji przyszłości spółdzielni, oraz postulowanych zmian w jej strukturze i działalności (do 2 stron maszynopisu)
— kwestionariusz osobowy ze zdjęciem
— życiorys
— odpisy dyplomów lub świadectw potwierdzających wykształcenie lub kwalifikacje specjalistyczne
— opinie z ostatniego miejsca pracy
— informacje lub odpisy dokumentów świadczących o doświadczeniu kandydata w pracy w spółdzielczości, zwłaszcza w spółdzielczości mieszkaniowej.
Oferty wraz z dokumentami należy składać w zaklejonych kopertach z napisem „konkurs” w Sekcji Pracowniczej ZSBM „Piast” w Krakowie, ul. Kazimierza Wielkiego 67, w terminie do 30 dni od daty ukazania się ogłoszenia.
Tamże można uzyskać odpis uchwały Rady Nadzorczej o ogłoszeniu konkursu lub inne pożyteczne informacje.
Dokonując wyboru członków zarządu, w tym prezesa zarządu spółdzielni, Rada Nadzorcza udzieli preferencji członkom spółdzielni legitymującym się:
— wykształceniem ekonomicznym lub prawniczym
— praktyką w spółdzielczości, zwłaszcza spółdzielczości mieszkaniowej, oraz znajomością prawa spółdzielczego
— doświadczeniami w pracy na stanowiskach związanych z kierowaniem zespołami pracowników.
K-2696

OGŁASZAMY NABÓR
do Pomaturalnego Studium Sekretarskiego
(TO NIE KURSY LECZ SZKOŁA
sygnowana przez Ministerstwo Edukacji Narodowej)
ORGANIZATORZY:
— dr Małgorzata Jantos
— Instytut Przemysłowo-Handlowy im. M. Dzielskiego (fundacja Krakowskiego Towarzystwa Przemysłowego)
☐ Studium jest roczną szkołą (dwusemestralną), zawodową, dla absolwentów szkół średnich (wymagana matura). Wiek kandydata nie może przekraczać 27 lat.
☐ Studenci uczestniczą w wykładach i ćwiczeniach DO POŁUDNIA (około 36 godzin tygodniowo).
☐ Studenci płać miesięczne czesne. Przy wysokiej średniej w nauce w drugim semestrze można uzyskać zniżkę czesnego.
☐ Studenci w trakcie drugiego semestru mają możliwość:
— zdawania egzaminu państwowego z języka obcego,
— zdobycia weryfikacji w pisanu na maszynie i stenografii,
— zdobycia prawa jazdy,
— ubiegania się o zagraniczne stypendium w szkole o tym samym profilu.
☐ Obowiązuje egzamin wstępny z języka obcego (angielski, niemiecki lub francuski), który odbędzie się 2 września 1991 roku w siedzibie Krakowskiego Towarzystwa Przemysłowego przy ul. Starowińskiej 13.
— Studium współpracuje ze szkołami we Francji, Niemczech i Szwajcarii.
BLIŻSZE INFORMACJE: Krakowskie Towarzystwo Przemysłowe ul. Starowińska 13, 31-038 Kraków, tel. 21-98-53, 21-72-93. g-35047

Hurtownia Art. Spoż. i Przem. „STACH”
Kraków-Opatkowice, ul. 9 Maja 11, tel. 66-48-65, tix 32 52 37
oferuje:
☐ szybkoschnące kleje zachodnie, 3-40 min, wodoodporne
☐ akumulatory sucha ładowane, gwarancja 2 lata, 44, 60, 66, 88 Ah
☐ parkiet, tarcice, deski podłogowe, boazerie, schody
☐ telexy firmy Siemens — 12.000.000 zł
sprowadzi
— na życzenie własnym transportem każdy towar z Niemiec, Austrii, Szwecji
K-2697

ROLNICZA SPÓŁDZIELNIA W FILIPOWICACH
p-ta 32-065 Krzeszowice, tel. 209-61
OFERUJE DO WYKONANIA
roboty ślusarsko-sprawalnizno-montażowe
ORAZ
kompleksowe roboty remontowe
NA BOCZNICACH KOLEJOWYCH
Dysponujemy własnymi brygadami wyposażonymi w niezbędny sprzęt do wykonywania w/w robót.
Gwarantujemy wysoką jakość wykonywania prac i konkurencyjne ceny.
K-2670

HURTOWNIA DHU „ZACISZE”
Kraków, ul. Fredry 32, tel. 66-02-03
poleca szeroki asortyment
WYROBÓW CHEMII GOSPODARCZEJ
oraz
KOSMETYKI
— proszki: „E” — 5.000 zł
„Lanza” — 12.800 zł
— płyn „Ludwik” — 5000 zł, płyn „Wofalor” — 14.000 zł
ZAPRASZAMY od 8 do 16, w soboty do 13
g-38819

PKS Zakład Obsługi w Krakowie
nawiąże współpracę w zakresie przewozów międzynarodowych z posiadaczami pojazdów o ładowności 24 ton — pojazdy uniwersalne i chłodnie.
Tel. 11-24-35, 11-63-96
g-38702

Policgraficzna Spółdzielnia Inwalidów, Kraków ul. św. Agnieszki 1 tel. 22-96-80, 22-53-69
przyjmuje zamówienia
i wykonuje wszelkie prace:
introligatorskie, policgraficzne, pieczętkarskie, pudełkarskie, papiero-przetwórcze, ostrzenie i szlifowanie noży introligatorskich oraz wykrojniki w skleje. Konkurencyjne ceny, krótkie terminy.

Posiadamy do wynajęcia
BUDYNEK PIĘTROWY
o powierzchni 106 m² zlokalizowany Kraków-Płaszów, ul. Grodzka 95, Tel. 56-21-45.
g-38189

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Oddział w Krakowie
ZATRUDNI NATYCHMIAST
ELEKTRONIKÓW
Pożądana praktyka w zakresie technik cyfrowych.
Zgłoszenia osobiste w Dziale Technik Pomiarowych i Systemów Łączności IMGW, Kraków ul. Borowego 14. Dojazd autobusami nr 102, 134, 252 i „B” (w kier. Woli Justowskiej).
K-2685

● Flizy, terakota (również mrozoodporna)
● Klej do fliz, masa do fugowania
FORTUNA UNIFOOD SA Kraków, ul. Plk. Dąbka 10 (magazyn Materiały importowane, niskie ceny poleca w godz. 10-17 KLMB — Rybitwy). Tel. 55-15-31, 55-15-33, wewn. 43.
Zapraszamy!
g-37016

Okręgowe Przedsiębiorstwo Przemysłu Zbożowo-Młynarskiego w Krakowie
OFERUJE DO SPRZEDAŻY HURTOWEJ I DETALICZNEJ
PRZETWORY ZBOŻOWE
■ MAKI ■ KASZE ■ PŁATKI OWSIANE ■ OTREBY ■
Maki rynkowe pakujemy w estetyczne 1 kg. opakowania. Zapewniamy wysoką jakość przetworów i konkurencyjne ceny. Na zakup zapraszamy do młynów „Wieczysta” Kraków, ul. Ładna 27, tel. 11-41-36 i Wieliczka, ul. Narutowicza 47.

DZIENNIK POLSKI
31-072 Kraków,
ul. Wielopole 1, II p.
Wydawca: Wydawnictwo Jagiellońskie S.A. Prezes Zarządu: ZBIGNIEW PEŁKA, tel. 22-07-12 Redaktor naczelny: CZESŁAW T. NIEMCZYŃSKI. Telefon: Sekretariat Redakcji: 22-28-98 (od godz. 17, 11-16-77) Dział Miejski: 22-87-25 Dział Łączności z Czytelnikami: 22-95-92 Dział Sportowy: 21-45-72 (od godz. 18, 11-91-11). Redakcja Nocna: 11-15-22, centrala: 22-76-88. Oddziały redakcyjne: 33-300 Nowy Sącz, ul. Narutowicza 6, tel. 204-49, 33-100 Tarnów, ul. Krakowska 12, tel. 21-35-20. Redakcja zastrzega sobie prawo skracania artykułów i korespondencji oraz opatrywania ich własnymi tytułami. Artykułów nie zamówionych redakcja nie zwraca. Ogłoszenia przyjmuje Biuro Reklam i Ogłoszeń, 31-007 Kraków, ul. Wiśna 2, tel. 22-70-89 (za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada). Druk: Krakowska Drukarnia Prasowa, Kraków, al. Pokoju 3.

SPORT ■ SPORT ■ SPORT ■ SPORT ■ SPORT ■ SPORT ■ SPORT ■ SPORT ■

Zagłębie i Stal pozostały w I lidze

Wczoraj odbyły się rewanżowe mecze barażowe o prawo gry w I lidze piłkarskiej. Zwycięzcy w nich mielić miejsce i (karnymi) osnowiczanie, zapewniając sobie ponownie miejsce wśród najlepszych zespołów w kraju.

STAL Mielec — Miedź 3:0 (1:0). Bramki: Tulacz (8), Jedraszczak (50), Fedoruk (67). Mielczanie w Legnicy ulegli rywalom 1:3. Na własnym boisku zdołali jednak odrobić straty. O ich sukcesie rozstrzygnął gol Fedorka.

Jagiellonia — ZAGŁĘBIE Sosnowiec 0:2 (0:2, 0:1). Bramki: Mandrysz (29), Wykurz (68). Rzut karny: 2:4. Gospodarze, którzy wygrali w Sosnowcu 2:0, tym razem sprawili zawód swoim kibicom. Dodajmy, że czerwoną kartkę otrzymał Mandrysz.

★

A oto wyniki pierwszych barażowych spotkań (oprócz meczu w Krakowie) o prawo gry w II lidze: Hutnik — Gwardia Warszawy 1:2 (1:2), Korona — Ostrovia 3:0 (1:0), GKS Jastrzębie — Moto Jelec 0:0, Wisła Płock — Błękitni Stargard 2:0 (1:0), Ursus — Olimpia Elbląg 1:0 (1:0).

Lechia wśród rywali krakowian

PZPN dokonał dziwnego wyboru (losowanie?) tworząc niezwykle silną półfinalową grupę piłkarskich mistrzostw juniorów.

W Zabrzu a konkretnie na boiskach w Biskupicach i Pogoni Zabrze grać będą nie tylko Górnik Zabrze, Piast Nowa Ruda i Cracovia, ale także z północy kraju — Lechia Gdańsk. Innymi słowy na tym sześciu rozgrywek dojdzie do spotkania obrońcy tytułu mistrzowskiego — Cracovii z wicemistrzem — Lechią.

A oto terminarz gier (6 lipca): Górnik Z. — Cracovia na stadio-

"Przespali" trzy kwadranse

CRACOVIA — RADOŚĆ 1:1 (0:1). Bramki: Wrześniak (54 karny) — Baćmaga (18). Sędz. K. Anderwald z Opola. Widzów ok. 8 tys. **CRACOVIA:** Hołcher — Duda, Owca (43' Leśnowolski), Kubik — Gruszka (43' Owca), Węgiel (77' Marchewski), Hajduk, Wrześniak, Depa — Czarnik, Rząsa.

Krakowianie nie wykorzystali atutu własnego boiska, tracąc punkt w pierwszym meczu barażowym o awans do II ligi. W spotkaniu tym widać było brak ogrania młodych zawodników gospodarzy. Wykorzystali to rutyniarze z Radomia i po trzech pierwszych kwadransach prowadzili 1:0 po bramce, która wyraźnie obciąża konto tercetu obronnego gospodarzy. Po kornierze nieatakowany Jurkowski zdołał przejąć piłkę i przekazać ją do Baćmagskiego, który też bez asysty rywali strzelił precyzyjnie w róg bramki. Utrata gola zdepymowała krakowian. Osamotniony duet Rząsa — Czarnik bezskutecznie próbował sforsować szczytny blok obrony gości.

Po zmianie stron krakowianie ambitnie rzucili się do ataku. Napastnicy otrzymali wreszcie wsparcie drugiej linii, bowiem od 43 min. występował w niej Owca, za którego rolę stopera przejął udanie Leśnowolski. Dobrze też grała prawa strona krakowian: Węgiel i młodzieńcy Duda. Obaj często siali zamieszanie w obronie gości. Między innymi w jednej akcji został dwukrotnie nieprawidłowo powstrzymany, najpierw przez Prockiego, a później przez Baćmagę. Dopiero wtedy sędzia odgwiżdżał faul, wskazując na „jedenastkę”. Wykorzystał ją Wrześniak i Cracovia uratowała punkt przed śródowym rewanżem w Radomiu.

Owszem, w dwóch ostatnich kwadransach ataki gospodarzy trwały niemal non stop, ale brakło trochę szczęścia po dośrodkowaniach i strzałach, a ponadto świetnie bronili Minda. Obok niego w Radomiu bardzo dobrze grali pomocnicy: Nowicki i Kozieł. W Cracovii poza wspomnianym tercetem podobali się Czarnik i Rząsa.

Ze straty punktu musimy wyciągnąć wnioski — powiedział po meczu trener JANUSZ SPUŁO. — Kwestia awansu rozstrzygnie się w Radomiu i bynajmniej nie stoimy na straconej pozycji. (JAF)

Zwycięstwo lubinian w Pucharze Intertoto

W sobotę rozpoczęły się piłkarskie rozgrywki o Puchar Łańca (Intertoto). Nasz futbol w tej imprezie reprezentuje tylko jeden zespół: mistrz kraju Zagłębie Lubin.

W swym pierwszym meczu Zagłębie Lubin wygrało u siebie z IFK Norrköping (Szwecja) 2:1 (1:0). Bramki: Olszowski (21), Górka (73) — Andersson (78).

Gospodarze wystąpili bez Kulawy (przebywa we Francji) i Jęzera (jest na testach w Turcji) natomiast z Bako, który wrócił z zagranicznych testów. Do przerwy przeważali lubinianie, potem gra się wyrównała.

Sposób na kryzys?

Landryniki i piłka

sportową, grill-bar. Za dwa miesiące chce otworzyć chińska restauracja w centrum Wieliczki. W ubiegłym roku jego firma miała 58 mld zł obrotu, a w tym roku do czerwca prawie 200 mld zł. Na cele sportowe Kowalski przeznacza miesięcznie 50 mln zł, na co składa się m. in. zakup sprzętu, transport zawodników na mecze, opłaty trenerów.

Plany na przyszłość są ambitne. Kowalski chce wybudować w Węgrcach kompleks sportowo-rekreacyjny. Pod jednym dachem mają się znaleźć hala z trybunami na 1500 miejsc, boiskami do siatkówki i koszykówki, kortem

tenisowym, basenem i sauną, oraz hotel na 40 miejsc. Rozpoczęcie budowy zaplanowano na jesień br. Zakonczenie — za dwa i pół roku. Wstępny koszt tej inwestycji szacowany został na 18 mld zł. Sześć „Landropolu” ma już oddalone 12 mld zł. Wykonawców szuka w... Austrii, dokąd posłał ostatnio swego przedstawiciela.

W Węgrcach w minionym sezonie świetnie grał Kazimierz Kmiecik. Być może jego partnerem w drużynie będzie... Janusz Kudysa. Zawodnik Zagłębia Lubin jest spokrewniony ze sponsorem Węgrczanki. Wybiera się wprawdzie do Norwegii, ale jeśli wyjazd nie dojdzie do skutku ma się zająć w Węgrcach. Grałby w piłkę i pomagał szefowi „Landropolu” w prowadzeniu firmy. Kowalski ma ambicje odbudowania sportu wiejskiego. Chce stworzyć młodzież jak najlepsze warunki do treningu i wypoczynku. Nie myśli jednak tylko o sporcie. Pomaga także szkole w Węgrcach i Domowi Dziecka w Nowym Sączu. (JEF)

— Od zakończenia rozgrywek w piłkarskiej ekstraklasie minęło półtora tygodnia. Jak Pan ocenia — już bez emocji, na spokojnie — piątą lokatę Hutnika?

— Jako bardzo wysoką. Nie mogę powiedzieć czy trafiliśmy na słabą ligę i dlatego zajęliśmy taką pozycję. Przed beniaminkiem stawia się zwykle założenia, żeby nie spaść z ligi. Po pierwszej rundzie byliśmy bardzo wysoko (na fotelu wicelidera — przyp. J. F.) i musieliśmy podnieść poprzeczkę. Chcieliśmy zająć miejsce na podium. Prawdopodobnie odnieśliśmy sukces, gdybyśmy mieli bardziej udany start w tej rundzie. Ten nam jednak nie wyszedł.

— Co było tego przyczyną?

— Od początku przygotowań trwały przepychanki między zawodnikami a zarządem odnośnie kontraktów. Były problemy z uzgodnieniem klubowego regulaminu. W meczu z Wisłą brakło nam szczęścia. Zespół po pierwszej od dłuższego czasu przegranej na własnym boisku zalał się, czego efektem była porażka z Zawiszą i słaby mecz z Zagłębiem Sosnowiec.

— Później było nieco lepiej...

— Środek fazy wiosennych rozgrywek był dla nas udany. W meczach wyjazdowych nabrał się do co traciliśmy u siebie. Porażka z Lechem wyeliminowała nas jednak ze ścisłej czołówki.

— W wielu spotkaniach Pana drużyna grała mocno osłabiona.

— Spowodowały to czerwone kartki (Węgrzyn, Kowalik) i kontuzje (Sermak, Popczyński, Węgrzyn, Waligóra). Niezbyt mocna takawa rezerwowanych sprawiła, że praktycznie nie było kim zastąpić tych graczy.

— Jak walory swych podopiecznych podkreślił Pan szczególnie?

— Zadolony jestem ze stylu gry zespołu. Udało się im w trudnych sytuacjach wykazywać dużą odwagę i odwagę. Wszyscy zawodnicy z podstawowego składu, z wyjątkiem bramkarza, zdobywali gole. Próbowali grać w sposób widowiskowy i skuteczny. Byli drugim zespołem pod względem ilości strzelonych bramek.

— „Hutnicy” grali odważnie, ofensywnie. Bardzo podobali się w meczach wyjazdowych,

Nie możemy grać tak radośnie...

(Rozmowa z trenerem Władysławem Łachem)

— Najlepszy mecz Hutnika w sezonie? — Na wyjeździe z Katowicami (3:2). — A najgorszy, najsłabszy? — U siebie z Motorem (2:4). — Prosimy o kilka indywidualnych cenzur. Najpierw bramkarza...

— Jestem zadowolony z Tyrry, mimo że miał parę potknięć. Wiedział, że tylko na niego możemy liczyć (drugi bramkarz jest wyraźnie słabszy — przyp. J. F.).

— Jak Pan ocenia obrońców?

— Zdecydowanie najroźniej grali Koźmiński i Walankiewicz. Nie mam zastrzeżeń jeśli chodzi o ich grę ofensywną i defensywną. Mam je natomiast do gry środkowych obrońców: Węgrzyna i Wesolowskiego. Dużo bramek traciliśmy po akcjach w środku pola...

— Pana opinia o pomocnikach?

— Sermak nie mógł grać na wysokim poziomie ze względu na kontuzję i chorobę w okresie przygotowawczym. Jego gra jednak w niektórych meczach decydowała o postawie linii pomocy. Zadolony jestem a

▲ **MADRYT.** Podczas miotyngu w La. Dasko (ZSRR) uzyskał w biegu na 5000 m świetny wynik 13.16,73 min. ▲ **SWIDNICA.** W kolarskich MP zwyciężył M. Leśnowolski (WDK Bydgoszcz) przed Sikorą i Jamińskim (obaj Dolmel Wrocław).

SPRINTEM

▲ **FLORENCJA.** W meczu światowej ligi siatkarki Włochy wygrały z ZSRR 3:2.

▲ **KILLARNEY.** Mistrzem Europy w brydżu sportowym została Wielka Brytania, która wyprzedziła Szwecję i Polskę.

▲ **AUCKLAND.** Samochodowy rajd dookoła Nowej Zelandii wygrał Sains (Hiszpania).

Zremisowała z mistrzem

W Warszawie gościł szachowy mistrz świata Garri Kasparow (ZSRR). Wczoraj rozegrał on symulację na 23 szachownicach. Wygrał 21 partii, a 4 zremisował, m. in. z Czesławą Grochot z Krakowa.

Lekkoatletyczne PE dla ZSRR

Przez dwa dni we Frankfurcie nad Menem odbywały się lekkoatletyczne zawody o Puchar Europy. Wzięło w nim udział po 8 dziewczyn i mężczyzn. PE zdobyły (w obu klasyfikacjach) ekipy ZSRR.

Nasza żeńska reprezentacja zajęła szóste miejsce (panowie nie startowali) i zapewniła sobie dalszy pobyt w grupie „A”.

Po pierwszym dniu zawodów w konkurencji kobiet prowadził ZSRR, a w konkurencji mężczyzn Wielka Brytania. Brytyjczycy ustanowili swoisty rekord: wygrali wszystkie konkurencje biegu jednego dnia. Byli też najszybsi w sztafecie 4 × 100 m, ale zostali zdyskwalifikowani za przekroczenie strefy zmian, tracąc cenne punkty.

W sobotę najwyższe miejsce z Polek zajęła Patla, która w rzucie oszczepem była czwartą (58,72). Piątą lokatę zajęły: Rydz w biegu na 800 m (2.01,98 min), Kilińska na 400 m (52,30) i Danilczuk w pchnięciu kulą 13,01 m. Specjalizująca się w maratonie Panfil-Gonzales wystartowała w biegu na 3000 m zajmując szóste miejsce (8.55,74 min.).

Z piłkarskich boisk...

W Madrycie odbył się finałowy mecz o Puchar Hiszpanii, w którym Atletico Madryt pokonał Real Majorke 1:0 (0:0, 0:0). Bramka: Santa Elena (110). Był to już siódmy triumf Atletico w krajowych rozgrywkach pucharowych. Przez całą noc trwała w stolicy wielka feta kibiców tej drużyny.

W USA rozpoczął się turniej CONCACAF Gold Cup. Oto wyniki pierwszych spotkań: Honduras — Kanada 4:2 (3:0), Meksyk — Jamajka 4:1 (2:1), Kostaryka — Gwatemala 2:0 (2:0), USA — Trynidad i Tobago 2:1 (0:0).

DUŻY LOTEK

Los. I: 9, 14, 17, 20, 39, 41
Los. II: 10, 21, 33, 36, 41, 42

„Plavi” po raz piąty mistrzami Europy

7 miejsce koszykarzy

W sobotę w Rzymie zakończyły się mistrzostwa Europy w koszykówce mężczyzn. Na najwyższym podium stanęła Jugosławia, „Srebrni” zdobyli Włochy, a „brąz” Hiszpania. Polska zajęła 7 miejsce.

POLSKA — BULGARIA 90:86 (42:42). Najwięcej punktów zdobyli: Zieliński 23, Duda i Królik po 16, Wójcik 14 — Amirkow i Mladenow po 22.

Stawką tego meczu była siódma lokata. Nasz zespół bez niedysponowanego Zeliga. Rolę lidera przejął 21-letni Zieliński. On i jego koledzy zagrali poprawnie. Polacy przez większą część meczu mieli przewagę i okazali się minimalnie lepsi od bazującej na sile i warunkach fizycznych swych obrońców drużyny Bu-

garii. Pięciokrotnie celnymi rzutami za 3 punkty popisał się Królik.

A oto wyniki pozostałych, decydujących spotkań:

Finał: Jugosławia — Włochy 88:73 (48:41). Najwięcej punktów zdobyli: Radja 23, Kukoć 20 —

Pessina 14, Fantozzi i Pittis po 12. „Plavi” zagrali znakomicie i po raz piąty zdobyli „złoty” ME. Włoska publiczność już po kilku minutach nie miała złudzeń, kto jest lepszy i oklaskami nagradzała wspaniałe zagrania Kukoca, Divaca i ich kolegów. Dodajmy, że ekipę Jugosławii musiał opuścić zawodnik ze Słowenii, Dzwoc, gdyż otrzymał zakaz występowania w reprezentacji (telegram w tej sprawie nadesłał minister sportu Słowenii).

Mecz o III miejsce: Hiszpania — Francja 101:83 (51:38). Najwięcej punktów zdobyli: Marton 26, Villacampa 25 — Ostrowski 19, Rigauda 17.

Mecz o V lokatę: Grecja — CSRF 95:79 (53:39). Najwięcej punktów zdobyli: Galis 37, Yanakis 18 — Okac 15, Kamenik 13.

NA KORTACH WIMBLEDONU

Lendl w strachu!

(Oglądane w TV RTL). Wreszcie można było rozegrać zaległe partie tenisowego turnieju wimbledońskiego. Tłumy ludzi ogładywały pojedyńki na wszystkich kortach. Największe emocje towarzyszyły pojedyńkowi Czechosłowaka — Lendl’a z czarnoskórym Amerykaninem, Washingtonem. Ten drugi prowadził nieoczekiwanie 6:4, 6:2 i dopiero od trzeciego seta Lendl zaczął ciąć ciąć gem po gemie: 6:4, 6:4. Po 186 min. stan setów brzmiał więc 2:2 i wszystko musiało się rozstrzygnąć w piątym, Washington prowadził w nim 2:0, 3:1 i 4:2, aby później przegrać 3 gemy. Wprawdzie zdołał się jeszcze podwierać, wyrównał stan gemów na 5:5, ale dwa następne gemy były już dla Czechosłowaka. Po meczu zmęczony, ale szczęśliwy Lendl powiedział, że marzy się mu triumf na trawiastych kortach, choć droga do celu jeszcze daleka.

Nie powiodło się, niestety, 38-letniemu Connorsowi, który uległ Rostagno (obaj USA) 6:7, 1:6, 4:6.

Z innych ciekawych spotkań trzeba wymienić wygraną Edberga (Szwecja) z Van Rensburgiem (RPA) 6:1, 6:3, 6:2, Leontia (Fr.) z Yzaga (Peru) 6:4, 6:2, 6:3, a wśród pań Navratilovej (USA) z Grunfeld (W. Bryt.) 6:3, 6:1, Sabatini (Arg.) ze Strnadova (CSRF) 6:1, 6:1 oraz Garrison (USA) z Pampulową (Bułg.) 6:3, 6:1. (F)

Zagra u boku Ceulemansa

Jak już informowaliśmy, 23-letni zawodnik Wisły, król strzelców piłkarskiej ekstraklasy — TOMASZ DZIUBIŃSKI — od nowego sezonu będzie występował w znanym belgijskiej drużynie FC Brugge. Oto garść szczegółów dotyczących transferu i wspomnianego teamu...

„Wisłak” został sprzedany za 1 milion dolarów. Przypomnijmy, że zgodnie z decyzją PZPN jest to najniższa kwota za jaką może przejść do zagranicznego klubu gracz nie mający ukończonych 24 lat. 10 procent tej sumy przypada dla PZPN. Resztę otrzyma krakowski klub w trzech ratach. Ponadto FC Brugge zaprosił Wisłę na turniej międzynarodowy, który odbędzie się w czasie przyszłorocznych wakacji. Wiadomo już, że wystąpi w nim m. in. włoski zespół Bari.

Wszelkie formalności związane z pozyskaniem Dziubińskiego (dodajmy, że jest to transfer definitywny) załatwił w miniony piątek w PZPN sekretarz generalny FC Brugge Jacques de Nolf. Poinformował on futbolową centralę, że krakowianin będzie zwalniany na mecze reprezentacji (oczywiście jeśli zostanie na nie powołany).

Swoją pomoc w rozwiązywaniu różnych (nie tylko piłkarskich) problemów w nowym, nieznanym środowisku obiecał Dziubińskiemu inicjator jego przejścia do belgijskiego klubu Włodzimierz Lubanski. Przed laty w FC Brugge grał Antoni Szymanowski. Teraz gwiazdą zespołu są 37-letni Jan Ceulemans (jeden z najwybitniejszych futbolistów Belgii w historii) i 34-letni Franky van der Elst (najlepszy piłkarz kraju w minionym roku). W ostatnim sezonie FC Brugge zajął trzecie miejsce w lidze i zdobył Puchar Belgii. Nowym trenerem drużyny jest 24-krotny reprezentant kraju Hugo Broos.

FC Brugge dwukrotnie dotarł do finałów europejskich pucharów. Za każdym razem musiał uznać wyższość FC Liverpool. W 1976 roku w finale Pucharu UEFA przegrał w Liverpoolu 2:3 i zremisował u siebie 1:1, a 2 lata później w finale PE przegrał w Londynie 0:1. Jesienią ubiegłego roku w II rundzie PE spotkał się z obrońcą trofeum AC Milan. Na stadionie rywali zremisował 0:0, ale u siebie przegrał 0:1 i odpadł z rozgrywek.

Dziubiński, który w ubiegłym tygodniu przebywał wraz z szefem piłkarskiej sekcji Wisły Piotrem Voigtem, po przyjeździe do kraju wybrał się do rodzinnego Radomia. Po powrocie do Krakowa pożegna się z kolegami z drużyny i odejść wraz z reprezentacją do ChRL. Później uda się już do swego nowego zespołu. (JEF)

Tyson łamie szczęki...

W bokserskim pojedynku zawodowców wagi ciężkiej, który odbył się w Las Vegas, były mistrz świata Mike Tyson (USA) pokonał na punkty (3:0) Donovan Ruddocka (Kanada). Było to 41. zwycięstwo Tysona. Walka trwała przez 12 rund. W II i IV rundzie Ruddock znalazł się na deszczach. Jego rywal nie ustawał w atakach. W VII rundzie nadział się na potężną kontre, ale w dwóch ostatnich znowu miał duży zrzawał. Jeden z jego ciosów złamał Ruddockowi szczękę. Kanadyjczyk trafił na krótko do szpitala. Obaj rywale otrzymali po 5 mln dolarów oraz nieujawniony procent z dochodu organizatorów walki.

Czy tak typowałeś?

Oto wyniki zakładów piłkarskich na dzień 29/30 czerwca (mecz o Puchar Intertoto): 1. Slovan — Neuchatelamax 0:2 (2), 2. Tatabánya — Malmoe 1:1 (X), 3. Lausanne — Lyngby BK 4:1 (1), 4. Zagłębie Lubin — IFK Norrköping 2:1 (1), 5. Chemie Lipsk — Casino Salzburg 0:1 (2), 6. Silkeborg IF — Hammarby IF 4:1 (1), 7. Austria Wiedeń — Djurgardens 1:0 (1), 8. Siofok — Grasshoppers 1:1 (X), 9. Pirin Blagowgrad — Sturm Graz 2:0 (1), 10. Rapid Bukareszt — Botev Płowidw 2:1 (1), 11. FC Lugano — Buducnost Titograd 0:1 (2), 12. Swarovski Tirol — Sportul Bukareszt 6:0 (1), 13. Hapoel Petach Tikwa — Oerebro 1:2 (2).

Rozmawiał: JERZY FILIPIK